

Tampereen yliopisto
Johtamistieteiden laitos

**TOIVOLLA JA PELOLLA JOHTAMINEN
BARACK OBAMAN JA GEORGE W. BUSHIN
RETORIIKASSA**

Hallintotiede
Pro gradu – tutkielma
Joulukuu 2010
Ohjaajat:
Risto Harisalo
Klaus af Ursin

Maija Kestilä

TIIVISTELMÄ

Tampereen yliopisto	Johtamistieteiden laitos, Hallintotiede
Tekijä:	KESTILÄ, MAIJA
Tutkielman nimi:	Toivolla ja pelolla johtaminen Barack Obaman ja George W. Bushin retoriikassa
Pro gradu -tutkielma:	87 sivua, 27 liitesivua
Aika:	Joulukuu 2010
Avainsanat:	johtamisretoriikka, argumentointi, metafora, poliittinen johtajuus, toivolla ja pelolla johtaminen

Tutkimuksen tieteellinen tavoite on analysoida kriittisesti presidenttien puheita uusretorisen analyysin kautta ja poimia puheista johtamisen keskeistä retoriikkaa. Tutkimuksen päätehtävä on vastata kysymykseen, miten Barack Obama ja George W. Bush käyttävät puheissaan toivolla ja pelolla johtamisen retoriikkaa. Tutkimuksen teoria on rakennettu aineistolähtöisesti ja nämä johtamisretoriikan teemat nousivat esiin aineiston analysointivaiheessa. Molemmilta presidenteiltä on valittu viisi vertailukelpoista puhetta analysoitavaksi. Presidenttien puheita vertaillaan yhtäläisyyksien ja erojen näkökulmasta. Presidenttien puheita ja heidän retoriikkaansa analysoidaan Chaim Perelmanin uusretoriikan argumentaatioanalyysin avulla.

Tutkimuksen lähestymistapa on kvalitatiivinen. Puheiden analyysissa on käytetty apuna analysointikehikkoa. Analyysin teknisessä vaiheessa aineistosta on nostettu esiin tutkimuksen kannalta merkittäviä teemoja. Tutkimuksessa on pyritty löytämään ydinkäsitteisiin (johtaminen, johtamisretoriikka, pelko, toivo, arvot, metaforat) liittyviä aiheita, jotka ovat nousseet esiin aineistosta. Teknisessä vaiheessa aineistosta poimitut aiheet ja niitä koskevat lauseet on pelkistetty ja ryhmitelty eri kategorioihin. Näiden eri kategorioiden avulla vastataan tutkimusongelmaan. Pääkategoriat muodostavat analysointikehikon, jonka avulla aineistoa analysoidaan. Analysointikehikon kategoriat ovat: esisopimukset, argumentointikeinot (metaforat sekä muut assosiatiiiviset ja dissosiatiiiviset argumentointikeinot), yleisö, toivolla ja pelolla johtaminen.

Teoreettisena viitekehyksenä toimivat retoriikan määritelmä ja historia Antiikista nykypäivän uusretoriikkaan sekä johtamisretoriikan eri teemat. Tutkimusmetodina toimii Perelmanin uusretorinen argumentaatioanalyysi. Assosiatiiivisten ja dissosiatiiivisten argumentaatiokeinojen käyttö on Perelmanilaisen uusretoriikan keskiössä. Assosiatiiivisistä argumenteista analysoidaan tarkemmin presidenttien metaforien käyttöä puheissa. Tutkimuksessa pyritään erottelemaan näitä argumentaatiokeinoja puheista sekä analysoimaan yleisön ja esisopimusten vaikutusta presidenttien retoriikkaan.

Sekä Obaman että Bushin puheista löytyy toivolla ja pelolla johtamisretoriikkaa. Tutkimustuloksissa yllättävin havainto on ollut se, että Barack Obaman ja George W. Bushin retoriikka on niinkin samankaltaista. On kuitenkin luonnollista, että Yhdysvaltain presidenteillä on samanlaista retoriikkaa, sillä heitä yhdistää sama yleisö, samat esisopimukset ja puheiden tietynlainen rakenne. Presidenttien keskeisiä argumentointikeinoja ovat muun muassa monipuolinen metaforien käyttö ja muut todellisuuden rakennetta muokkaamaan pyrkivät keinot. Obaman johtamisretoriikka on kuitenkin selvästi enemmän toivolla johtamista kuin Bushin. Bushin retoriikka on taas enemmän pelolla johtamista kuin Obaman. Presidenttien retoriikan eroihin on vaikuttanut muun muassa erilaiset johtamisilmapiirit.

ABSTRACT

University of Tampere Department of Management Studies, Administrative Science

Author: KESTILÄ, MAIJA
Title of the thesis: Leading by hope and fear in Barack Obama's and
George W. Bush's rhetoric
Master's Thesis: 87 pages, 27 appendix pages
Date: December 2010
Keywords: leadership rhetoric, argumentation, metaphor, political leadership,
leading by hope and by fear

The aim of this thesis is to critically analyse the presidential rhetoric of Barack Obama and George W. Bush. The main research problem is to compare how the presidents use the rhetoric of leadership from hope and fear point of view. The theory of this thesis is based on the material of the presidents' speeches. The themes of leading by hope and fear came up when analysing the speeches. This thesis concentrates on analysing five speeches that are comparable from both of the presidents. The speeches are compared aiming to find similarities and differences from presidents' rhetoric. The analysis method used in this thesis is Chaim Perelman's new rhetorical argumentation theory.

The approach of this thesis is qualitative. An analysis framework has been used when analysing the speeches. The core concepts that have arisen from the presidents' rhetoric are leadership, leadership rhetoric, hope, fear, values and metaphors. Different categories have been created from the main concepts. The categories will support the analysis when responding to the research problem. The analysis framework is built on the main categories: preconditions of agreements, techniques of argumentation (metaphors and other associative and dissociative argumentation techniques), audience and leading by hope and fear.

The theoretical subtext of this thesis is the definition and history of rhetoric's from the Ancient Greek to New Rhetoric and the different concepts of the leadership rhetoric. The Perelman's new rhetorical analysis method is used to find the different techniques of argumentation mentioned above.

The most surprising observation of the research results is that the rhetoric's of Barack Obama and George W. Bush is very similar. However it is expected that the presidents of the United States share similar rhetoric. They share same audience, preconditions of agreements and structure of the main speeches. The presidents' fundamental argumentation techniques are diverse use of metaphors and argumentations by example, illustration and model. Barack Obama's rhetoric is evidently more based on leading by hope than George W. Bush's rhetoric. In turn George W. Bush's rhetoric is evidently more based on leading by fear. One of the main factors that have affected the rhetoric's of the presidents' is different kind of leadership environments.

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO.....	6
2 TUTKIMUKSEN PERUSVALINNAT	8
2.1 Tutkimuksen päätehtävä	8
2.2 Tutkimuksen tavoitteet	10
2.3 Tutkimuksen näkökulma ja rajaus.....	13
2.4 Tutkimuksen aineisto ja metodi	13
2.5 Aiempi tutkimus ja tutkimusperinne	15
3 TEOREETTINEN VIITEKEHYS	17
3.1 Tutkimuksen pääkäsitteet	17
3.2 Retoriikan määritelmä ja historia	17
3.3 Argumentaation määritelmä.....	19
3.4 Johtamisretoriikka	20
3.5 Sodan retoriikka	21
3.6 Retorinen presidenttiys	22
3.7 Poliittinen johtajuus.....	23
3.8 Retorinen johtajuus.....	23
3.9 Presidenttien puheista esiinnoiset johtamisteemat	26
3.9.1 Toivolla johtaminen.....	27
3.9.2 Pelolla johtaminen	28
4 PERELMANILAINEN RETORINEN ANALYYSI.....	31
4.1 Perelmanilainen uusretoriikka.....	31
4.2 Universaali- ja erityisyleisö	33
4.3 Esisopimukset	33
4.4 Assosiativinen ja dissosiativinen argumentointi.....	35
4.5 Analogia ja metafora	36
4.6 Metafora ja personifikaatio	37
5 ANALYYSI BARACK OBAMAN JA GEORGE W. BUSHIN JOHTAMISRETORIIKASTA .	39
5.1 Valitut puheet ja niiden taustaa.....	39
5.2 Presidenttien puheiden vertailtavuus.....	42
5.3 Presidenttien puheiden analyysi.....	43
5.3.1 Puheiden yleisöt.....	43
5.3.2 Puheiden esisopimukset	45
5.3.3 Obama ja toivolla johtamisen retoriikka.....	48
5.3.4 Obama ja pelolla johtamisen retoriikka	56
5.3.5 Bush ja toivolla johtamisen retoriikka	58
5.3.6 Bush ja pelolla johtamisen retoriikka	62
5.3.7 Barack Obaman yleisimmät metaforat ja personifikaatiot.....	67
5.3.8 George W. Bushin yleisimmät metaforat ja personifikaatiot.....	70
5.4 Obaman ja Bushin puheiden vertailua.....	73
5.4.1 Johdetaanko toivolla, pelolla vai kummallakaan?.....	73
5.4.2 Presidenttien metaforien ja personifikaatioiden käytön vertailua	76
6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA YHTEENVETO	78
6.1 Tutkimuksen arviointi ja päätelmät	78

6.2 Tutkimuksen yhteenveto ja loppusanat	80
LÄHTEET	82
LIITTEET	
LIITE 1 TEKSTIN ANALYSOINTIKEHIKKO	88
LIITE 2 BUSH, G.W. 2008: STATE OF THE UNION ADDRESS. 28.1.2008. WASHINGTON, D.C.	90
LIITE 3 OBAMA, B.H. 2010: STATE OF THE UNION ADDRESS. 27.1.2010. WASHINGTON, D.C.	100

1 JOHDANTO

Idean tutkielmaani sain valtio-opin Poliittisen kommunikoinnin ja retoriikan -kurssilta. Kiinnostukseni poliittista johtamista kohtaan suuntasi tutkimusaiheittani yhä lähemmäs presidenttien johtamista ja retoriikkaa. Aihevalintaani vaikutti myös oma kiinnostukseni kansainvälisiin suhteisiin ja presidentin johtamismetodeihin. Barack Obaman valinta Yhdysvaltain presidentiksi ja hänen huomattavat puhelahjansa saivat minut kiinnostumaan hänen puheistaan sekä muiden yhdysvaltalaisien presidenttien puheista. On ollut mielenkiintoista vertailla Obaman puheita hänen edeltäjänsä George W. Bushin puheisiin, sillä heidän retoriikkansa ja johtamistyyliinsä ovat erilaisia. Presidentit ovat eri puolueiden edustajia, mikä vaikuttaa heidän puheisiinsa. Heidän presidenttikautensa ja toimintaympäristönsä eroavat huomattavasti toisistaan, mikä tekee puheista eri asioita painottavia.

Yhdysvalloilla on merkittävä asema maailman niin sanottuna johtajamaana, joten luonnollisesti maan presidentilläkin on tärkeä asema maailmanpolitiikassa ja johtamisessa. Myös se historiallinen tilanne, että Yhdysvaltojen presidentiksi valitaan ensimmäistä kertaa afrikanamerikkalainen sekä näiden kahden presidentin suhteellisen erilainen retoriikka ja lähestymistapa kansan johtamiseen, tekivät aiheesta mielenkiintoisen ja jopa vastustamattoman tutkia.

Puheista analysointivaiheessa esiinnousseet toivolla ja pelolla johtaminen vahvistuivat tutkimuksen pääteemoiksi Jaana Parviaisen artikkelin ”Poliittinen johtajuus ja tunneilmastonmuutos” (2009) pohjalta. Parviainen toteaa artikkelissaan, että Obaman valinta Yhdysvaltain presidentiksi synnyttää maailmanlaajuisista toivon ilmapiiriä. Bushin pelon ja uhkailun ilmapiirin jälkeen Obaman kannattajat halusivat uutta toivoa. Parviaisen (2009: 208) mukaan Obaman politiikka perustuu voimaannuttamisen politiikalle. Obaman vaalikampanjan aikana usein hänen puheissaan toistui teema ”Yes we can”.

Pelolla johtamista on tutkittu huomattavasti enemmän kuin toivolla johtamista. Ehkä toivolla johtaminen terminä on väärä, pitäisi ennemminkin puhua innovatiivisesta, voimaannuttavasta tai luovasta johtamisesta. Joka tapauksessa pelolla johtamisessa on selvästi negatiivinen lataus kun taas toivossa elää toivo paremmasta johtamisesta. Pyrin löytämään näitä johtamisen piirteitä aineistosta sekä nostamaan esiin piirteitä, joita presidenttien retoriikassa esiintyy.

On tärkeää huomioda, että puheita analysoidaan nimenomaan niiden kirjoitetussa eli tekstimuodossa, ei puhuttuna puheena. Analysointi saisi aivan eri merkityksen, mikäli puheita arvioitaisiin nimenomaan pelkästään puhuttuina aineistoina. Mielenkiintoista olisi myös tutkia presidenttien retorisia taitoja puhujina, ei pelkästään tekstien perusteella. Barack Obamalla ja George W. Bushilla on huomattavan erilaiset tavat puhua, elehtiä ja esiintyä. Nämä tekijät on rajattu tutkimuksen ulkopuolelle.

2 TUTKIMUKSEN PERUSVALINNAT

2.1 Tutkimuksen päätehtävä

Presidenttien retoriikan tutkimuksella on pitkät perinteet Yhdysvalloissa. Historian saatossa presidenttien retoriikan merkitys on kasvanut ja tullut yhä tärkeämmäksi osaksi presidenttiyttä. Woodrow Wilson muutti pysyvästi presidenttiyttä retoriikkaa korostavaan suuntaan ja häntä sanottiinkin retoriseksi johtajaksi (Tulis 1987: 119).

Presidenttien retoriikan vaikutuksista on tehty paljon tutkimusta erityisesti Yhdysvalloissa. On tutkimuksia, joiden mukaan presidenttien retoriikalla on paljon vaikutusta valtion johtamiseen ja kansalaisiin kun taas toisten tutkimusten mukaan retoriikalla ei oikeastaan ole merkitystä (Maggio 2007: 811). Presidenttien retoriikka ei Zarefskyn (2004: 611–612) mukaan vaikuta kansalaisten mielipiteisiin vaan pikemminkin sillä on suurempi merkitys todellisuuden muokkaamisessa. Yhdysvaltain presidentin retoriikka määrittelee ja muokkaa sosiaalista todellisuutta. Presidentti on sekä maan pääjohtaja että kansallinen puhemies, joka luo ja ylläpitää puheillaan älyllistä suvereenisuuttaan.

Hartin (2004: 707) mukaan presidenttien puhe on ainutlaatuista puhetta. Varsinkin amerikkalaisten presidenttien puheet ovat omaa luokkaansa ja niillä on paljon vaikutusvaltaa. ”Mitä presidentti sanoo tänään, voi tulla laiksi huomenna.” Hart kuitenkin huomauttaa, ettei presidentti toimi tai luo puheitaan yksin, vaan hänen takanaan on instituutio. Yhdysvaltojen presidentti on ainoa poliittinen henkilö, joka valitaan koko maan kansalaisten äänestyksellä. Muun muassa tästä syystä presidentin retoriikka on tärkeää koko Amerikan valtiolle. Presidenttien puheilla on merkittävä rooli, kun nostetaan tiettyjä asioita esille koko kansan käsiteltäväksi ja väiteltäväksi (Maggio 2007: 810).

Barack Obaman ja George W. Bushin retoriikkaa ja johtamistyyliä pidetään yleisesti erilaisena. George W. Bushin retorisia taitoja kritisoitiin amerikkalaisessa mediassa jo hänen presidentin vaalikampanjan aikana. Monien tutkijoiden mielestä (ks. Bligh et al 2004) Bushin retoriikka muuttui syyskuun 11. tapahtumien jälkeen karismaattisemmaksi. Bushin puheiden karismaattisuus korostui muun muassa aktiivisen retoriikan käyttämisenä passiivisen sijaan sekä todellisuutta kuvaavan retoriikan vähentämisenä. Barack Obaman puhetaitoja on keuhuttu mutta myös arvosteltu

yleisesti ympäri maailmaa. Jotkut toteavat, että pelkästään retoriset taidot toivat Obamalle Nobelin rauhanpalkinnon (ks. Bate 2009).

Parviaisen (2009: 211) mukaan Barack Obaman valinta Yhdysvaltojen presidentiksi synnytti uudenlaista globaalia toivon ilmapiiriä. Obaman kannatus perustui Bushin pelon politiikan vastaiselle voimaannuttamisen politiikalle. Parviainen toteaa, että Obamalla on erityinen autoritaarista roolia välttävä hajautettu johtamistyyli. Bushin pelon politiikka ja sen myötä kerääntyneet voimattomuuden tunteet kääntyivät Obaman voitoksi.

Tutkimuksen päätehtävä on vastata tutkimusongelmaan, joka muotoutuu edellä mainittujen teemojen perusteella. Tämän tutkimuksen tutkimusongelma ja pääkysymys on: miten Barack Obama ja George W. Bush käyttävät puheissaan toivolla ja pelolla johtamisen retoriikkaa? Tutkimuskysymys muodostui alun perin aineistolähtöisesti ja vahvistui muun muassa Parviaisen toivon ja pelon politiikan pohjalta. Toivolla ja pelolla johtamisen teemat nousivat esiin aineiston ensimmäisessä analysointivaiheessa.

Tutkimuksen lähestymistapa on kvalitatiivinen. Tutkimuksen teoria on rakennettu aineiston pohjalta. Aineistolähtöisessä tutkimuksessa pääpaino on aineistossa. Kuitenkaan ei ole olemassa täysin objektiivista analyysia tai havaintoja, sillä tutkija asettaa käytetyt käsitteet ja menetelmät, jotka vaikuttavat analyysin tuloksiin (Tuomi & Sarajärvi 2009: 95). Aineistolähtöisessä analyysissa tutkimusaineistosta luodaan teorettinen kokonaisuus. Pyrkimyksenä on ollut lukea puheita johtamisen näkökulmasta sekä analysoida ja poimia niissä toistuvat teemat.

Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus pitää sisällään lukuisia merkityksiä. Kvalitatiivinen tutkimus voi olla deskriptiivistä, diskurssianalyysia, dokumenttianalyysia, fenomenologista, hermeneuttista, kenttätutkimusta, osallistuvaa havainnointia tai sisällönanalyysia. Tutkimuslajeja on runsaasti. (Hirsjärvi et al. 2004: 153.) Tämän tutkimuksen lähestymistapa on uusretorinen argumentaatioanalyysi, jonka voi heijastaa diskurssianalyysiin tai sisällönanalyysiin. Chaïm Perelmanin uusretorisen argumentaatioanalyysin keskiössä on määritellyn ja määrittelemättömän yleisön suostumuksen saavuttaminen. Pääpaino uusretoriikan tutkimuksessa on yleisön vakuuttamiskeinojen analysoinnissa. Tämä yleisön ja puhujan välinen suhde on keskeistä tutkittaessa presidenttien puheiden vaikutusta. Yleisön ja puhujan välisen suhteen tutkimus mahdollistaa retoriikan tutkimuksen mikrotasolla. Tästä syystä perelmanilainen tutkimustraditio soveltuu tutkimuksen analyysimetodiksi presidenttien puheisiin.

2.2 Tutkimuksen tavoitteet

Tutkimuksen syvimät ja periaatteellisimmat valinnat tehdään tieteenfilosofisella tasolla tiedostaen tai tiedostamatta. Hirsjärvi et al. jakaa tutkimuksen kokeelliseen (eksperimentaaliseen), survey- sekä tapaustutkimukseen. Kokeellisessa tutkimuksessa mitataan yhden muuttujan suhdetta toiseen. Survey-tutkimuksessa kerätään tietoa standardissa muodossa joukolta ihmisiä. Tapaustutkimus tutkii yksityiskohtaista tietoa yksittäisestä tapauksesta tai pienestä joukosta toisiinsa suhteessa olevia tapauksia. Tutkimuksen voi jakaa myös kartoittavaan, selittävään, kuvailevaan ja ennustavaan tarkoitukseen. Kartoittava tutkimus etsii uusia näkökulmia, selvittää vähän tunnettuja ilmiöitä ja kehittää hypoteeseja. Selittävä tutkimus etsii selitystä tilanteelle tai ongelmaan kausaalisuhteiden muodossa eli tunnistaa todennäköisiä syy-seurausketjuja. Kuvaileva tutkimus esittää tarkkoja kuvauksia henkilöistä, tapahtumista tai tilanteista. Ennustava tutkimus taas ennustaa tapahtumia tai ihmisen toimintoja. (Hirsjärvi et al 2004: 114, 125–131.) Harisalo et al. (2002: 23–25) jakaa tutkimuksen tavoitteeksi kuvaamisen, eksploraatiivisuuden, selittämisen, ennustamisen ja arvioinnin.

Hermeneutiikkaa voidaan pitää yleisenä teoriana, jonka periaatteet palvelevat kaikenlaisen tekstin tulkittamisen perustana. Hermeneutiikka pyrkii kehittämään keinoja, joilla on mahdollista paljastaa tekstissä olevan salaisen tai kätkeyn merkityksen. Habermasin mukaan ihmisten toiminnan ymmärtämisen edellytys on liittyy se siihen kulttuuriseen ja henkiseen ilmapiiriin, jossa toiminta tapahtuu. Ihmisen toiminta ei siis tapahdu tyhjiössä. Hermeneutiikan voi jakaa eksistentiaaliseen ja transsendentaaliseen suuntaukseen. Eksistentiaalishermeutiikan tavoite on selvittää ihmisen maailmassa olemista. Transsendentaalishermeutiikka taas selvittää kaikkea inhimillistä käsittämistä erityisesti mahdollisuuksien ja ennakkoehtojen lähtökohdasta. Habermasin mukaan tutkimuksen taustalla vaikuttavat lähtökohdat eli tiedonintressit, joita ovat tekniset, praktiset sekä emansipatoriset tiedonintressit. Teknisen tiedonintressin taustalla on työ, praktisen tiedonintressin taustalla on kieli ja emansipatorisen tiedonintressin taustalla on valta. (Habermas 1976: 118–122.)

Keskustelujen ja puhumisen tutkiminen on yleistynyt varsinkin sosiaali- ja kasvatustieteissä. Filosofien lisäksi ihmistieteiden ja kulttuurien tutkijat ovat kiinnostuneita puhumisesta. Dialogisen eli puheiden filosofian voidaan nähdä olevan osa sosiaalista konstruktionismia, jolla on yhtymäkohtia fenomenologiseen filosofiaan. Fenomenologinen filosofia tutkii, miten todellisuus ilmenee inhimilliselle tietoisuudelle. Fenomenologia tutkii siis ilmiöitä ja todellisuuden ontologista olemassaoloa. Fenomenologisen ajattelun mukaan todellisuus ei määrää subjektia vaan ihminen

konstruoi toimintansa kautta ilmiöinä ja asioina olemassa olevaa todellisuutta. Fenomenologia siis pyrkii tutkimaan ilmiöiden tematisoitumista tietoisuudelle. (Hankamäki 2003: 33–35.)

Edellä mainittujen asioiden perusteella tämän tutkimuksen voi nähdä kuvailevaksi tai kartoittavaksi tapaustutkimukseksi. Tutkimus etsii uusia näkökulmia johtamiseen ja johtamisretoriikkaan. Presidenttien puheita ei ole aiemmin laajemmin tutkittu toivolla ja pelolla johtamisen näkökulmasta, mikä tekee tutkimuksesta vähän tunnettuja ilmiöitä tutkivaa. Tutkimus pyrkii myös kuvailemaan, miten presidentit käyttävät puheissaan toivolla ja pelolla johtamisen retoriikkaa. Tutkimuksen aineistolähtöinen analyysitapa on fenomenologis-hermeneuttista. Hermeneuttinen tavoite tutkimuksessa on ymmärtää presidenttien puheita ja niiden vaikutuksia kansalaisiin sekä puheiden todellisuutta. Fenomenologinen aspekti tutkimuksessa on lähestyä presidenttien puheita avoimesti, ilman ennalta asetettuja määritelmiä, odotuksia tai teoriakehikoita (Åstedt-Kurki & Nieminen 1997: 152–153).

Raivolan (1984, 2) mukaan kaiken tieteellisen työn lähtökohtana voidaan katsoa olevan vertailun, esimerkiksi menneen ja nykyisen, olevan ja toivotun tai tämän ja tuon menettelytavan vertailun. Vertailun avulla tutkijat kykenevät ymmärtämään paremmin omaa järjestelmäänsä. Vertailun avulla tutkijat voivat löytää uusia, parempia toimintamalleja tai esimerkiksi vertailun kohteiden kehityksestä yhteisiä piirteitä (Lauterbach & Mitter 1998, 243–244).

Viinamäen (2007, 3) mukaan vertailututkimus on oiva tapa saada empiiristä ja teoreettista tietoa. Vertailevassa tutkimuksessa tärkeää on saada validi vertailuasetelma ja relevantit kriteerit vertailtavien ongelmien välille. Varsinkin johtamisessa ja päätöksenteossa vertaileva tieto on tärkeää. Hallinnossa vertailevaa tutkimusta hyödynnetään esimerkiksi hyväksi todetun hallintojärjestelmän siirtämisessä maasta toiseen. Se on keino arvioida tuloksia ja saavutuksia. Viinamäki korostaa, ettei vertaileva tutkimus ole ongelmatonta, vaan tutkija joutuu tunnustamaan samankaltaisienkin ilmiöiden, maiden tai alueiden eroa. Tässä tutkimuksessa keskitytään tarkastelemaan sekä puheiden samankaltaisuuksia että eroavaisuuksia.

Viinamäki (2007, 4) korostaa vertailun problemaattisuutta sen ekvivalenttisuuden eli samanarvoisuuden kannalta. Hän asettaakin kysymyksiksi: onko vertailijan valitsemalla ilmiöllä sama sisältö ja merkitys kaikissa tapauksissa, tulkitaanko samoja ilmiöitä, onko asioiden relevanssi ja merkitys sama kaikissa vertailuyksiköissä, onko analyysi tehty kaikissa tapauksissa samalla

tavalla ja onko tieto hankittu samoin perustein sekä onko vertailutieto luotettavaa, kun tietoa sovelletaan uusissa toimintaympäristöissä. Nämä seikat on huomioitu tutkimuksen toteutuksessa.

Tämän tutkimuksen tieteelliseksi tavoitteeksi asetetaan vertailevan tiedon tuottaminen presidenttien puheista uusretorisen argumentaatioanalyysin avulla. Tieteellinen tavoite on perusteltavissa sillä, että vertaamisen avulla presidenttien puheista kyetään löytämään sisällöllisiä eroavaisuuksia sekä yhtäläisyyksiä. Lähtökohtainen asetelma on se, että puheista löytyy todennäköisesti enemmän yhtäläisyyksiä, sillä niiden sisältöä ohjaavat samat amerikkalaiset arvoasetelmat, esisopimukset ja yleisö. Toimintaympäristö, jossa presidentit virkaansa hoitavat, on hieman erilainen ja tämä vaikuttaa puheiden sisältöön.

Torkki (2006: 279–280) kiteyttää amerikkalaisen poliittisen puhetyylin niin, ettei puhetyyli ole erityisen järkiperäistä, eikä se välttämättä sisällä vakuuttavia perusteluja ja aukotonta logiikkaa. Amerikkalaisen poliittisen puhetyylin teho perustuu pikemminkin hurmukseen ja mystiseen uskoon, jolloin puhuja saa jopa messiaanisen pelastajan statuksen. Torkki myös korostaa, että ”pisin ja vaikein tie yhteyteen kahden ihmisen välillä on väittely totuudesta. Lyhin tie on nauru, liikutus, myytti.” (Torkki 2006: 280.) Amerikkalaiset presidentit pyrkivät suosimaan puheissaan näitä Torkin mainitsemia elementtejä, sillä ne herättävät kansassa tunteita ja samalla vahvistavat puheen vakuuttavuutta.

Herättääkseen yleisössä tunteita presidentin on tunnistettava heidän arvot, arvohierarkiat ja esisopimukset (Perelman 1982: 9–20). Puhuja voi vakuuttaa yleisönsä käyttämällä retoriikassaan muun muassa syy-seuraus -suhteita, tavoite-keino -kytkentöjä, esimerkkejä, metaforia, rinnastuksia sekä vastakkainasetteluja (Summa 1996: 71). Perelmanin uusretoriikan mukaan argumentoinnin tavoitteena on määritellyn tai määrittelemättömän yleisön hyväksynnän saavuttaminen erilaisia argumentointikeinoja hyödyntäen. Argumentoinnilla pyritään siis tuottamaan yhteisymmärrystä ja yhteistä hyväksyttävyyttä. (Summa 1996: 65–67.) Presidenttien puheita tarkastellessa on tärkeää ymmärtää metaforien merkitys. Metaforat ovat Charteris-Blackin (2005: 2–3) mukaan poliittisen johtamisen suostuttelevien puheiden tyylinäyte. Charteris-Black (2005: 13–14) pitää metaforia tärkeänä osana retorista vakuuttelua eli argumentointia, sillä ne pyrkivät sitouttamaan yleisöä puheen sisältöön kognitiivisin ja emotionaalisin keinoin.

Edellä mainittujen teemojen perusteella puheiden relevantiksi analysointimetodiksi muodostui Perelmanin uusretorinen argumentaatioanalyysi. Perelmanilaisessa uusretoriikan tutkimuksessa

pääpaino on siis yleisön vakuuttamiskeinojen analysoinnissa. Tutkimuksen tieteellisenä tavoitteena voi pitää myös Perelmanin uusretoristen argumentointikeinojen erittelyä presidenttien puheista. Tutkimuksessa pyritään vastaamaan myös kysymykseen: millä eri argumentointikeinoilla Barack Obama ja George W. Bush pyrkivät vakuuttamaan yleisön toivolla ja pelolla johtamisestaan? Lisäksi tutkimuksessa keskitytään etsimään presidenttien puheista yleisön tunteisiin vetoavaa argumentointia. Tällaista argumentointia on muun muassa Perelmanin määrittelemä todellisuuden rakennetta muokkaamaan pyrkivät argumentointikeinot, joista lähemmin tutkitaan presidenttien käyttämiä metaforia.

2.3 Tutkimuksen näkökulma ja rajaus

Tutkimus on rajattu vertailemaan viittä puhetta sekä Barack Obamalta että George W. Bushilta. On tärkeää huomioida, etteivät presidentit kirjoita yksin puheitaan, vaan niiden takana ovat myös puheiden kirjoittajat, presidentin avustajat sekä ministerit. Yhdysvaltojen poliittisesti tärkein hahmo on presidentti, mutta presidentti jakaa vallan kongressin ja korkeimman oikeuden kesken. Kuitenkin presidentti edustaa itse sitä, mistä hän puhuu. Tutkimuksessa kiinnitetään huomiota ainoastaan Yhdysvaltain presidentin asemaan kansakunnan johtajana, ei asemaan puoluejohtajana, poliittisena johtajana tai lakien toimeenpanijana vaan yleisesti amerikkalaisten johtajana.

Tutkimuksessa keskitytään analysoimaan puheiden retoriikkaa uusretoriikan argumentaatioteorian näkökulmasta. Tulkittaessa presidenttien puheita keskitytään argumentointiin, sillä vain puheilla, joilla on vaikutusta yleisöön, on merkitystä. Kun analysoidaan argumentointia, analysoidaan sitä, kuinka ja millä keinoilla puhuja saa yleisön kannattamaan omia mielipiteitään ja ehdotuksiaan (Leiwo & Pietikäinen 1996: 95). Kun puheista eritellään erilaisia argumentointikeinoja, pyritään samalla vastaamaan tutkimusongelmaan ja erittelemään toivolla ja pelolla johtamisen retoriikkaa. Nämä argumentointikeinot jaetaan assosiatiivisiin ja dissosiatiivisiin keinoihin. Aineistoa analysoidaan tekstimuodossa, joten kaikki asennot, eleet, ilmeet ja muut non-verbaaliset tekijät on jätetty analysoinnin ulkopuolelle.

2.4 Tutkimuksen aineisto ja metodi

Puheet on koottu Presidential Rhetoricin [www-sivuilta](#). Myös Valkoisen Talon sivuilta olevia puheita on luettu, mutta Presidential Rhetoric -sivusto on selkeämpi ja toimivampi molempien

presidenttien puheiden kannalta. Kuitenkaan kaikki puheet eivät jostain syystä sieltä löytyneet, joten tutkimuksen validiteetin vuoksi puheiden sisältöä on verrattu myös Valkoisen Talon www-sivuilta löytyviin puheisiin. Puheet löytyvät sivuilta aikajärjestyksessä ja aiheittain. Tutkimuksessa liitteenä on George W. Bushin kansakunnantilapuhe (28.1.2008) sekä Barack Obaman kansakunnantilapuhe (27.1.2010). Ne palvelevat näytteinä presidenttien puheista.

Määritelmät ja teoriat on rakennettu vasta puheista nousseiden teemojen pohjalta. Analyysin tekninen vaihe koostuu aineistosta tunnistettavista aiheista, jotka ovat tutkimuksen kannalta kiinnostavia. Toisessa analyysivaiheessa aineisto jaettiin kategorioihin: ”Amerikkalaisten johtaminen”, ”Muutosjohtaminen”, ”Kannustava johtaminen”, ”Toivolla johtaminen”, ”Vastuujohtaminen”, ”Arvojohtaminen”, ”Hyvä hallinto”, ”Luonto-metaforat”, ”Kriisijohtaminen”, ”Maailman johtaminen”, ”Uhka”, ”Määräävä johtaminen”, ”Innovatiivisuus”, ”Amerikkalaisten johtaminen”, ”Me-pronomini”, ”Monikulttuurisuuden johtaminen”, ”Lupaukset, päätökset ja lakiehdotukset”, ”Voimaannuttaminen” ja ”Pelolla johtaminen”. Nämä kategoriat pitävät sisällään lähes koko aineiston.

Tutkimuksen kolmannessa eli teknisessä vaiheessa aineistosta poimitut aiheet ja niitä koskevat lauseet pyrittiin pelkistämään, jonka jälkeen ne ryhmiteltiin yhtäläisten ilmaisujen joukoksi. Toisessa vaiheessa esiinnousseet teemat olivat laajoja ja yhdistettävissä saman kategorian alle. Aineistolähtöisessä analyysissä Tuomen ja Sarajärven (2009, 101) mukaan ilmaisut samasta aiheesta yhdistetään samaan kategoriaan ja tämä kategoria nimetään sisältöä kuvaavaksi. Analyysi jatkuu yhdistämällä samansisältöisiä kategorioita toisiinsa, jolloin niistä muodostuu alakategorioita. Alakategorioita liittämällä toisiinsa muodostetaan yläkategoriat, joille annetaan niiden sisältöä kuvaavat nimet. Näiden eri kategorioiden avulla vastataan tutkimusongelmaan. Analyysin selkeyttämiseksi ja rajaamiseksi tutkimuksessa pyrittiin löytämään ydinkäsitteet, joiden alakategorioiksi toisen vaiheen teemat yhdistettiin. Ydinteemoiksi ja yläkategorioiksi nousivat johtamisretoriikka, pelko, toivo ja metaforat. Lopuksi kaikki eri aiheista koostuvat yläkategoriat yhdistettiin yhdeksi koko tutkimuksen aiheita kuvaavaksi kategoriaksi. Tämä kategoria nimettiin toivolla ja pelolla johtamisretoriikaksi.

Tutkimuksen analyysivaiheet voi jakaa myös Milesin ja Hubermanin (1994) termin aineiston pelkistämävaiheeseen (reduointi), aineiston ryhmittelyyn (klusterointi) sekä teoreettisten käsitteiden luomiseen (abstrahointi). Pelkistämävaiheessa pyritään pelkistettyjen ilmauksien etsimiseen, alleviivaamiseen ja listaamiseen. Ryhmittelyvaiheessa etsitään samankaltaisuuksia ja

erilaisuuksia sekä yhdistetään ilmauksia ja muodostetaan niistä alakategorioita. Lopuksi yhdistetään alakategoriat ja niistä muodostetaan yläkategorioita. Abstrahointivaiheessa yläkategoriat yhdistetään ja pyritään muodostamaan kokonaiskäsite ja oleellinen tieto.

Kategorioiden avulla aineistosta nostettiin olennainen esiin tutkimuskysymysten näkökulmasta. Aineistosta haettiin siis vastauksia kysymyksiin: miten Barack Obama ja George W. Bush käyttävät puheissaan toivolla ja pelolla johtamisen retoriikkaa sekä mitä Perelmanin erittelemiä argumentointikeinoja puheissa esiintyy. Tutkimuksessa on siis viittauksia myös teoriaa ohjaavasta tutkimuksesta, sillä tekstiä analysoidaan argumentointiteorian avulla. Tutkimuksessa ei ole pidetty lähtökohtana mitään tiettyä johtamisteoriaa, vaan se on ollut aineistosta riippuvainen. Aineistosta on selkeästi erottunut toivolla ja pelolla johtamisteoriaan viittaavaa retoriikkaa.

Aineiston analyysivaiheessa tutkimusmetodina toimi perelmanilainen uusretoriikka ja sen argumentointikeinot. Yläkategorioista ja argumentaatiokeinoista muodostettiin analyysikehikko (ks. Liite 1), jonka avulla puheet jaoteltiin vastaamaan tutkimuskysymyksiin. Analysointikehikon kategorioiksi muodostuivat: esisopimukset, argumentointikeinot (metaforat ja personointi, kvasiloogiset argumentointikeinot, todellisuuden rakenteeseen perustuvat argumentointikeinot, todellisuuden rakennetta muokkaamaan pyrkivät argumentointikeinot sekä dissosiatiiiviset argumentointikeinot), yleisö, toivolla ja pelolla johtaminen.

2.5 Aiempi tutkimus ja tutkimusperinne

Retoriikan eli puhetaidon tutkimuksella on juurensa jo Antiikin Kreikan ja Rooman imperiumin filosofien ja sofistien keskuudessa. Poliksissa eli kreikkalaisissa kaupunkivaltioissa puhetta harjoitettiin niin kansankokouksissa, tuomioistuimissa kuin juhlapuheissakin. Varhaisimmat retoriikkaa tutkivat teokset ovat Aristoteleen Retoriikka, sekä *Rhetorica ad Alexandrum* ja *Rhetorica ad Herennium*, joiden kirjoittajista ei ole varmuutta. Antiikin filosofit ja sofistit kuten Korax, Isokrates, Platon, Aristoteles, Cicero, Quintilianus sekä Hermogenes ovat olleet tärkeä osa retoriikan kehitystä ja historiaa. (Puro 2005: 19–47.)

Johtamisretoriikkaa on tutkittu Suomessa huomattavan vähän. Pauli Juutin teokset *Johtamispuhe* (2001) sekä *Toivon johtaminen* (2005) pohtivat puheen ja vuorovaikutuksen merkitystä johtamisessa. Joitakin aiempia tutkimuksia aiheeseen viitaten on tehty muun muassa Helsingin

Kauppakorkeakoulussa Keskinarkauksen pro gradu-tutkielma ”Johtamisen gurukirjojen kriittisestä tarkastelusta”. Kansainvälisesti johtamisretoriikkaa on tutkittu enemmän ja näitä tutkimuksia on pyritty löytämään lähinnä presidenttien retoriikan alalta. Hallintotieteiden alalla retoriikan tutkimusta on tehty muun muassa muutosjohtamisen näkökulmasta (ks. Nilsson 2010). Johtamisen näkökulmasta retoriikkaa on tutkittu vähän. Yksi merkittävimmistä suomalaisista retoriikan teoksista on Torkin Puhevalta (2006).

Presidenttien retoriikan tutkimuksella on pitkät perinteet erityisesti Yhdysvalloissa. Zarefskyn (2004: 607) mukaan presidenttien retoriikan tutkimusta tehdään sekä yhteiskuntatieteiden että humanististen tieteiden alalla. Presidenttien retoriikkaa voi tutkia eri näkökulmista. Zarefskyn mukaan tyypillisimpiä tutkimuskohteita ovat olleet presidenttien puheiden vaikutus kansalaisiin sekä viestin suhde puhujaan. Presidenttien puheita pitäisi Zarefskyn mukaan tarkastella molemmista näkökulmista. Yhdysvalloissa on muun muassa presidenttiyden tutkimuskeskus Center for the Study of the Presidency and Congress, joka julkaisee myös Presidential Studies Quarterly tiedeajakkakauslehteä.

Suomessa Yhdysvaltain presidenttien puheita on tutkittu muun muassa kansainvälisen politiikan ja uskontotieteiden aloilla. Professori Keijo Korhonen on arvostellut sekä Bushin että Obaman hallintoa teoksissaan Pax Americana (2006) ja Obaman oppivuosi (2010). Jari Rantapelkonen on tutkinut George W. Bushin sodan johtamisen kerronnallisuudesta (The Narrative Leadership of War, 2006) informaatioteknologian näkökulmasta. Myös Riikka Kuusisto on tutkinut laajemmin sodan retoriikkaa valtion päämiesten puheissa. Kuusisto on analysoinut muun muassa George W. Bushin retoriikkaa ”Terrorismin vastaisen sotamme perusteluista” -artikkelissaan (2001).

3 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

3.1 Tutkimuksen pääkäsitteet

Keskeisimmät käsitteet tutkimuksen kannalta ovat retoriikka, argumentaatio, johtamisretoriikka, sodan retoriikka, retorinen presidenttiys, poliittinen ja retorinen johtajuus sekä toivolla ja pelolla johtaminen. Nämä käsitteet muodostavat tutkimuksen teoreettisen viitekehksen. Tutkimuksen kannalta on tärkeää määritellä retoriikka ja käsittää sen kehitys tutkimuskohteena Antiikista nykypäivään. Chaïm Perelmanin uusretoriikan keskiössä on argumentointi. Tästä syystä on tutkimuksen kannalta relevanttia määritellä argumentointi myös käsitteenä.

Tässä tutkimuksessa johtamisretoriikan käsite on keskeinen ja siksi tärkeä määritellä. Myös sodan retoriikan määritelmä on oleellinen, sillä Yhdysvallat ovat sotaa käyvä valtio. Retorisen presidenttiyden, poliittisen ja retorisen johtajuuden sekä toivolla ja pelolla johtajuuden käsitteet yhdistävät retoriikan ja johtajuuden määritelmät ja tekevät tutkimuksesta yhtenäisen.

3.2 Retoriikan määritelmä ja historia

Retoriikan voi suomentaa esimerkiksi puhetaidoksi. Retoriikka kehitettiin antiikissa tutkimaan sitä, miten sanoilla vaikutetaan. Se on siis puhetaidon teoriaa selvittelevä oppi. Varsinkin poliitikoille ja poliittisille johtajille puhetaito on oleellista, sillä puheen kautta he tuovat esille päämääriään ja vakuuttavat yleisönsä niistä (Hägg 2001: 13). Aristoteles määritteli retoriikan opiksi vaikuttamisesta ja vaikuttamisen opin analysoimisesta. Retoriikka on siis käytännön oppia siitä, kuinka puhutaan ja vaikutetaan kuulijaan tai yleisöön. (Puro 2005: 10.)

Retoriikalla on monien tutkijoiden mukaan ollut huono maine ”pelkkänä retoriikkana”. Antiikin kukoistuksen jälkeen retoriikkaa yleisesti alettiin pitää synonyymina kaunopuheisuudelle. Pahimmillaan retoriikka on puheen avulla harhaan johtamista ja todellisuuden peittelyä. Retoriikka on kuitenkin sekä sitä, mitä sanotaan, että sitä, miten asiat sanotaan. (Torkki 2006: 30).

Retoriikka on lähempänä luonnontieteitä kuin perinteisiä humanistisia aloja, sillä se on ennen kaikkea käytännön taitoa, tekniikkaa ja soveltamista. Retoriikka on myös lähellä psykologiaa, sillä

retoriikassa tutkitaan puheen vaikutusta ihmisten toimintaan ja käyttäytymiseen. (Hägg 2001: 13–14.)

Torkin (2006: 32–35) mukaan sanoilla on merkitystä, mutta merkitys riippuu aina siitä, kuka sanoo, minkälaiselle yleisölle ja missä tilanteessa. Tätä Torkki kutsuu retoriikan tajuksi. Puheen sisältö kannattaa siis valikoida tarkkaan ja taitava retori miettiikin, mitä sanoo ja missä tilanteessa. Retoriikka on myös ajattelutapa. Retoriikkaa tarvitaan neuvotteluissa ja väittelyissä, suostuttelemaan ja vakuuttamaan.

Antiikin kulttuureissa helleenisessä Kreikassa ja Rooman imperiumissa retoriikka oli kukoistuksessaan. Molemmissa kulttuureissa arvostettiin puhumisen taitoja ja poliittinen sekä yhteiskunnallinen keskustelu oli vilkasta. (Puro 2005: 19.) Retoriikan tutkimuksen tai sen mahdollisuuksien tutkimisen voi nähdä alkaneen Ateenan kansankokouksista, tuomioistuimista tai juhlapuheista (Hägg 2001: 16). Tältä aikakaudelta tunnetaan monia klassisen retoriikan edustajia kuten Platon, Isokrates, Cicero ja Aristoteles. Retoriikka syntyi ja kukoisti ennen kaikkea filosofien ja sofistien välisissä keskusteluissa antiikin Ateenassa (Haapanen 1996: 23). Aristoteleen Retoriikka on vanhin säilynyt ja antiikin tuntijoiden eniten arvostama teos (Hägg 2001: 17). Aristoteleen retoriikan tutkimus on edelleen merkittävää ja häntä pidetään argumentaatioteorian isänä (Perelman 1982: 1).

Jo varhaiset kriitikot kuten Platon tutkivat, miten puhumisessa eri tekniikoilla sumennettiin puheen tosiasiallinen sisältö. Sekä Aristoteles että Platon toivat esille retorisia keinoja, joilla voi harhauttaa tai peitellä asioita eri puhetilanteissa. He toivat esille puhujan mahdollisuudet vaikuttaa yleisöönsä niin, että yleisö kokee puheen joksikin muuksi, kuin mitä se asiasisällöltään on. (Puro 1998: 83.)

Antiikin jälkeen retoriikka ei kokenut uutta kukoistustaan ennen kuin uusi retoriikan aalto palautti retoriikalle kunniansa 1950-luvulla. Ennen uuden retoriikan aaltoa retoriikka oli menettänyt akateemisen statuksensa tieteenalana ja hävinnyt tieteellisenä suuntauksena. Uuden retoriikan suunnannäyttäjiä olivat Chaïm Perelman, Kenneth Burke ja Stephen Toulmin. Perelman ja Toulmin tutkivat argumentointia, kun taas Burke pyrki ymmärtämään inhimillisen toiminnan ehtoja ja perusteita osana retoriikkaa. (Summa 1996: 51–52.) Uusi retoriikka tutkii kaikentyypisille yleisöille suunnattuja puheita ja esityksiä käsitellyistä asioista riippumatta (Perelman 1996: 11–12).

Puro (1998: 90) jakaa nykyretoriikan kolmeen leiriin, joita ovat uusi retoriikka, puheoppi sekä klassiseen retoriikkaan nojaava mediaesiintyminen. Retoriikalla ja kertomuksilla luodaan niin politiikassa, mainonnassa kuin tieteissäkin maailmaan järjestystä. Retoriikalla myös määritellään eri toimijoiden asemaa ja roolia. (Kuusisto 1996: 271.) Uusretoriikan argumentaatioteoria eroaa klassisesta argumentaatioteoriasta siinä, että uusretoriikka käsittää kaiken vakuuttamiseen tai suostutteluun pyrkivän puheen argumentoinniksi. Aristoteles käsitti puheen ja retoriikan erillisiksi ilmiöiksi. Aristoteleen mukaan keskustelussa käytettiin argumentointia, kun taas retoriikka oli vain puhetta ”sivistymättömälle” ihmisjoukolle. (Perelman 1982: 4-5.)

3.3 Argumentaation määritelmä

Argumentaatio eroaa esimerkiksi pätevistä todistamisesta sen tulkinnallisuuden vuoksi. Argumentaatio on aina luonnollisella kielellä tapahtuvaa, jolloin se on myös monitulkinnallista. Matemaattisessa todistamisessa esimerkiksi aksioomista eli peruslauseista ei yleensä kiistellä, vaan niitä pidetään selvinä ja tosina. Argumentaatio taas perustuu siihen, että yleisö hyväksyy retorin esittämät väitteet. (Perelman 1996: 16–17.)

Aristotelesta voidaan pitää argumentaatioteorian perustajana, sillä hän tutki dialektista päättelyä ja erotti sen analyttisestä. Aristoteleen mukaan dialektisessa päättelyssä pyrittiin suostutteluun tai vakuutteluun. Dialektiset päätelmät pitävät sisällään argumentteja, jotka pyrkivät tietyn väitteen hyväksymiseen tai hylkäämiseen. Näitä samoja argumentteja tutkii myös uusi retoriikka, joka sekä laajentaa että jatkaa Aristoteleen retoriikkaa. (Perelman 1996: 7–11.) Aristoteles jakaa argumentoinnin keinot ethokseen, logokseen ja pathokseen. Argumentointikeinoina voi käyttää puhujan luonteenpiirteitä (ethos), hyvin valittuja argumentteja (logos) tai kuulijan johdattelemista tiettyä tunnetilaa kohti (pathos) tai kuulijoiden tunteisiin vetoamista. (Haapanen 1996: 31.) Aristoteles näki retoriikan taitona käyttää sopivia ja taitavia vaikutuskeinoja. Taitava puhuja hallitsee edellä mainitut kolme argumentaation keinoa hyvin. Mikäli puhuja omaa hyvät luonteenpiirteet eli hyvän ethoksen, hänet luokitellaan ”hyväksi neuvonantajaksi”. Logosta arvioitaessa kiinnitetään huomiota siihen, kuinka järkiperaistä ja perusteltua puhujan retoriikka on. Pathosta Aristoteles tarkasteli muun muassa siitä näkökulmasta, miten puhuja saa kuulijat muuntumaan puhujan haluamaan tunnetilaan. Herättääkö puhuja kuulijoissa esimerkiksi iloa, surua tai pelkoa. (Puro 2006: 31–33.)

Argumentaatio ei koskaan tapahdu tyhjiössä vaan oleellista argumentoinnin kannalta on puhujan ja yleisön välinen suhde. Argumentaatiossa retorin päätavoite on vaikuttaa yleisöönsä, muuttaa yleisön vakaumuksia tai mielipiteitä sekä saada yleisön kannatusta päämäärilleen. (Perelman 1996: 16–17.) Tämän takia argumentointi on tärkeää myös johtajille. Jos johtaja ei pysty vakuuttamaan argumentoinnillaan alaisiaan, hän todennäköisesti ei saa kannatusta päämäärillensääkään.

Poliittiset johtajat pyrkivät argumentoinnillaan joko vahvistamaan tai haastamaan olemassa olevia asenteita tai uskomuksia. Suostutteleva argumentointi kuitenkin hyödyntää yleisössä vallitsevia uskomuksia ja arvoja enemmän kuin se esittelee uusia uskomuksia tai arvoja. Mitä yleisölle tutumpia aiheita puhuja käyttää, sitä vakuuttavampaa on hänen argumentointinsa. (Charteris-Black 2005: 9-10.) Erilaisia argumentaatiokeinoja eritellään tarkemmin luvussa viisi Perelmanilaisen uusretoriikan sekä Charteris-Blackin metaforien näkökulmasta.

3.4 Johtamisretoriikka

Kaikissa poliittisissa järjestelmissä johtajat ovat luottaneet puheidensa voimaan ja vakuuttaneet näin ihmiset johtamistaidoillaan. (Charteris-Black 2005: 1.) Burns (1978: 18) sanoo ihmisten tai kansan johtamisen olevan ihmisten motivoimista ja mobilisointia tiettyä tarkoitusta kohti. Keino mobilisoida ja saada ihmiset kannattamaan tiettyä asiaa on puhe ja puhuminen. Yleensä demokratioissa johtajat legitimoivat asemansa kansan keskuudessa puheen avulla. Tästä syystä retoriikka on erittäin tärkeää valtion johtajalle. Äänestäjät tekevät johtajavalintansa yhtäläillä johtajan uskottavuuden, vastuullisuuden, moraalisuuden ja kokonaiskuvan kuin hänen politiikkansa perusteella. (Charteris-Black 2005: 1.) Puhetavan ja kielen valinnalla sekä metaforien käytöllä on merkitystä johtajien suosioon ja menestykseen.

Klassinen retoriikan teoria jakaa puheiden esittämisen kolmeen kontekstiin. Näitä ovat *genus deliberativum*, *genus indicum* sekä *genus demonstrativum*. Ensimmäisessä puheen on oltava suostuttelevaa johtuen sen tärkeästä yhteiskunnallisesti ristiriitaisesta aiheesta. Toinen konteksti pitää sisällään lakipäätökset ja kolmas julkiset esitykset kuten ylistyspuheet. Johtamisretoriikka keskittyy *genus deliberativum* -puheisiin. (Sauer 1997, viittaus Charteris-Black 2005: 4.)

Poliittiselle puheelle tyypillistä on runsas metaforien käyttö. Suosituimmat metaforat ovat matka-metaforat ja personifikaatiot. Charteris-Black (2005: 198–199) selittää matka-metaforien (journey)

tärkeyttä sillä, että ne kuvailevat fyysistä liikkumista alkupisteestä päätepisteeseen. Alkupiste on yleensä nykyisyys ja päätepiste voi olla tuntematonta tulevaisuudessa. Matka-metafora kuvaa suunniteltua etenemistä kuviteltua päämäärää kohti. Kun puhuja kuvailee tiettyä matkaa tiettyä päämäärää kohti, hän antaa itsestään ja tavoitteistaan uskottavan sekä päättäväisen kuvan.

Poliittiset johtajat käyttävät värikästä ja taidokasta retoriikkaa puheissaan. Yleensä poliittinen puhe on suostuttelevaa ja joidenkin päämäärien hyväksynnän saavuttamista kansalaisten keskuudessa. Poliittinen puhe on kanava, jonka kautta poliitikot saavat tavoitteensa ja mielipiteensä kansan kuultavaksi. Charteris-Blackin (2005: 5–6) mukaan poliitikot käyttävät erilaisia argumentointikeinoja tehostaakseen retoriikkaansa. Näistä esimerkkinä voi mainita metaforien lisäksi sanaparien eli niin sanottujen ”sound bites” käytön lauseissa. ”Sound bitet” ovat lyhyitä, muistettavia sekä siteeraamisen arvoisia fraaseja, joita voi myös kutsua rinnastamisiksi. Esimerkiksi Tony Blair käyttää ”sound biteja” Työväenpuoluekokouspuheessaan vuonna 2002. ”He haluavat hallituksen heidän alapuolelleen, ei yläpuolelleen. He haluavat hallituksen voimaannuttavan heitä, ei kontrolloivan heitä.” Tästä esimerkistä voi havaita myös poliittiselle puheelle tyypillisen vastakkain asettelevan (alapuolelle, ei yläpuolelle/voimannuttavan, ei kontrolloivan) dissosiativisen argumentaatiokeinoon.

Muita poliittisten johtajien retorisia keinoja ovat muun muassa raamatulliset viittaukset, ironia, sarkasmi, kaskujen kertominen sekä retoriset kysymykset (Charteris-Black 2005: 4–31). Näiden eri retoristen keinojen avulla puhujat pitävät yleisön kiinnostusta yllä. Johtamisretoriikkaa harjoitetaan laajalti myös yrityksissä ja organisaatioissa. Johtamisretoriikka ei ole pelkästään poliittisten johtajien johtamiskeino. Yleensä yrityksen työntekijät sitoutuvat yritykseen ja johtajiinsa helpommin, mikäli he edustavat samoja arvoja, joita johtamisretoriikalla voidaan tuoda esiin.

3.5 Sodan retoriikka

Kuusisto (1996, 1998, 2001) on tutkinut sodan retoriikkaa. Sodan retoriikkaa ei presidenttien puheita analysoitaessa voi ohittaa, sillä George W. Bush aloitti sodan presidenttikautensa aikana ja Yhdysvallat on edelleen sodassa oleva valtio, joten retoriikka on läsnä myös Barack Obaman virkakaudella. Sodan retoriikalle tyypillistä on kytkeä sota ”hyvän ja pahan” vastakkain taisteluksi, jossa vihollinen leimataan pahaksi ja erilaiseksi. Toistuvan tarinan kertominen sodan retoriikassa on keskeistä. Tarinoilla selkiytetään tilanne, osoitetaan vihollinen ja annetaan ratkaisumalli. (Kuusisto

1996: 272–273.) Tyypillistä sodan tarpeellisuutta perusteltaessa on vedota yleisön rohkeuteen, lujuteen, oikeudenmukaisuuteen, kärsivällisyyteen ja kestävyYTEEN sekä puhua uhkakuvin tai paremman tulevaisuuden toivosta (Kuusisto1998: 41–61, 82–89).

George W. Bushin sodan retoriikalle tyypillistä on myös Rantapelkosen (2006: 109–111) mukaan ”hyvän” ja ”pahan” vastakkainasettelu. Tällaisessa retoriikassa vihollinen leimataan pahaksi, joka hyökkää vapautta vastaan. Bushin retoriikassa vihollista ei kuitenkaan voida suoraan määritellä ja paikallistaa, sillä se on laajalle levittäytynyt terroristiverkosto. Sotilaiden on vaikeaa sotia sellaista vihollista vastaan, jota ei ole kunnolla määritelty. Lopulta vihollinen personifioitui Bushin retoriikassa Osama bin Ladeniksi ja terroristijärjestö al-Qaidaksi sekä myöhemmin Saddam Husseiniksi. (Rantapelkonen 2006: 117–119.)

3.6 Retorinen presidenttiys

Tulisin (1987: 3-10) mukaan presidenttiys, ennen kaikkea amerikkalainen presidenttiys, on kehittynyt yhä retoriikkaa korostavammaksi 1900-luvulla. Mitä pidemmälle 1900-lukua edetään, sitä tärkeämmäksi retoriikka on tullut osaksi presidenttiyttä ja maan johtamista. Amerikkalaisten presidenttien retoriikan kehittyminen on tapahtunut pitkällä aikavälillä huomaamatta ja sen tärkeyttä on lisännyt eri tiedotusvälineiden kehittyminen. Nykyään presidentit käyttävät retoriikkaa muun muassa tiettyjen lakien ja mielipiteiden läpiviemiseen amerikkalaisen yleisön keskuudessa. Poliittinen retoriikka on yhtä aikaa käytännön tulosta hallinnon peruseriaatteista sekä keino ymmärtää ja esitellä vaihtoehtoisella tavalla perustuslakia (Tulis 1987: 14). Presidentit käyttävät retoriikkaa kansalaisten suosion saamiseen sekä heihin vetoamiseen muun muassa kansanäänestyksiä silmällä pitäen.

Yhdysvaltojen presidenttien valitsema retoriikka määrittelee koko presidenttiyttä. Rantapelkosen (2006: 32–33) mukaan George W. Bushin valitsema ”War on Terror” -retoriikka määritteli Bushin presidenttiyden ja Bushin voi nähdä pelon aikakauden presidentiksi. Rantapelkonen määrittelee Bushin pelon aikakauden retoriikan aiheuttavan ”sokkia ja pelonsekaisia tunteita”, mikä on esimerkki uudenlaisesta Yhdysvaltojen presidentin retoriikasta.

3.7 Poliittinen johtajuus

Burnsin (1978: 18) mukaan poliittista johtajuutta (political leadership) on vallankäyttö, joka mobilisoi ihmiset käyttäytymään tietyn motiivin tai tarkoituksen mukaisesti. Poliittinen johtajuus on myös ihmisten välistä vuorovaikutusta, joissa jotkut vaikuttavat tai pyrkivät vaikuttamaan ja määräämään toisten käyttäytymistä (Tucker 1981: 11, viittaus Elgie 1995: 3). Blondel (1987: 3) taas määrittelee poliittisen johtajuuden olevan kansakunnan johdattelemista tiettyihin tekoihin yhden tai muutaman yksilön toimesta.

Elgie (1995: 4-5) toteaa, että poliittista johtajuutta on monenlaista ja se vaihtelee johtamistilanteesta toiseen. Poliittisilla johtajilla voi olla erilaisia rooleja ja tilanteita, joissa heidän johtamismenetelmät vaihtelevat. Keskeisiä poliittisten johtajien rooleja voivat olla karismaattinen, sankarillinen, vallankumouksellinen, innovatiivinen, muutos-, toiminnallinen, persoonallinen, yksilöllinen, kollektiivinen, myötäileväinen tai reagoiva johtaja. Poliittinen johtaja saattaa yhdistellä eri johtajan rooleja eri tilanteissa. Poliittiset johtajat ovat yleensä muuntautumiskykyisiä, sillä heidän täytyy toimia eri toimintaympäristöissä. Elgien mukaan on olemassa muun muassa politiikkajohtajuutta, puoluejohtajuutta, lakiasäättävää johtajuutta, mielipidejohtajuutta sekä byrokraattista johtajuutta. Tutkimuksessa poliittista johtajuutta tarkastellaan koko kansan eli amerikkalaisten johtajuuden näkökulmasta.

Poliittisella johtajalla ja hänen persoonallaan on merkitystä muun muassa poliittisessa päätöksenteossa. Poliittiset johtajat eivät kuitenkaan voi toimia vapaasti yksin, vaan heitä rajoittaa muun muassa muut poliitikot, parlamentti sekä lait. (Elgie 1995: 5.)

3.8 Retorinen johtajuus

Johtamista, joka painottaa puhetta tai suostuttelua voidaan kutsua retoriseksi johtajuudeksi. Jotkut tutkijat näkevät tehokkaan johtajan pystyvän hoitamaan tilanteet artikuloimalla yhteisen vision organisaationsa jäsenille. Hyvän johtajan ominaisuuksiin kuuluvat myös kärsivällisyys ja kannustavuus. Yleisesti johtajuus tarkoittaa yhden henkilön kykyä saada toinen henkilö tai kokonainen ryhmä tavoittelemaan samaa lopputulosta. Johtajuus on Gail Fairhurstin ja Robert Sarrin mukaan ”kielipeliä”. Johtajuus perustuu siis retoriikan harjoittamiseen. (Fairhurst & Sarr 1996, viittaus Dorsey 2002: 3.)

Ceaserin et al (1981: 163) mukaan nykyajan presidenttien retoriikka kääntyy niin sanotusti heitä vastaan. Kun he mahtipontisesti lupaavat jotain puheissaan ja lupaukset jäävät toteutumatta, kansa petetty johtajaansa. Useasti puheet myös hämmentävät kansalaisia. Ceaser et al väittää, ettei retoriikalla ole huomattavan merkittävää roolia presidentin johtajuuden kannalta. He korostavat, ettei presidenttien harjoittama retoriikka ja maan perustuslaki ole aina samalla linjalla. Roderick Hartin (1987) mukaan taas puheet ja puhuminen ovat johtamiskyvyn avain. Retoriikan avulla presidentit legitimoivat johtamistaan. Menestyvät presidentit rakentavat puheensa yksinkertaisiksi, ajankohtaisiksi, selviksi, informatiivisiksi ja tunteisiin vetoaviksi.

Dorsey (2002: 9-10) määrittelee retorisen johtajuuden olevan selville saamisen, artikuloinnin ja käytettävissä olevien keinojen jakamisen prosessi, jonka pyrkimyksenä on motivoida ihmiset tietyssä tilanteessa. Menestyvä retorinen johtaja omaa tasapainoiset ja tilannetajuiset päätöksentekotaidot sekä johtajuuteen tarvittavan luonteen.

Hallinnon retoriikantutkimus korostaa johtajien suostuttelutaitoja, valtaa, ideologiaa, argumentointitaitoa sekä manipulointia. Haasteena johtamisretoriikan tutkimukselle on retoriikan teorioiden siirtäminen johtamisteorioiden kontekstiin. (Hartelius & Browning 2008: 13–14.) Hartelius & Browning (2008) ovat tutkineet retoriikkaa johtamisen välineenä vallan ja kontrollin näkökulmasta. Aiempien tutkimusten mukaan johtajat käyttävät retoriikkaa alaistensa kontrolloimisen välineenä. Retoriikka nähdään usein myös manipuloinnin välineenä. Monissa johtamistutkimuksissa retoriikka käsitetään voimakkaaksi johtamiskeinoksi. Johtamisretoriikka nähdään usein symbolisena keinona käyttää voimakasta kieltä. (Fine 1996, viittaus Hartelius & Browning 2008: 17–18). Jo Platonin filosofisissa kirjoituksissa retoriikka käsitettiin ihmisten manipulointikeinona (Plato 1987, viittaus Hartelius & Browning 2008: 17).

Toiset tutkijat (Barley & Kunda 1992) taas näkevät retoriikan johtamisen ideologisten käytäntöjen puhesuuntauksena (Hartelius & Browning 2008: 19). Retoriikka nähdään myös organisaation arvojen ja johtajien mieltymysten kommunikointikeinona. Yleisesti organisaatiokommunikaation keskiössä ideologia edustaa organisaation arvoja, diskurssi tarkoittaa organisaatiossa tapahtuvaa kommunikaatiota sekä retoriikka nähdään ideoiden ja käytäntöjen läpiviemisen suostuttelutaitona. Retoriikka siis nähdään jonkun tyyppisenä manipulointina. (Hartelius & Browning 2008: 19.)

Uusretoriikan teoreetikot laajentavat retoriikan tutkimuksen näkökulmaa koskemaan kaikkia, niin johtajia kuin alaisiakin. He eivät näe retoriikkaa pelkästään tietyistä näkökulmista, kuten

manipulaation tai kontrollin, vaan retoriikka käsitetään koskemaan kaikkea tietoista ihmistenvälistä kielellistä kommunikointia. (Hartelius & Browning 2008: 20.)

Burke (1969: 43) näkee retoriikan symbolisena kommunikoinnin välineenä, joka saa aikaan yhteistyötä niiden ihmisten välillä, jotka reagoivat ympäröiviin symboleihin. Haasteena retorille tai puhujalle on saada ihmiset suostuteltua hyväksymään tietyt symbolit toisten sijasta. Suostuttelun taito on retoriikalle olennaista. Jotta suostuttelu onnistuu, on tärkeää, että yleisö ja puhuja jakavat saman kokemuspohjan. Retoriikka myös määrittelee, keitä ja missä asemassa olemme ja synnyttää pakon toimia vallan määritelmän mukaisesti. (Puro 2005: 151.) Johtajat käyttävät usein retorisia trooppeja puheissaan alaistensa suostuttelemiseen, kuten rytmitystä, toistoa, painotusta sekä alkusointuja (Gardner & Avolio 1998: 42).

Juutin (2001: 229) mukaan johtamisen tekstit antavat ohjeita siitä, kuinka yrityksiä tulisi johtaa ja hallinnoida. Johtamistekstit pyrkivät ottamaan haltuunsa teksteillään koko organisaation sekä organisaation ohjaamisen. Johtamistekstit ovat osa tietynlaista diskurssia ja ne voidaan nähdä osana johtamisen kielipeliä (Kalling & Styhre 1999: 3-6, viittaus Juuti 2001: 230). Juuti (2001: 230–232) toteaa, että johtamiskurssi on monimutkaista ja sen määritelmät sisältävät jännitteitä eri koulukuntien välillä. Johtamiskurssissa vallitsee tehokkuusajattelun ja ihmisläheisyyden jännite. Jotkut tutkijat toteavat, että hallitsijat luovat tietoisesti johtamiskurssia saadakseen kansalaiset työskentelemään mahdollisimman tehokkaasti.

Johtamiseen on liitetty yli-inhimillisiä ominaisuuksia kuten karismaattisuus. Näiden ominaisuuksien vaikutuksesta ei ole kuitenkaan empiirisissä tutkimuksissa löydetty selitysarvoa. Kuitenkin johtajan erikoisominaisuudet, karisma ja piirteet ovat keskeisenä osana johtamiskurssia. (Juuti 2001: 233.)

Karismaattisella johtajalla on maagisia, yliluonnollisia kykyjä ja poikkeuksellisia ominaisuuksia sekä vahvuutta. Karismaattinen johtajuus liitetään organisationaliseen tehokkuuteen sekä organisaation jäsenten sitoutumisen ja tyytyväisyyden lisääntymiseen (Bligh et al 2004: 214). Karismaattinen johtaja nostattaa ja artikuloi kansalaisille tiettyä tarpeen tunnetta. Karismaattinen johtaja on taitava puhuja ja hän osaa muokata puheitaan eri yleisöjen mukaan. Karismaattisen johtajan puheeseen kuuluu taitava aloitus, toisto, kuvailevuus sekä kuvakieli. Samat piirteet, joita myös taitava retori omaa.

Congerin (1991: 31–32) mukaan johtajalle ei riitä, että hänellä on hyvä strategia, vaan hänen täytyy olla myös lahjakas retorislta taidoiltaan. Johtajalle on tärkeää artikuloida hyvin ja motivoida ihmisiä puheellaan. Jotta johtajan retoriikka olisi hyvää ja tehokasta, hänen on kyettävä kehystämään retoriikkansa perustelemalla organisaation merkitystä sekä käyttämällä tunteisiin vetoavaa voimaa puheissaan. Analogioiden, tarinoiden ja metaforien avulla voi vedota ihmisten tunteisiin ja niillä voi tehdä retoriikasta merkittävää ja näin myös varmistaa sen vaikutus yleisöön.

Karismaattisille johtajille on tyypillistä nostaa luontaisesti esiin kollektiivisia päämääriä ja saada ne osaksi yleisön minäkuvaa. Shamirin et al. (1994) mukaan karismaattisen johtajan retoriikassa esiintyy todennäköisimmin viittauksia kollektiiviseen historiaan, nykyisyyden ja menneisyyden jatkumoon, kollektiivisen identiteetin korostamista, positiivisia mainintoja kansalaisten arvokkuuteen yksilöinä ja ryhmänä, johtajan viittauksia omaan samankaltaisuuteen kansalaisten kanssa, arvojen ja moraalien puolustamista, enemmän viittauksia kauemmas tulevaisuuteen kuin lähitulevaisuuteen sekä toivon ja uskon korostamista. (Shamir et al. 1994, viittaus Bligh et al 2004: 213–214.) Näitä kaikkia retorisia piirteitä esiintyy sekä Bushin että Obaman retoriikassa. Weberin mukaan kriisi luo hyvän pohjan karismaattisen johtajuuden syntymiselle. Kuitenkin löytyy erittäin vähän empiiristä tutkimusta siitä, että kriisillä olisi merkitystä karismaattisen johtajuuden esiintymiselle. (Weber 1946: 358, viittaus Bligh et al 2004: 215.)

3.9 Presidenttien puheista esiinnousseet johtamisteemat

Luettaessa presidenttien puheita niistä nousi klusterointivaiheessa esille tietyt teemat. Molempien presidenttien puheissa toistuivat arvojen, amerikkalaisuuden, toivon, vastuun ja pelon korostaminen. Muita johtamiseen liittyviä teemoja olivat muutos, kannustavuus, uhkailu, kriisit, määräävyys, voimaannuttaminen ja innovatiivisuus. Tutkimuksen näkökulmana on johtaminen, joten puheiden tekstit jaettiin abstrahointivaiheessa kahden eri johtamistavan mukaan. Näiksi pääteemoiksi muodostui toivolla johtaminen ja pelolla johtaminen. Tutkimuksen pääteemojen valinnalle vahvistusta saatiin Parviaisen (2009) toivon ja pelon jaottelusta. Toivolla johtaminen sisältää alakategoriat arvojohtaminen ja kannustava johtaminen. Pelolla johtaminen sisältää uhkailevan johtamisen ja kriisijohtamisen teemat. Nämä johtamisen alat ovat laajoja kokonaisuuksia, joten tutkimuksessa ei keskitytä niiden yksityiskohtaiseen analysointiin. Tutkimuksessa keskitytään analysoimaan kahta pääteemaa toivolla ja pelolla johtaminen, jotka toimivat teoreettisena viitekehystenä retorisessa analyysissä.

3.9.1 Toivolla johtaminen

Uutta presidenttiä valittaessa yleensä kansalaisilla on toive uudesta ja paremmasta. Varsinkin ensimmäisissä virkaanastujaispuheissa toivo-teema nousee usein esiin ja sitä korostetaan. Obama nostatti valinnallaan uudenlaista toivoa amerikkalaisissa. Hän on ensimmäinen afroamerikkalainen presidentti ja hän lupaa toivon paremmasta: sotien loppumisesta ja yleisestä terveydenhuollosta sekä köyhyyden kitkemisestä. Bushin ensimmäinen virkaanastujaispuhe on myös täynnä toivoa.

Toivon voi määritellä positiivisesti motivoituneeksi tilaksi, joka vallitsee sekä johtajan että alaisten keskuudessa. He pystyvät käyttämään tätä toivon tilaa saavuttaakseen organisaation tavoitteita. Toivo rinnastetaan usein johtamistutkimuksessa motivaatioteorioihin. Toivo ei ole ollut keskeinen tutkimuskohde johtamisen saralla muun muassa siitä syystä, että sitä on vaikea määritellä. (Winston 2005: 1.)

Snyder, Irving & Anderson (1991) ovat määritelleet toivon käsitteen heidän toivoteoriassaan. He ovat määritelleet toivon positiiviseksi tilaksi, joka perustuu vuorovaikutteisuteen perustuvaan tunteeseen menestyksekkästä toiminnasta ja keinoista. Toiminta perustuu päämääriin ja päämääriin päästään määriteltyjen keinojen (pathways) avulla. Toivo on siis dynaaminen ja voimakas kognitiivinen prosessi. (viittaus Winston 2005: 1-2). Snyderin et al. toivoteorian mukaan toivo ei ole vain tunne, vaan se on myös ajattelun väline. Tehokas johtaminen lisää toivon täyttämää ajattelua. (viittaus Winston 2005: 6)

Toivo käynnistää ihmisissä elämän myönteiset voimat, ilon ja innostuksen, kun taas epätoivo johtaa merkityksen katoamiseen ja pahimmillaan elämänhalun menettämiseen. Johtaminen on luonteeltaan tunteita herättävää sekä syvällistä ihmisten sieluun, mieleen ja elämään vaikuttamista. Juuti määrittelee toivon johtamisen organisaation vahvuuksiin ja mahdollisuuksiin keskittyvänä johtamisena, jossa kannustetaan muun muassa erilaisten näkemysten esille tuomista ja avointa keskustelua. (Juuti 2005: 11 & 23.) Kun johtaja rohkaisee alaisiaan luovaan ajatteluun ja keskusteluun päämäärien saavuttamiseksi, hän samalla nostattaa heidän toiveita menestyksekkäistä tuloksista. Tällä tavalla johtaja myös kannustaa ja voimaannuttaa alaisiaan. Toivolla johtamisessa määritellään selkeät päämäärät ja kannustetaan alaiset tavoittelemaan näitä päämääriä (Juuti 2005: 43). Johtamisen kannalta on tärkeää saada alaiset sitoutumaan organisaatioon ja sen tavoitteisiin. Mikäli työntekijä kokee olevansa osa organisaatiota ja pystyy identifioitumaan organisaatioon, on hän emotionaalisesti sitoutunut organisaatioon. (Eriksson 2006: 132.)

Kannustavan johtamisen voi nähdä osana toivolla johtamista. Jatkuva kannustaminen on tärkeää, sillä se saa alaiset tuntemaan itsensä arvokkaaksi. (Juuti 2005: 66.) Toivolla johtajat korostavat alaisten vahvuuksia, ovat innostavia ja kunnioittavat omia sekä alaistensa arvoja. Menestyvät johtajat omaavat tunneälyä ja he ovat ihmiskeskeisiä. Toivolla johtaminen vaatii vuorovaikutustaitoja ja tunteiden merkityksen tunnistamista. Luottamus on tärkeä edellytys toivolla johtamisessa. Toivo sisältää myös avoimen suhtautumisen tulevaisuuteen ja eri tulevaisuuden päämääriin pyrkimisen. (Juuti 2005: 136–143.)

Arvojohtamisen voi liittää osaksi toivolla johtamista, sillä arvot luovat sisältöä organisaatioon. Arvot ovat organisaatiossa vallitsevia periaatteita ja uskomuksia. Johtajien on tärkeää ottaa myös alaistensa arvot ja etiikka huomioon johtamisessaan. Ahlmanin mukaan arvomääreisiä tuotteita ja olotiloja syntyy kulttuurin kehittämänä. Arvot tajutaan tunteella ja jokaisella ihmisellä on oma persoonallinen arvojärjestelmä eli oma ethoksensa. Ethos on riippuvainen sekä yleisestä ympärillä vallitsevasta kulttuuriethoksesta että omintakeisesta luonteesta. (Junnola & Juuti 1997: 22.) Organisaatiomenestys on riippuvainen myös ihmisten tunteista ja uskomuksista, ei pelkästään rationaalisista tavoitteista. Arvojohtamisella saadaan henkilöstö myös sitoutumaan paremmin organisaatioon ja sen tavoitteisiin. Arvojen tavoitteena on saada organisaatio yhtenäiseksi, luoda päämääriä, pysyvyyttä, luottamusta sekä motivoida henkilöstöä. (Mattila 2007: 25–28.) Tästä syystä arvojohtamisen voi nähdä osana toivolla johtamista.

3.9.2 Pelolla johtaminen

Eriksson (2005, 2006) on tutkinut pelolla johtamista, jonka hän jakaa kolmeen tyyppiin. Pelolla johtaminen voi syntyä työyhteisön muutoksen, epävarman tai ennakoimattoman tilanteen seurauksena, mikä lisää työyhteisön pelon ilmapiiriä. Tällainen pelon ilmapiiri oli havaittavissa Yhdysvalloissa syyskuun 11. tapahtumien jälkeen. Toinen tyypillinen pelolla johtamisen piirre on se, että johtaja tunnistamattaan pelottelee ja käyttää sitä osana johtamista. Kolmas tyypillinen pelolla johtamispiirre on johtajuuden rakentaminen pelon ja pelottelun varaan (kuten diktatuurit). (Eriksson 2006: 116.)

Työyhteisön pelko ja pelon ilmapiiri ajavat yksilön tavoittelemaan omia etujaan ja huolehtimaan omasta selviytymisestään, jolloin yhteistyöhön ei ole mahdollisuutta. Sodan uhatessa pelko taas voi

olla yhdistävä tekijä, sillä kansalla on silloin yhteinen vihollinen, jota vastaan heidän täytyy yhdessä taistella. Erikssonin mukaan pelko voi olla esteenä työyhteisön vuorovaikutukselle ja sen uudistumispyrkimyksille. Pelolla johtaminen ei toimi uudistumista tavoittelevien työyhteisöjen johtamisessa, vaan uudistumiseen tarvitaan ”asiantuntijoiden sitouttamista, aikaa ja kärsivällisyyttä, herkkyyttä kuunnella ja kykyä ymmärtää toisten ihmisten ajatuksia.” (Eriksson 2006: 117–120.)

”Pelko voi olla vallitseva kulttuurinen jäsennys, jonka varassa ihmiset toimivat ja tekevät valintoja ja päätöksiä.” Kun pelko on vallitsevaa, eikä konkreettisesti henkilöidy tai liity mihinkään, se on tapa käyttäytyä ja suhtautua tilanteisiin sekä haasteisiin. Pelko on este työyhteisön kehittymiselle, vastuun jakamiselle ja vuorovaikutukselle. Uhkailu on osa pelolla johtamista (Eriksson 2005: 90–94). Pelon ilmapiirille tyypillistä on vaihtoehdottomuus, mitä esimerkiksi voi nähdä Bushin johtamisessa. Muuta vaihtoehtoa ei ollut kuin aloittaa vapauden sota terroristeja vastaan.

Parviainen (2009: 207–208) toteaa George W. Bushin hyödyntäneen kollektiivista pelkoa terrorismia kohtaan aloittaessaan kaksi sotaa ja tehdessään merkittäviä lakiuudistuksia. Parviainen vertaa kollektiivista pelkoa infektiioon, joka tarttuu ihmisestä toiseen. Hän käyttää tällaisesta ilmiöstä nimitystä ”emotionaalinen tartunta”, joka on käsitettävissä myös pelon ilmapiirinä. Solomonin pelonhallintateorian mukaan kuoleman pelko ja ahdistava tilanne lisäävät autoritääristen ja karismaattisten johtajien suosiota (Parviainen 2009: 208). Parviainen mukaan ainakin Suomessa 1980-luvun vaihteeseen asti armeijasta tutut johtamismenetelmät käskyttäminen ja uhkailu kuuluivat johtajien ja esimiesten johtamistapoihin yleisesti.

Robin (2004: 174) tulkitsee vallitsevan pelon olevan ihanteellinen maaperä poliittisten näkemysten läpiviemiseen ja se mahdollistaa jonkun ryhmän johtaa toisia ryhmiä pelon politiikan varjolla. Kofman & Senge (1994: 10) toteavat kriisillä johtamisen olevan Yhdysvalloissa yleistä. Kriisillä johtaminen aiheuttaa pelkoa, joten siitä tulee pelolla johtamista. Se saa työyhteisön ehkä muuttumaan, muttei pitkällä aikajänteellä luo organisaatioon mitään kehittävää.

”Ihmiset eivät pysty suoraviivaiseen ajatteluun ainakaan silloin, kun kokevat itsensä uhatuiksi” (Eriksson 2006: 132). Pelokkaana ihmiset todennäköisesti epäonnistuvat rationaalisessa käyttäytymisessä ja käyttäytyvät epärationaalisesti eli kaoottisesti sekä ennustamattomasti. ”Negatiiviset tunteet, kuten viha, ovat tarpeen uhan uskottavuuden varmistamiseksi, kun taas rakkaus ja välittäminen varmistavat luvattun yhteistyön toteutumisen.” (Fineman 1996: 550, viittaus Eriksson 2006: 132).

Sekä Bushin että Obaman johtamisilmapiirissä esiintyy pelkoa. Bushin aikana kansalaiset pelkäsivät uutta terrori-iskua sekä sotaa. Obaman aikana he taas pelkäävät työnsä, kotinsa ja elantonsa menettämistä talouden lamasta johtuen. Myös Obaman virkakaudella Yhdysvallat käy kahta sotaa. Eriksson (2006: 138) liittää työyhteisössä esiintyvään pelkoon työntekijöiden tietämättömyyden. Tämän voi nähdä vallitsevan myös amerikkalaisissa, sillä kaikista maan turvallisuutta tai johtamista koskevista päätöksistä ei tiedoteta etukäteen, eikä kansalaisia informoida aina päätösten taustoista perusteellisesti.

4 PERELMANILAINEN RETORINEN ANALYYSI

Käsillä olevassa tutkimuksessa analysoidaan George W. Bushin ja Barack Obaman puheissa esiintyvää johtamisretoriikkaa uusretorisen argumentointianalyysin keinoin. Retorisessa analyysissä huomio on itse toiminnassa, mitä puheissa esiintyy ja sen seurauksissa. Retoristen keinojen käytössä oleellista on, mitä näillä keinoilla saavutetaan puheita analysoitaessa. Retorisuus on kielenkäytön avulla tapahtuvaa suostuttelua tietyille yleisölle. Retoriikan tutkimuksessa keskitytään siihen, miten tiettyjä merkityksiä tai sosiaalisen todellisuuden versioita ”ajetaan”. (Jokinen & Juhila 1999: 77.) Analyysissä tarkastellaan sitä, kuinka tietyt versiot todellisuudesta saadaan vakuuttaviksi ja kuinka yleisö (kuulijat, lukijat) saadaan sitoutumaan niihin (Jokinen 1999: 126–127). Yleisö saadaan sitoutumaan tiettyyn todellisuuteen argumentoimalla eli suostuttelemalla ja vakuuttelemalla. Uusretorisessa analyysissä argumentaatiota tarkastellaan tekemisenä ja sosiaalisena toimintona. Argumentaatio ei ole vain puhetta jostakin, vaan se on myös puhetta jollekin. Argumentaatio ei tapahdu tyhjiössä, vaan on osa laajempaa kokonaisuutta (Billig 1991: 87, viittaus Jokinen 1999: 128). Argumentaatio on aina tilanteesta riippuvaista (Jokinen 1999: 131–132). Retoriikan analyysissä keskitytään korostamaan retorista toimintaa ja sen seurauksia.

Perelmanin (1996: 11–13) uusretoriikassa tutkitaan kaikentyypisille yleisöille tarkoitettuja esityksiä. Uuden retoriikan argumentaatioteoria kattaa kaikki vakuuttamiseen tai suostutteluun pyrkivät esitykset yleisöstä tai käsitellyistä asioista riippumatta.

4.1 Perelmanilainen uusretoriikka

Puhuessaan johtaja pyrkii vakuuttamaan yleisönsä, joka voi koostua kansalaisista, alaisista tai muista organisaatioista, valtioista ja sidosryhmistä. Perelmanilaisessa uusretoriikan tutkimuksessa pääpaino on yleisön vakuuttamiskeinojen analysoinnissa. Miten puhuja argumentoinnillaan vakuuttaa yleisön päämääristään, saa yleisön hyväksynnän ja vaikuttaa yleisön mielipiteisiin? Tämä yleisön ja puhujan välinen suhde on keskeistä tutkittaessa presidenttien puheiden vaikutusta. Yleisön ja puhujan välisen suhteen tutkimus mahdollistaa retoriikan tutkimuksen mikrotasolla. Tästä syystä perelmanilainen tutkimustraditio soveltuu tutkimuksen analyysimetodiksi presidenttien puheisiin. Chaïm Perelmanin esittämän jaottelun mukaisesti tarkastelen puhujan ja yleisön välistä suhdetta, puhujan käytettävissä olevia esisopimuksia sekä erilaisia kielellisiä tekniikoita.

Perelmanin retorinen malli nostaa todennäköisesti aineistosta esiin piirteitä, jotka muuten jäisivät huomaamatta. Myös johtamisretoriikan kannalta tärkeät suostuttelukeinot löytyvät hyvin hyödyntämällä Perelmanin teoriaa.

Argumentointi eroaa muodollisesti korrektista demonstraatiosta siten, että argumentointi nousee luonnollisesti kielestä ja demonstraatio taas perustuu lakien ja sääntöjen noudattamiseen. Perelmanin mukaan argumentaatio ja demonstraatio eroavat toisistaan jo perusolettamuksiltaan. (Perelman 1982: 9.)

Perelmanin mukaan yhteisymmärrys arvoista syntyy argumentoinnin eli väitteiden, vastaväitteiden ja perustelemisen kautta. Perelman määrittelee uusretoriikan praktisen päättelyn tutkimukseksi. Tämä tutkimus pyrkii teoretisoimaan arvopäätelmien uskottavaa rakentamista vakuuttavan kielenkäytön avulla. Toisin sanoen tutkitaan sitä, miten tiettyjä arvoasetelmia puolletaan ja vastustetaan argumentoinnin avulla. Perelman toi retoriikan pois kaunopuheisuuteen rajoittuvasta merkityksestä takaisin päättelyn ja vakuuttamisen tutkimukseksi eli takaisin klassiseen yhteyteensä. (Summa 1996: 63–64.)

Perelman ei erottele puhetta ulkoisiin tai sisällöllisiin muotoihin, vaan hän näkee niiden kietoutuvan osaksi argumentointia ja vakuuttamisen keinoja. Hän näkee argumentoinnin tavoitteena määritellyn tai määrittelemättömän yleisön hyväksynnän saavuttamisen erilaisia argumentteja hyödyntäen. Perelman näkee argumentoinnin olevan yhteisymmärrystä ja yhteistä hyväksyttävyyttä tuottavaa. (Summa 1996: 65–67.)

Perelmanilaista analyysia tehtäessä kiinnitetään huomiota esisopimuksiin, joita voivat olla esimerkiksi yhteistä hyväksyttävyyttä tuottavat arvot ja faktat. Kun analysoidaan Yhdysvaltain presidenttien puheita, on hyvä huomioida amerikkalaiset esisopimukset. Nämä esisopimukset ovat muun muassa amerikkalaiset arvot: vapaus, rauha, amerikkalaisuus, demokratia, isänmaallisuus, kansalaisuus ja rohkeus. Perelmanilaisen analyysin tärkein vaihe on kiinnittää huomiota varsinaisiin argumentaatiotekniikoihin, joita ovat erilaiset assosiaatiot ja dissosiaatiot.

Yleisön merkitys ja sen hyväksynnän saavuttaminen on Perelmanin retoriikassa keskeistä. Perelmanin mukaan puhujan on aina suhteutettava argumentointi yleisöä ajatellen. Puhuja valitsee sanansa, tavoitteensa ja tyyliinsä yleisönsä mukaan. Puheen sisältö pitää muotoilla niin, että yleisö sen ymmärtää. Retoriikan tehtävä on taivuttaa ja suostutella tietty yleisö hyväksymään tietyt teesit

tietyissä tilanteessa. (Kuusisto 1998: 24–25.) Retoriikka on Kuusiston mukaan myös jatkuvaa vuorovaikutusta osapuolten välillä ja se sisältää perusteluja sekä vasta-argumentteja. Retoriikassa yleisölähtöisyys on tärkeää. Retori eli puhuja valitsee puhetyylinsä, aiheensa ja sanansa eli eri argumentaatiotekniikkansa yleisönsä mukaan (Perelman 1982: 9-20). Yleisö, johon argumentaatiotekniikoilla pyritään vaikuttamaan, ei ole välttämättä fyysinen yleisö, vaan se voi olla joko universaali tai erityinen yleisö.

4.2 Universaali- ja erityisyleisö

Universaalin yleisön Perelman käsittää esimerkiksi ”koko kansana” tai saavuttamattomissa olevana yleisenä yleisönä. Erityinen yleisö voi tarkoittaa esimerkiksi tiettyä ammattiryhmää. Erityistä, yhtenäistä yleisöä on helpompi lähestyä kuin heterogeenistä yleisöä. Selitysten, vakuuttelujen ja perustelujen valitseminen yleisön mukaan on onnistuneen argumentoinnin edellytys. Yleisön suostumuksen saaminen on retorille tärkeää, sillä jos puhuja voisi vain käskää, hänen ei tarvitsisi argumentoida. (Perelman 1982: 21–32.) Universaaliyleisön vakuuttaminen vaatii järkeen vetoavaa ja vakuuttavaa argumentointia. Erityisyleisön vakuuttamiseksi voi vedota yleisön erityisintresseihin ja taipumuksiin. Universaaliyleisön voi käsittää kulttuuri-, paikka- ja aikasidonnaiseksi ja puhuja määrittelee yleisön omien kokemuksiansa ja kulttuurinsa pohjalta. Argumentoijan pyrkimys universaaliyleisölle puhuttaessa on käyttää niin sanottuja yleispäteviä argumentteja. (Summa 1996: 67–68.)

4.3 Esisopimukset

Perelman painottaa yleisön hyväksynnän saavuttamista argumentoinnin keskeisenä päämääränä. Esisopimukset eli premissit tarkoittavat sitä, että yleisö hyväksyy ennalta tietyt arvot, tavat, uskomukset ja muut kulttuurille tyypilliset seikat. Puhuja voi siis rakentaa argumentointinsa perustuen näihin esisopimuksiin. Tietyt esisopimukset ovat tietyille yleisöille itsestäänselvyksiä, eikä niitä erikseen puhujan tarvitse perustella. Argumentaation tavoitteena on siirtää esisopimuksissa vallitseva konsensus johtopäätöksiin eli yleisön vakuuttamiseen tietyistä päämääristä. Mikäli yleisö hyväksyy ja sitoutuu argumentoijan päätelmiin, on argumentointi onnistunut. Onnistuakseen sitouttamaan yleisön, puhujan on hyvä tunnistaa ne esisopimukset, joiden perusteella argumenttinsa rakentaa. (Perelman 1982: 21.) Tunnistaessaan yleisössään

vallitsevat esisopimukset, puhuja voi vedota esimerkiksi tiettyihin väittämiin uskottavuuden lisäämiseksi.

Yleisön esisopimuksina voivat toimia erilaiset faktat, totuudet ja olettamukset. Niitä voivat olla myös erilaiset arvopäätelmät, joita ovat tietyt arvot, arvohierarkiat ja lokukset. Tosiasioita ja arvostuksia koskevat olettamukset toimivat argumentoinnissa eri tavoin. Faktan aseman saavuttaa vain sellainen tosiasiapäätelmä, joka on universaaliyleisön hyväksyttävissä. Arvopäätelmät puolestaan saavuttavat universaalien yleisön hyväksynnän yleensä vain hyvin yleisessä, abstraktissa, sisällöltään täsmentämättömässä muodossa. Universaaliyleisölle arvopäätelmien konkreettisen sisällön ilmaiseminen on hankalaa, jopa mahdotonta. Arvopäätelmien sisällön ilmaiseminen argumentaatiossa vetoaa vain erityisten yleisöjen erityisiin intresseihin tai tavoitteisiin. (Summa 1996: 70.) Lokukset tarkoittavat argumentin sisällöstä riippumattomia esitysmuotoja, jotka ovat yleisön tunnistettavissa ja hyväksyttävissä entuudestaan (Kuusisto 1998: 26). Esimerkiksi viattoman kansan pelastamisen oikeutus hirmujohtajalta saattaa vaatia jopa voimakeinoja. Tämä on yleisön hyväksyttävissä, sillä yleinen esisopimus on se, että viaton kansa täytyy pelastaa ja hirmujohtaja kukistaa. Arvohierarkioiden tunnistaminen on Perelmanin mukaan jopa tärkeämpää kuin tietyn arvon korostaminen. Puhujan on tärkeä tunnistaa, mihin arvoon kannattaa vedota jonkun muun arvon sijaan (Kuusisto 1998: 26).

Yleisön vakuuttaminen koostuu puhujan valitsemista syy-seuraus -suhteista, tavoite-keino -kytkennöistä, esimerkeistä, metaforista, rinnastuksista sekä vastakkainasetteluista. Argumentoijan yleisön vakuuttaminen riippuu siitä, miten hyvin näitä tekniikoita pystytään puheessa hyödyntämään. (Summa 1996: 71.) Perelman jakaa retoriset tekniikat assosiatiiivisiin eli yhdistäviin sekä dissosiatiiivisiin eli erotteleviin. Argumentaatiotekniikoita ovat assosiatiiiviset eli kvasiloogiset argumentit, todellisuuden rakenteeseen nojautuvat sekä sitä määrittävät argumentit sekä dissosiaatiot. (Summa 1996: 71.)

Yksi retorisen vakuuttelun keinoista on kytkeä esimerkin kautta yleisölle kaukainen ja vieras aihe johonkin tuttuun ja yksinkertaiseen selitykseen. Kun toimijoille ja asioille annetaan yleisölle ennestään tuttuja nimiä ja tapahtumille tuttuja merkityksiä, luodaan yleisölle puhutusta aiheesta käytännön merkityksiä. (Kuusisto 1996: 269.)

4.4 Assosiatiiivinen ja dissosiatiiivinen argumentointi

Assosiatiiivinen argumentointi, kuten yllä todettiin, tarkoittaa siis erilaisten asioiden yhdistämistä samaan ryhmään ja yhteisen nimikkeen alle. Dissosiatiiivinen argumentointi taas pyrkii erottelemaan ennen yhteenkuuluviksi luokitellut tai vastustajan yhdistämät asiat. Vastakkaiset prosessit täydentävät toisiaan. Kahden asian yhdistämisessä on läsnä erottamisen mahdollisuus, sillä näitä asioita ei voi erottaa, elleivät ne ole jollain lailla kuuluneet yhteen. (Kuusisto 1998: 26–27.)

Assosiatiiiviset argumentointikeinot koostuvat siis kvasiloogisista, todellisuuden rakenteeseen perustuvista sekä todellisuuden rakennetta muokkaamaan pyrkivistä argumentoinneista. Kvasiloogiset argumentit perustuvat matematiikan ja formaalin logiikan demonstraatioluonteisten esitysten jäljittelyyn. Ne voi rinnastaa muodollisen päättelyn lajeihin ja niiden suostutteleva voima liittyy samankaltaisuuteen loogisen ja tieteellisen päättelyn kanssa. Kvasiloogiset argumentit ovat yleensä vahvempia tai heikompia argumentteja, joita tuetaan tarvittaessa muilla argumenteilla. Yksi kvasiloogisista argumentaatiokeinoista on yhteensopimattomuuden argumentit. Yhteensopivuus puuttuu silloin, kun esitetty väite on ristiriidassa aiemmin esitetyn säännön kanssa. Esimerkkinä tästä on opettajan kehoitus tottelemaan vanhempia ja olla valehtelematta. Ristiriita tulee siitä, jos vanhemmat kehottavatkin valehtelemaan. Muita kvasiloogisia tekniikoita ovat samaistaminen, jakaminen, todennäköisyys sekä vastavuoroisuus. (Perelman 1996: 62–63.)

Todellisuuden rakenteeseen perustuvat argumentit pyrkivät muodostamaan luonnollisen kaltaisia yhdistelmiä todellisuuden elementtien välille joko peräkkäisyysiteillä tai rinnakkaisuussiteillä. Peräkkäisyysiteet liittävät toisiinsa samanluonteisia tekijöitä, kun taas rinnakkaisuussiteet liittävät toisiinsa eri tasojen tekijöitä. Henkilön ja hänen tekojensa yhdistäminen on esimerkki rinnakkaisuussiteestä. Peräkkäisyysiteiden olemassaolo pyritään osoittamaan tietyn teon tai syyn ja sen seurausten tai tavoitteen ja keinojen välisen yhteyden kautta. Nämä ovat kaksi erilaista tapaa jäsentää todellisuutta. (Kuusisto 1998: 27, Perelman 1996: 93, 103.) Muita todellisuuden rakenteeseen perustuvia argumentteja ovat symbolinen side, kaksoishierarkiat ja järjestyserot. Esimerkki symbolisesta siteestä on valtiota symboloiva kuningas. Kaksoishierarkioita käytetään muun muassa rinnakkaisuussiteinä esimerkiksi ihmisten suhteessa eläimiin ja aikuisten suhteessa lapsiin. (Perelman 1996: 114–117.)

Todellisuuden rakennetta muokkaamaan pyrkivät argumentit koostuvat muun muassa esimerkeistä, malleista, havainnollistamisista ja analogioista. Esimerkkien käytöllä pyritään yleistykseen ja mallin osoittamisella pyritään saamaan yleisö imitoimaan mallin mukaisesti. Antimalli toimii epätoivottujen käyttäytymismallien mustamaalaamiseen. Havainnollistamisessa pyritään kuvailemaan tiettyä asiaa ja tekemään se läsnä olevaksi tietoisuudessa mielikuvituksen avulla. (Perelman 1982: 106–113.)

Dissosiatiiivinen eli erotteleva argumentointi pyrkii kahden asian erottamiseen eli vastakkainasetteluun ilmiön ja todellisuuden välillä. Tällä argumentointikeinolla pyritään osoittamaan ensimmäinen termi eli termi I virheelliseksi ja jälkimmäinen termi II edustamaan syvempää totuutta. Tästä esimerkkinä voi argumentoida, ettei teoria vastaa käytäntöä, näennäinen vastaa todellisuutta tai mielipide totuutta. (Perelman 1982: 126–127, Kuusisto 1998: 28.) Toisin sanoen puhuja pyrkii vahvistamaan termiä II osoittamalla, mitä se ei ainakaan ole (termi I). Erotteleva argumentointi asettaa ilmiön ja todellisuuden toisiaan vastaan. ”Näennäinen” ja ”todellinen” ilmauksissa ”näennäinen rauha” ja ”todellinen demokratia” ilmaisevat sekä ”todellisen” rauhan puuttumista että ”näennäisen demokratian” vallitsemista. Yhden adjektiivin voi nähdä perustuvan toiseen. (Perelman 1996: 150.)

4.5 Analogia ja metafora

Analogiaan eli vastaavuussuhteeseen perustuva argumentointi määrittelee kahden teeman samankaltaisuutta, muttei niiden samanarvoisuutta. Perelmanin esimerkin mukaan tämän voi havainnollistaa pariin a-b (teema eli thema) ja c-d (perusta eli phoros) välisenä suhteena. Analogian yhtälön mukaan a on b:lle merkitykseltään samankaltainen, muttei täysin yhtäläinen kuin c on d:lle. Tehdäkseen teeman merkitystä yleisölle tutummaksi, puhuja vertaa sitä perustaan. Perusta siis määrittelee teeman. Analogia selittää siis vähemmän tunnetun asian merkityksen vertaamalla sitä tunnetumpaan asiaan ja osoittamalla yhtäläisyydet näiden välillä. Kaikissa analogioissa käytetään tiettyjä suhteita ja samalla jätetään muita niiden varjoon. (Perelman 1982: 114–116 ja 1996 129–130, 134.) Argumentaatiossa haetaan hyväksyntää tietyille analogioille ja metaforille. Filosofinen tai luova ajattelu ei tulisi toimeen ilman metaforia ja analogioita. (Perelman 1996: 140–141.)

Metafora eli kielikuva on analogian yleisin muoto. Aristoteles määrittelee metaforan muulle asialle kuuluvana nimenä, jota käytetään toisessa yhteydessä. Toisin sanoen kriisistä voidaan käyttää

kielikuvaa riehuva myrsky. Perelman määrittelee metaforan analogian tiivistettynä muotona, jossa yhdistyvät teema ja perusta eli phoros. Tiivistynyt muoto analogiasta ”a-b on kuten c-d” voi olla esimerkiksi a:n d tai c:n b ja tiivistyneimmässä muodossaan a=c. Esimerkiksi kuvauksessa ”sotilas on leijona” halutaan korostaa, että sotilas on muihin sotilaisiin verrattuna sellainen, kuin leijona on muihin eläimiin verrattuna; esimerkiksi rohkea, voimakas ja vaarallinen. Jotkut metaforat kuluvat käytössä ajan myötä ja niistä tulee kuolleita tai uinuvia metaforia. Kuolleet tai uinuvat metaforat ovat menettäneet alkuperäisen metaforamerkityksensä ja ovat tulkinnaltaan vakiintuneita. (Perelman 1982: 120–122.)

Lakoff ja Johnson (1980) käsittävät kaiken havainto- ja ajatusmaailmamme metaforien avulla toimiviksi (Lakoff & Johnson 1980, viittaus Kuusisto 1998: 34). Uusien meille abstraktien asioiden sisäistäminen onnistuu helpommin vertaamalla uusia asioita johonkin tuttuun ja konkreettiseen. Metaforien avulla on mahdollista omaksua uusia kokemuksia sekä järkeistää ne päättelyn ja mielikuvituksen avulla.

Perelman käsittää metaforien ja analogioiden viittaavan kahteen eri ulottuvuuteen. Jos asiat, joita rinnastetaan, ovat samasta ulottuvuudesta, kyseessä on vertailua eli kvasiloogista argumentointia. Yksittäisinä tapauksina kyseessä voi olla esimerkki, malli tai havainnollistaja. Ilmiötä voi kutsua metaforaksi tai analogiaksi, mikäli kyseessä on luokka- tai laatuero. Pelkkä ilmiöiden välinen astero ei riitä. (Perelman 1982: 115–119, Kuusisto 1998: 37.) Kun puhuja valitsee tietyn metaforan tietystä näkökulmasta kuvailemaan ilmiötä, hän peittää metaforan taakse ilmiöön liittyviä muita aspekteja. Perelmanin esimerkissä, jossa verrataan sotaan shakin peluuseen, jätetään tietoisesti takalalle sotaan liittyvät raakuudet. Metaforassa sota käsitetään pelinä. (Perelman 1982: 119.)

4.6 Metafora ja personifikaatio

On tärkeää ymmärtää metaforien merkitys, kun tutkitaan poliittisten johtajien puheita. Metaforat ovat poliittisen johtamisen suostuttelevien puheiden tyylinäyte. (Charteris-Black 2005: 2–3.) Charteris-Black (2005: 13–14) pitää metaforia tärkeänä osana retorista vakuuttelua eli argumentointia, sillä ne pyrkivät sitouttamaan yleisöä puheen sisältöön kognitiivisin ja emotionaalisiin keinoihin. Metaforat vaikuttavat yleisön uskomuksiin, asenteisiin ja arvoihin, sillä ne aktivoivat yleisön tiedostamattomia emotionaalisia miellelyhtymiä. Metaforien käyttö puheessa vaikuttaa myös arvohierarkioihimme, eli siihen miten punnitsemme eri arvoja. Toisin sanoen,

retorin on hyvä tietää, mitkä arvot ovat yleisölle tärkeitä ja mitä yleisö vähemmän arvostaa. Uskomukset ja arvot ovat yleisölle tunnesidonnaisia, joten yleisö ei aina itsekään pysty rationaalisesti tiedostamaan, miten jotkut metaforat vaikuttavat heihin. Charteris-Blackin mukaan metaforat aiheuttavat ihmisissä tunteellisia reaktioita, sillä ne muokkaavat maailmankuvaamme uudelleen ja mahdollistavat mielikuvituksellisen asioiden ilmaisun. Hän määrittelee metaforien olevan ”tunteita herättäviä merkityksentuoja”. Metafora voidaan määritellä asian irrottamisena sen alkuperäisestä merkityksestä ja kielikuvien avulla annetaan asialle uusi merkitys.

Charteris-Black (2005: 15) jakaa metaforien käytön konkretisointiin ja personifointiin. Konkretisointi tarkoittaa abstraktiin aiheeseen viittaamista, kun käytetään jossakin muussa yhteydessä konkreettisenä pidettyä sanaa. Retori esimerkiksi puhuu ”oikeuden polusta” tai ”tiestä voittoon”. Personifikaatio tarkoittaa elottomaan asiaan viittaamista, joka joissakin konteksteissa tarkoittaa elollista, esimerkiksi presidentin puhuessa ”isänmaasta” tai ”kotimaasta”. Esimerkiksi ”isänmaamme ansaitsee parempaa kohtelua”. Personifikaation vastakohtana on tehdä jokin asia persoonattomaksi ja viitata sodansiviiliuhreihin ”sivuvahinkoina”.

Charteris-Blackin (2005: 174–183.) mukaan poliittiset johtajat käyttävät metaforia personoimaan tiettyjä ilmiöitä. Muun muassa valtion personointi on tyypillistä poliittisissa puheissa ”Amerikka on moraalinen johtaja”. Myös muiden valtioiden, kansalaisten ja historian personointi on tyypillistä. Vihollisten epäpersonointi on myös tyypillistä ”terroristit ovat vaarallisia eläimiä”.

5 ANALYYSI BARACK OBAMAN JA GEORGE W. BUSHIN JOHTAMISRETORIIKASTA

5.1 Valitut puheet ja niiden taustaa

Presidenttien puheet löytyvät internetistä sellaisenaan kirjoitetussa muodossa. Puheiden lähteenä toimii Presidential Rhetoric www-sivut. Tutkimuksen luotettavuuden varmistamiseksi on pyritty analysoimaan samoista aiheista pidettyjä puheita. Analysoitavaksi on valittu molempien presidenttien ensimmäisiä virkaanastujaispuheita sekä kansakunnantilapuheet. Tutkimuksessa on pyritty löytämään presidenttien puheita samoista aiheista, jolloin ne ovat vertailukelpoisia. Obama on presidenttinä vasta ensimmäistä virkakauttaan, joten häneltä löytyy vähemmän puheita. Esimerkiksi kansakunnantilapuheita Obamalta on tällä hetkellä vain yksi. Tämä on huomioitu presidenttien puheita valitessa. Molemmilta on valittu viisi vertailukelpoista puhetta, jotka ovat seuraavat: virkaanastujaispuheet Barack Obamalta 20.1.2009 sekä George W. Bushilta 20.1.2001 ja 20.1.2005, kansakunnantilapuheet Obamalta 27.1.2010 sekä Bushilta 28.1.2008 ja Obamalta ”State of the Nation” -puheen 24.2.2009 sekä Bushilta ”Address to the Nation” -puheen 20.9.2001. Samoista aihepiireistä valitut puheet ovat Obamalta West Pointissa pidetyn ”The Plan for Afghanistan: Address at West Point” -puheen 1.12.2009 ja Bushilta samassa kohteessa pidetyn ”Commencement Address at the United States Military Academy at West Point” -puheen 1.6.2002. Lisäksi analysoidaan talouskriisiin liittyvän ”Jobs & the Economy: Remarks at the Brookings Institution” -puhe Obamalta 8.12.2009.

Bushin toisen virkakauden viimeisimpiä puheita on sisällytetty analyysiin siitä syystä, että niitä voi ajallisesti verrata Obaman alkukauden puheisiin. Tutkimus on rajattu viiteen puheeseen, sillä puheet ovat laajoja ja pitkiä. Obaman talouskriisipuhe on valittu mukaan siitä syystä, että se on kriisijohtamiseen liittyvä puhe. Bushin kriisijohtamispuheet ovat ”sota terrorismia vastaan” -puheita.

Puheita analysoitaessa on tärkeää ottaa huomioon presidenttien erilaiset toimintaympäristöt. Bushin virkakausiona yleinen ilmapiiri oli sodan ilmapiiri, sillä Bush aloitti maan puolustusvoimien ylipäällikkönä kaksi sotaa. Obaman retoriikkaan ovat vaikuttaneet muun muassa sodanvastaisuus ja maailmanlaajuinen talouskriisi. Bushin puheissa toistuva teema on terrorismin vastainen sota ja viholliset.

Presidenttien puheiden analysointi suomeksi tuo siihen haasteita. Tämä saattaa vaikuttaa esimerkiksi merkityksien väärin tulkitsemiseen. Tämä taas vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen. Tutkimuksen selkeyden ja sujuvuuden varmistamiseksi puheet tulkitaan suomeksi ja myös lainauksien kääntämisestä suomeksi vastaa tutkija. Täytyykin painottaa sitä, että kielen sijasta tutkimus pyrkii analysoimaan puheita hallintotieteen ja johtamisen näkökulmasta.

Presidentit siis johtivat maataan erilaisissa ilmapiireissä. Jo vuosi Bushin presidenttiyden alkamisesta siirryttiin syyskuun 11. päivän jälkeiseen pelon ilmapiiriin. Muun muassa tästä syystä Bushin retoriikassa esiintyy enemmän pelkoa käsittelevää retoriikkaa, kun taas Obaman puheissa toivon ja voimaannuttamisen retoriikkaa. Tämä luo mielenkiintoisen pohjan vertailulle. Bushilta on mukana analysoinnissa yksi puhe (virkaanastujaispuhe) ennen syyskuun 11. terrori-iskuja.

George W. Bushin alku Yhdysvaltojen presidenttinä oli vaikea, sillä vaalit olivat kiistellyt ja Bush voitti vain niukasti Al Goren. Tästä syystä Bushilla oli paljon todistettavaa statuksensa ansaitsemiseksi. Syyskuun 11. 2001 tapahtumat vaikuttivat Bushin johtamisretoriikkaan erittäin paljon. Hänen keskeiseksi retoriseksi teemakseen tuli ”War on Terror” eli sota terrorismia vastaan. Toisin sanoen hän oli sodassa olevan valtion johtaja, mikä vaikutti hänen johtamisretoriikkaansa. Hänellä oli Charteris-Blackin (2005: 169–170) mukaan moraalinen mahdollisuus tulla sankarilliseksi sota-ajan johtajaksi, joka pystyi käyttämään voimakastakin retoriikkaa.

Ennen syyskuun 11. terrori-iskua George W. Bushia ei määritelty vahvaksi retoriseksi johtajaksi. Hänen puhetaitojaan vähäteltiin yleisesti ja avoimesti. Syyskuun 11. tapahtumat muuttivat Bushin retoriikan kriisijohtamisen retoriikaksi. Terrori-iskut olivat kova shokki Yhdysvalloille ja sen turvallisuudelle. Bushin retoriikka tukeutui koko kansaa järkyttäneisiin tapahtumiin, mikä legitimoiti hänen sotaretoriikkansa kriisin keskellä. Kansalaiset kokivat epävarmuutta, joten he halusivat tukeutua johtajaansa ja nähdä hänet vahvana sekä määrätietoisena. Presidentin retoriikan keskiössä vapautta vastaan oli hyökätty (Bligh et al 2004: 211–212). Blighin et al (2004: 213) mukaan Bushia ei nähty karismaattisena ja voimakkaana johtajana ennen syyskuun 11. tapahtumia, mutta häneen suhtautuminen muuttui terrori-iskun jälkeen. Hänen kannatuksensa nousi ennennäkemättömän nopeasti 51 %:sta 86 %:iin.

Bushin ja Obaman puheiden takana on puheenkirjoittajien tiimi, joten presidentit eivät pelkästään henkilökohtaisesti kirjoita puheitaan. Yleisestikin poliittisten puheiden takana on joukko puheenkirjoittajia. Kun presidentti esittää tietyn puheen, ottaa hän kuitenkin sen omakseen.

Poliitikkoja ylipäänsä voidaan pitää kirjoittajina puheilleen, jotka ovat jonkun muun tekemiä. Torkki (2006: 267) normalisoi hyvin huippupuhujien avustajien käyttöä puheidenkirjoituksessa. ”Ei se tarkoita, että vastuu puheesta kuuluisi aina sille, joka sen pitää. Annamme konsertissa kunnian kapellimestarille, vaikka hän ei itse soita yhtäkään instrumenttia.”

Syyskuun 11. tapahtumat johti ”War on Terror” -retoriikkaan, joka antoi Bushille moraalisen mahdollisuuden käyttää voimakasta retoriikkaa ja metaforia. Se mahdollisti Bushille sankarillisen johtajan roolin. Charteris-Blackin (2005:172) mukaan syyskuun 11. tapahtumien jälkeen amerikkalaiset tarvitsivat voiman metaforia ja retoriikkaa, joka palauttaisi heidän kansallisen itseluottamuksensa. ”War on Terror” mahdollisti moraalisen (ethos) ja tunteellisen (pathos) pohjan Bushin johtamisretoriikalle.

Reynolds (2010: 148) toteaa, että Bush otti omakseen retoriikallaan monta johtajan roolia: hän oli puolustusvoimien ylipäällikkö, isällinen johtaja sekä hengellinen johtaja. Ottamalla monta johtajan roolia, Bush pyrki toteuttamaan kansan tarpeet ja varmistamaan itselleen tehokkaimman ja itsestään selvän johtajan roolin. Syyskuun 11. tapahtumat vahvistivat Bushin vahvaa roolia maan puolustusvoimien ylipäällikkönä ja sodan johtajana. Tällä on ollut suuri vaikutus Bushin johtamisretoriikkaan.

Reynoldsin (2010: 75) mukaan Bushin ensimmäisistä puheista (virkaanastujaispuhe ja kansakunnantilapuhe) korostuivat kokemattomuus ja epävarmuus johtajana. Bush on retoriikaltaan näiden puheiden osalta Reynoldsin mukaan kuitenkin toiveikas tulevaisuuden ja Yhdysvaltojen turvallisuuden osalta. Bushin peruskaava kansakunnantilapuheessa on tunnistaa uhat, ehdottaa ratkaisuja sekä hänen kansallisen agendan vastustamisesta johtuvien negatiivisten seurauksien kuvailu.

Obaman virkakausi alkoi toiveikkaasti ja kansainvälisestikin Obama sai tunnustusta muun muassa Nobelin rauhanpalkinnon. Obaman johtamisilmapiiri on kuitenkin haastavaa johtuen syvenevästä talouden lamasta. Obaman tilannetta ei helpota myöskään Yhdysvaltojen edelleen käymät kaksi sotaa, joista amerikkalaisten yleisten mielipiteiden mukaan pitäisi vetäytyä. Obama päätti Irakista vetäytymisestä, mutta Afganistaniin hän lisäsi sotilaiden määrää. Obaman ajama terveydenhoitouudistus (health care reform), siitä syntyneet protestit sekä BP:n öljykatastrofi eivät helpottaneet hänen tilannettaan. Obamaa muun muassa on kritisoitu siitä, ettei hän ole keskittynyt yhden ja tärkeimmän asian eli lamasta nousemisen hoitamiseen vaan yrittänyt hoitaa montaa asiaa

yhtä aikaa huonolla menestyksellä (Zuckerman 2010: 83). Zuckermanin mukaan Obama ei ole täyttänyt hänelle asetettuja suuria odotuksia ja hänen kannatuksensa on laskenut alle 50 %:n yleisten mielipidemittausten mukaan.

5.2 Presidenttien puheiden vertailtavuus

Tutkimuksen vertailupohjan taustaksi on selvitetty, minkälaista tutkimusta Barack Obamasta ja George W. Bushista puhujina löytyy. Obaman puheiden kritisoijia sekä kehuja löytyy paljon. Viimeaikoina hänen puheita Meksikonlahdella tapahtuneesta öljyvuotokatastrofista on kritisoitu amerikkalaisessa mediassa. Obaman ollessa Illinoisin senaattorina vuonna 2004 hän piti puheen, joka vakuutti demokraattipoliitikot ja muun yleisön. Obaman puhetta keuhuttiin sukupolvensa sävähdyttävimmäksi puoluekokouspuheeksi (Rowland & Jones 2007: 428). Obaman puheiden vakuuttavuuden idea on Rowlandin ja Jonesin mukaan niiden kerronnallisuudessa ei politiikassa. Obaman maine tarinoiden kertojana puheissa on yleisesti tiedossa. Obamaa on verrattu puhujana muun muassa John F. Kennedyyn varsinkin eleiden ja esiintymistaidon perusteella (ks. Sorensen 2009).

Crockett (2003: 465) toteaa, että Bush täytti kaikki retoriset heikkoudet, joita Tulis listaa kirjassaan *The Rhetorical Presidency*. Barnesin (2001) mukaan Bush on epätasapainoinen kommunikoija, joka on tehokkaampi normaalissa keskustelussa kuin virallisena puheenpitäjänä (Barnes 2001, viittaus Crockett 2003: 465). Bushia ei yleisesti pidetty retorisesti lahjakkaana. Syyskuun 11. terrori-iskut antoivat Bushille mahdollisuuden käyttää totalitaarista ja uhkailevaakin retoriikkaa (Conley 2010: 348). Crockett (2003: 466) kuitenkin kritisoi sitä, että edes syyskuun 11. tapahtumat eivät parantaneet Bushin mainetta puhujana, vaan häntä pidettiin yleisesti retorisesti lahjattomana.

Reynoldsin (2010: 65) tutkimuksen mukaan Bushin ensimmäiset puheet (virkaanastujais- ja kansakunnantilapuhe) heijastivat hänen epävarmuutta valtionjohtajana. Reynolds toteaa Bushin ensimmäisten puheiden kuvaavan epävarmuutta, sillä Bush säännöllisesti ilmaisi nöyryyttänsä. Syyskuun 11. tapahtumien jälkeen Bushin johtamisretoriikkaan tuli selkeästi päättäväisempi ja määrätietoisempi sävy.

Obama käyttää puheissaan personoivia tarinoita, joita jotkut muut ovat hänelle kertoneet. Näin hän myös personoi omia ideoitaan. Personoimalla puheita jonkun muun näkökulmasta Obama kääntää vallan ryhmältä, joka kontrolloi, niille, joita kontrolloidaan (Capone 2010: 2964–2966). Caponen

mukaan Obaman puheet ovat saaneet vaikutteita afroamerikkalaisista saarnoista. Yksi Obaman tyypillisistä argumentointitekniikoista on se, että hän korostaa omaa asemaansa ihmisten presidenttinä ja puhuu niin sanotusti tavallisten kansalaisten kieltä (Capone 2010: 2967).

Bushin retoriikassa keskeisenä teemana on hänen kristinuskonsa korostaminen. Roof (2009: 300) toteaa, että Bush oli ensimmäinen Yhdysvaltojen presidentti, joka toi henkilökohtaista evankelistauskoaan niin vahvasti esiin puheissaan.

Juhani Pekkala (2009) pitää Barack Obamaa uudenaikaisena johtajana. Hän toteaa, että ”George W. Bushin jälkeen hän on esimerkki kuuntelevasta, keskustelelevasta ja ymmärtävästä johtajasta. Hän ei komenna, käske eikä mahtaille. Vuoropuheluun hän on valmis, jopa islamilaisen maailman kanssa.” Pekkalan mielestä Obama ei ole käskävä, mahtailtava tai saneleva johtaja. Parviainen (2009) on jokseenkin samoilla linjoilla Pekkalan kanssa Obaman hajautetusta johtamistyylistä. Parviaisen (2009: 211) mukaan Obaman kannatus perustui Bushin pelon politiikan vastaiselle voimaannuttamisen politiikalle. Edellä käsitellyt teemat luovat pohjaa tutkimuksen tavoitteelle löytää vertailevaa retoriikkaa presidenttien puheista

5.3 Presidenttien puheiden analyysi

Puheita analysoitiin analyysikehikon (Liite 1) avulla. Tekstistä pyrittiin poimimaan teemoja, jotka liittyivät toivolla ja pelolla johtamiseen sekä erilaisiin argumentaatiokeinoihin. Näitä argumentaatiokeinoja olivat Perelmanin assosiativiset ja dissosiativiset argumentaatiokeinot. Tekstistä poimitut teemat eriteltiin analyysikehikon eri kategorioihin, joita olivat puheiden yleisö, puheiden esisopimukset, toivolla johtaminen, pelolla johtaminen, metaforat ja personifikaatiot, assosiativiset sekä dissosiativiset argumentit. Lisäksi pyrittiin löytämään vastauksia pääkysymykseen miten Barack Obama ja George W. Bush käyttävät puheissaan toivolla ja pelolla johtamisen retoriikkaa?

5.3.1 Puheiden yleisöt

Perelmanin (1982: 21–32) mukaan puheiden yleisöllä tarkoitetaan sitä, keneen puhuja haluaa puheellaan vaikuttaa. Presidenttien virkaanastujaispuheiden ensisijaisena yleisönä toimivat

Amerikan kansalaiset, joille presidentit puheensa suoraan esittävätkin. Bush suuntasi ensimmäisessä virkaanastujaispuheessaan puheen presidentti Clintonille, arvon vieraille sekä ”kansalaistovereilleni”¹. Toisessa virkaanastujaispuheessa Bush suuntasi puheensa suuremmalle joukolle, joka koostui varapresidentti Cheneystä, ”herra ylituomarista”, presidentti Carterista, presidentti Bushista, presidentti Clintonista, kongressin jäsenistä, pastorista, papistosta, arvon vieraista sekä ”kansalaistovereista”². Obama suuntasi virkaanastujaispuheensa ”kansalaistovereilleni” ja kiitti Bushia³.

Kansakunnantilapuheet suunnataan yleensä ”varapresidentille, kongressille sekä kansalaisille”⁴. Muuna puheiden yleisönä voi pitää esimerkiksi muita valtioita. Amerikan kansalaiset sekä muut valtiot ovat varsin epäyhtenäisiä yleisöjä, joten ne ovat enemmänkin universaaliyleisön kaltaisia. Toisaalta suurin osa amerikkalaisista jakaa samat arvot ja arvohierarkiat, jotka toimivat puheiden esisopimuksina. Myös monet varsinkin länsimaalaiset valtiot jakavat samoja arvoja. Kuitenkin varsinaisiksi erityisyleisöiksi presidenttien puheita analysoitaessa voi luokitella esimerkiksi West Pointin sotilasakatemiassa⁵ puheen kohteena olevat amerikkalaiset sotilaat. West Pointin puheet on omistettu myös universaalimmalle yleisölle, mutta yleisesti presidentit käyttävät erilaista retoriikkaa esimerkiksi kansakunnantilapuheissaan kuin puheessaan sotilaille. Virkaanastujais- sekä kansakunnantilapuheet ovat presidenttien virkakauden linjanvetopuheita, joten niissä on tietty erityiskaava, jota presidentit noudattavat.

Bushin syyskuun 11. terrori-iskujen jälkeen pidetyssä Address to the Nation -puheessa ensisijaisena yleisönä ovat Amerikan kansalaiset ja kongressi sekä muut valtiot. Presidentti omistaa puheen ”puhemiehelle, väliaikaiselle presidentille, kongressin jäsenille ja amerikkalaisille”⁶. Puheen sisällön perusteella puheen yleisönä voi myös pitää terroristeja ja heidän puolustajiaan. Obaman

¹ “President Clinton, distinguished guests and my fellow citizens [...]” (Bush, G.W. Inaugural Address 20.1.2001)

² “Vice President Cheney, Mr. Chief Justice, President Carter, President Bush, President Clinton, members of the United States Congress, Reverend, clergy, distinguished guests, fellow citizens [...]” (Bush, G.W. Second Inaugural Address 20.1.2005)

³ “My fellow citizens”, “I thank President Bush for his service to our nation [...]” (Obama, B. H. Inaugural Address 20.1.2009)

⁴ “Madam Speaker, Vice President Cheney, members of Congress, distinguished guests, and fellow citizens” (Bush, G.W. State of the Union Address 28.1.2008), “Madam Speaker, Vice President Biden, members of Congress, distinguished guests, and fellow Americans” (Obama, B.H. State of the Union Address 27.1.2010)

⁵ “To the United States Corps of Cadets, to the men and women of our Armed Services, and to my fellow Americans [...]” (Obama, B.H. The Plan for Afganistan 1.12.2009), “General Lennox. Mr. Secretary, Governor Pataki, members of the United States Congress, Academy staff and faculty, distinguished guests, proud family members, and graduates [...]” (Bush, G.W. Commencement Address at West Point 1.6.2002)

⁶ “Mr. Speaker, Mr. President Pro Tempore, members of Congress, and fellow Americans [...]” (Bush, G.W. State of the Nation 20.9.2001)

”the State of the Nation” -puhe on osoitettu ”puhemiehelle, varapresidentille, kongressin jäsenille ja Yhdysvaltojen ensimmäiselle naiselle”⁷ vaimolleen Michelle Obamalle.

Monissa puheissa esiintyy myös puhuttelua islaminuskoisille. Bush korostaa, ettei halua hyökätä muslimeita kohtaan ja pitää islamia rauhan uskontona⁸. Obama taas haluaa korostaa olevansa valmis vuoropuheluun ja lähestymiseen islamilaisten valtioiden kanssa⁹.

Presidentit käyttävät erilaisia retorisia keinoja saavuttaakseen yleisön hyväksyntää ja saadakseen yleisön vakuuttamaan heidän päämääristään. Presidentit muun muassa käyttävät me-pronominia yleisön hyväksynnän ja siihen samaistumisen saavuttamiseksi. Tarkentamattoman me-pronominin käyttö on tyypillistä presidenteille ja sillä pystyy vakuuttamaan suuremmankin yleisön olevan yhtä (Kuusisto 1996: 272). Puheiden esisopimukset ovat tärkeitä presidenttien puheiden taustavaikuttajia yleisön hyväksynnän saavuttamiseksi.

5.3.2 Puheiden esisopimukset

Tietyt amerikkalaiset oletetut arvot ja arvohierarkiat toimivat molempien presidenttien puheiden esisopimuksina. Keskeisimpiä arvoja, mitä sekä Obama että Bush toistavat ovat esimerkiksi vapaus, demokratia, rauha, kunnioitus, rehellisyys, ahkeruus, rohkeus, reilupeli, toleranssi, uteliaisuus, ihmisarvo sekä tasa-arvo¹⁰. Amerikkalaisen yleisön keskuudessa nämä arvot ovat ennalta hyväksytyjä ja presidentit ovat rakentaneet puheensa todennäköisesti näitä amerikkalaisia arvopäätelmiä korostaviksi (Perelman 1982: 21).

Bushin Address to the Nation -puheen 20.9.2001 esisopimuksena voi pitää samoja amerikkalaisia arvoja kuten vapaus ja demokratia. Traagisten tapahtumien myötä esisopimuksena toimivat myös viholliset, joita on rangaistava. Tämä mahdollistaa pelottelun ja uhkailun retoriikan.

⁷ “Madam Speaker, Mr. Vice President, members of Congress, and the first lady of the United States...” (Obama, B.H. State of the Nation 24.2.2009)

⁸ “[...] the peaceful teachings of Islam [...]”, “The enemy of America is not our many Muslim friends; it is not our many Arab friends.” (Bush, G.W. Address to the Nation 20.9.2001)

⁹ “To the Muslim world, we seek a new way forward, based on mutual interest and mutual respect.” (Obama, B.H. Inaugural Address 20.1.2009)

¹⁰ “peace and dignity, honesty and hard work, courage and fair play, tolerance and curiosity, hope and virtue, prosperity and freedom.” (Obama, B.H. Inaugural Address 20.1.2009), “freedom and democracy”, “justice and opportunity”, “good will and respect, fair dealing and forgiveness”, “civility, courage, compassion and character” (Bush, G.W. Inaugural Address. 20.1.2001)

Puheiden esisopimuksena voidaan pitää lähtökohtaista oletusta Yhdysvaltojen maailman johtajuudesta¹¹ (Charteris-Black 2005: 175). Molemmilla presidenteillä esiintyy puheissa argumentointia, joka korostaa Yhdysvaltojen asemaa maailmassa ja kuinka Yhdysvallat voi johdattaa muut valtiot kohti vapautta ja demokratiaa.¹² Tällainen retoriikka korostuu eniten juuri Amerikan kansalaisille suunnatuissa puheissa ja erityisesti linjanvetopuheissa.

Puheiden yleisöjen ennalta hyväksymät arvot ovat muun muassa edellä mainitut. Yhdysvallat on kuitenkin erittäin heterogeeninen maa, joten maasta löytyy erilaisia arvoja, tapoja, kulttuureja sekä uskomuksia. Presidentit ovat ottaneet erilaiset esisopimukset huomioon puheissaan. He mainitsevat puheissaan eri uskontoja sekä kulttuureja ja korostavat niiden tärkeyttä.¹³

Vaikka amerikkalaisia yhdistäviä arvoja voi pitää itsestäänselvyyksinä, presidentit käyttävät niitä paljon puheissaan. Näin presidentit korostavat tiettyjä arvoja toisten arvojen sijaan. Perelmanin (1982: 21) mukaan argumentaation tavoitteena on vakuuttaa ja hyväksyttää yleisölle tietyt päämäärät. Esimerkiksi Bushin argumentoidessa sodan puolesta, hän korosti vapauden arvoa ja sen puolesta taistelemista yleisölleen¹⁴. Hän siis vakuutti yleisön sodan välttämättömyydestä vapauden levittämiseen vedoten. Bush tunnisti yleisössä vallitsevat esisopimukset ja vetosi niihin saadakseen yleisön sitoutumaan samoihin päämääriin. Myös Obama puhuu Afganistanin sodasta vapauden sotana.¹⁵

Amerikkalaiset ovat nykyajan johtamisen tutkimuksen kärkimaita. Tässä tutkimuksessa ei kuitenkaan lähdetä erittelemään eri amerikkalaisia johtamisteorioita, vaan keskityn tarkastelemaan amerikkalaista johtamista presidenttien kansalaisten johtamisen näkökulmasta. Amerikkalaisten johtamiseen liittyy paljon erilaisempia esisopimuksia kuin esimerkiksi Euroopan maiden johtamiseen. Yhdysvaltain presidentit käyttävät tiettyä terminologiaa, joka on suunnattu

¹¹ “[...] know that America is a friend of each nation [...] and we are ready to lead once more.” (Obama, B.H Inaugural Address 20.1.2009) “

¹² “Tonight we are a country awakened to danger and called to defend freedom.” (Bush, G.W. Address to the Nation 20.9.2001) “So it is the policy of the United States to seek and support the growth of democratic movements and institutions in every nation and culture with the ultimate goal of ending tyranny in our world.” (Bush, G.W. Second Inaugural Address 20.1.2005)

¹³ “We are a nation of Christians and Muslims, Jews and Hindus, and nonbelievers. We are shaped by every language and culture, drawn from every end of this Earth.” (Obama, B.H Inaugural Address 20.1.2009), “No one should be singled out for unfair treatment or unkind words because of their ethnic background or religious faith.” (Bush, G.W. Address to the Nation 20.9.2001)

¹⁴ “The advance of human freedom -- the great achievement of our time, and the great hope of every time -- now depends on us. Our nation -- this generation -- will lift a dark threat of violence from our people and our future. We will rally the world to this cause by our efforts, by our courage.” (Bush, G.W. Address to the Nation 20.9.2001)

¹⁵ “What we have fought for -- what we continue to fight for -- is a better future for our children and grandchildren. And we believe that their lives will be better if other peoples’ children and grandchildren can live in freedom and access opportunity.” (Obama, B.H. 2009: The Plan for Afghanistan 1.12.2009)

amerikkalaisille. Tällaista puhetta on muun muassa isänmaallisuuden ja uskonnollisvaikutteisen amerikkalaisten ylivoimaisuuden korostaminen (esim. Roof 2009: 288).

Yhdysvallat on suurvalta, jolla on talouskriisistä huolimatta edelleen maailman suurin talous. Yhdysvallat on pitänyt suurvaltapaikkaansa jo monta vuosikymmentä. Suurvalta-asetaan johtuen presidentit korostavat puheissaan Yhdysvaltojen maailmanlaajuista vaikuttamista ja johtamista (Charteris-Black 2005: 173–184). Yhdysvallat ei siis johda vain omaa maataan, vaan tällä hetkellä se on myös kahdessa eri maassa sotaa käyvä kansa, joka tuo johtamiseen eri ulottuvuuksia.

Bushin ”Address to the Nation” -puhe on selvää pohjustusta Afganistanin sodan aloittamiselle. Siitä syystä tämä täytyy ottaa huomioon yhtenä esisopimuksena. Puhe koostuu pitkälti talibaanien ja al-Qaidan leimaamisesta murhaajiksi ja muista Afganistanin ongelmien erittelyistä¹⁶. Näihin ei kuitenkaan keskitytä syvemmin, sillä se ei ole oleellista tutkimuksen kannalta.

Obama lähestyy myös puheissaan muuta maailmaa ja korostaa, että ”amerikkalaiset ovat kaikkien kansalaisuuksien ystäviä (jokaisen miehen, naisen ja lapsen), jotka pyrkivät rauhan ja arvostuksen täyteiseen tulevaisuuteen”¹⁷. Valitsemallaan retoriikalla Obama pyrkii sitouttamaan amerikkalaisia suvaitsevaisuuteen. Obama haluaa viestittää puheessaan myös muille valtioille, että Yhdysvallat pyrkii rauhaan ja kunnioitukseen sekä amerikkalaiset ovat valmiita johtamaan taas maailmaa. Amerikkalaisten presidenttien retoriikalle tyypillistä on pitää Yhdysvaltoja maailman johtajana. Obama näkee amerikkalaisilla olevan ohjaava rooli ”rauhan uuteen aikakauteen”¹⁸. Amerikkalaisten johtajana Obama korostaa suvaitsevaisuutta ja rauhaa sekä tuomitsee korruption ja petoksen. Mutta suvaitsevaisena johtajana hän on valmis tulemaan vastaan niitäkin, jotka ovat petoksen ja korruption tielle joutuneet. Tässä hän havainnollistaa retoriikkaansa toteamalla, että amerikkalaiset ovat valmiita ojentamaan kätensä, mikäli he (viholliset) ovat halukkaita laskemaan nyrkkinsä¹⁹.

¹⁶ “The terrorists’ directive commands them to kill Christians and Jews, to kill all Americans, and make no distinction among military and civilians, including women and children.”, “In Afghanistan, we see al Qaeda’s vision for the world.”, “By aiding and abetting murder, the Taliban regime is committing murder.” (Bush, G.W. Address to the Nation 20.9.2001)

¹⁷ “America is a friend of each nation and every man, woman and child who seeks a future of peace and dignity [...]” (Obama, B.H. Inaugural Address 20.1.2009)

¹⁸ “[...] America must play its role in ushering in a new era of peace.” (Obama, B.H. Inaugural Address 20.1.2009)

¹⁹ “To those who cling to power through corruption and deceit and the silencing of dissent, know that you are on the wrong side of history, but that we will extend a hand if you are willing to unclench your fist.” (Obama, B.H. Inaugural Address 20.1.2009)

5.3.3 Obama ja toivolla johtamisen retoriikka

Virkaanastujaispäivänä Obama painottaa sitä, että kansalaiset ovat valinneet hänet presidentiksi, sillä kansalaiset ovat ”valinneet toivon pelon sijasta ja yhtenäisyyden tarkoituksen konfliktin ja erimielisyyden sijaan”²⁰. Obama käyttää dissosiativista argumentaatiotekniikkaa (ks. Perelman 1996: 150) korostaen, mitä kansalaiset ovat valinneet jonkun toisen sijaan. Obama kannustaa ottamaan haasteet vastaan, vaikka ne olisivat uusia ja tuntemattomia²¹. Hän kehottaa olemaan rohkea käyttämään mielikuvitusta uusiin innovaatioihin. Tällainen retoriikka on tyypillistä toivolla johtamisen retoriikkaa. Uusia haasteita ei pidä pelätä ja uusia ideoita pitää kehitellä. Tällä Obama kehottaa kansalaisia rohkeuteen ja innovatiivisuuteen, kuten johtaja kannustaa alaisiaan suhtautumaan avoimesti tulevaisuuteen ja sen päämääriin (ks. Juuti 2005: 136–143). Obama käyttää toivon retoriikkaa myös, kun hän lamasta huolimatta huomauttaa ”Me uudelleen rakennamme, me elvymme ja Amerikan Yhdysvallat kehittyi voimakkaammaksi kuin koskaan.”²² Osana toivolla johtamista on myös kannustava johtaminen (ks. Juuti 2005: 66). Obama korostaa ja kannustaa kansalaisia argumentoimalla me-pronominin avulla (ks. Kuusisto 1996: 272). Hän painottaa, että koko Yhdysvallat on tässä yhdessä ja yhteishenkeä tarvitaan maan nousemiseen kriisistä. ”Amerikan on aika johtaa taas.”²³

Obama korostaa kansalaisille omaa kokemustaan, että ”toivoa löytyy odottamattomista paikoista. Inspiraatiota voi syntyä tavallisissa amerikkalaisissa, jotka ovat kaikkea muuta kuin tavallisia.”²⁴ Tällainen kannustava ja voimaannuttava puhe on selvää toivon retoriikkaa.

Toivolla johtamiselle tyypillistä on selkeiden tulevaisuuden päämäärien asettaminen ja kansalaisten sitouttaminen niihin (ks. Juuti 2005: 136–143). Obama argumentoi uusien työpaikkojen ja uuden pohjan luomisesta talouden kasvuille. Obama kannustaa amerikkalaisia muistuttamalla siitä, mitä amerikkalaiset ovat historian aikana saavuttaneet ”mitä vapaat miehet ja naiset voivat saavuttaa,

²⁰ ”On this day, we gather because we have chosen hope over fear, unity of purpose over conflict and discord.” (Obama, B.H. Inaugural Address 20.1.2009)

²¹ ”Today I say to you that the challenges we face are real, they are serious and they are many. They will not be met easily or in a short span of time. But know this America: They will be met.” (Obama, B.H. Inaugural Address 20.1.2009)

²² ”We will rebuild, we will recover, and the United States of America will emerge stronger than before.” (Obama, B.H. State of the Nation 24.2.2009)

²³ ”It is time for America to lead again.” (Obama, B.H. State of the Nation 24.2.2009)

²⁴ ”But in my life, I have also learned that hope is found in unlikely places, that inspiration often comes not from those with the most power or celebrity, but from the dreams and aspirations of ordinary Americans who are anything but ordinary.” (Obama, B.H. State of the Nation 24.2.2009)

kun mielikuvitus liitetään yhteiseen päämäärään ja välttämättömään rohkeuteen.”²⁵ Tällainen historiaan viittaava retoriikka on tyypillistä karismaattiselle johtajalle (ks. Bligh et al 2004: 213–214). Vapaiden naisten ja miesten esimerkillä ja heidän rohkeudellaan Obama hyödyntää todellisuuden rakennetta muokkaamaan pyrkivää argumentointikeinoa (ks. Perelman 1982: 106–113).

Obama haluaa korostaa uskoaan amerikkalaisiin ja Amerikan tulevaisuuteen. Hän haluaa luoda uskoa kansalaisten omaan kunnollisuuteen ja voimaan myös heidän itsensä keskuudessa. Obama haluaa johtaa toivolla Amerikan tulevaisuutta ja hänen toivonsa ”ei ole koskaan ollut niin vahva kuin nyt”²⁶. Kun Obama korostaa uskoaan amerikkalaisiin, hän korostaa luottamustaan kansalaisiin. Toivolla johtamisessa luottamus johtajan ja kansalaisten välillä on erittäin tärkeää (ks. Juuti 2005: 136–143). Obama korostaa puheissaan usein luottamusta kansalaisten ja hallituksen välillä.²⁷ Käyttäessään kansalaisten kunnollisuutta ja voimaa käyttäytymismallina Obama pyrkii argumentoinnillaan muokkaamaan todellisuuden rakennetta (ks. Perelman 1982: 106–113).

Obama käyttää usein toivo-sanaa puhuessaan tulevaisuudesta. Hän esimerkiksi kehottaa kansalaisia ”jättämään pelon ja erimielisyydet taakseen ja keskittymään maan puolustamiseen ja kulkemaan kohti toiveikkaampaa tulevaisuutta sekä Amerikalle että koko maailmalle.”²⁸ Tällä Obama pyrkii todennäköisesti julistamaan koko maailmaan parempaa tulevaisuutta eli rauhaa ja sopua. Tällä dissosiatiiivisella argumentaatiotekniikalla (ks. Perelman 1996: 150) Obama korostaa sitä, mitä kohti (pelko ja erimielisyydet) ei ainakaan pidä pyrkiä.

Obama kannustaa amerikkalaisia vakauttamaan yhdessä kotimaan taloutta. Tällä hän todennäköisesti pyrkii toivolla johtamisen retoriikkaan ja yhtenäisyyden tunteen vahvistamiseen. Obama haluaa korostaa, että me amerikkalaiset pystymme tähän ”Kaiken tämän me voimme tehdä. Kaiken tämän me teemme.”²⁹ Obama argumentoi toivosta parempaan ja pyrkii näin vakuuttamaan amerikkalaisten kyvykkyyttä. Käyttämällä me-pronominia presidentti pyrkii saamaan

²⁵ “[...] what free men and women can achieve when imagination is joined to common purpose and necessity to courage.” (Obama, B.H. Inaugural Address 20.1.2009)

²⁶ “It’s because of this spirit -- this great decency and great strength -- that I have never been more hopeful about America’s future than I am tonight.” (Obama, B.H. State of the Union Address. 27.1.2010)

²⁷ “[...] only then can we restore the vital trust between a people and their government.” (Obama, B.H. Inaugural Address 20.1.2009)

²⁸ “Let’s leave behind the fear and division and do what it takes to defend our nation and forge a more hopeful future, for America and for the world.” (Obama, B.H. State of the Union Address. 27.1.2010)

²⁹ “All this we can do. All this we will do” (Obama, B.H. Inaugural Address 20.1.2009)

kansalaistensa luottamusta olemalla itse myös osana tekemistä ja näin hän pyrkii myös sitouttamaan yleisöä presidentin osoittamiin päämääriin (ks. Kuusisto 1996: 272).

Ongelmista ei kannata lannistua, vaan Obaman mukaan ongelmat ovat ratkaistavissa ja ratkaisut ongelmiin ovat amerikkalaisten käsissä. Ne löytyvät amerikkalaisista laboratorioista, yliopistoista, pelloilta ja tehtaista, yrittäjien mielikuvituksesta ja maailman ahkerimman kansan ylpeydestä.³⁰ Toivo elää amerikkalaisissa ja Obama yrittää nostattaa näitä toivon tunteita kansalaisissa. Obama käyttää amerikkalaisia laboratorioita, yliopistoja, peltoja ja tehtaita symboloimaan amerikkalaisten kyvykkyyttä, jolloin hän vahvistaa todellisuuden rakenteeseen perustuvaa argumentointiaan (ks. Perelman 1996: 93–103).

Vaikka valtio tekee kansalaistensa hyväksi paljon, Obama korostaa ”kansakunnan kohtalon olevan lopulta kuitenkin amerikkalaisten itsensä käsissä.”³¹ Hän siis kannustaa amerikkalaisia omatoimisuuteen ja pyrkii voimaannuttamaan heitä, mikä on tyypillistä toivolla johtamisen retoriikkaa.

Obama argumentoi myös uuden kokeilemisen ja muutoksen puolesta. Hän kehottaa investoimaan Amerikan kansalaisiin ja ”täyttämään ne lupaukset, joiden takia heidät on maata johtamaan lähetetty”³². Tällä Obama pyrkii argumentoimaan poliitikkojen lupauksen, omien lupauksensa ja niiden toteuttamisen puolesta. Hän huomauttaa, että luottamuspulla ja epäilyt pääkaupunki Washingtonia kohtaan ovat kasvaneet vuosia³³. Obama argumentoi hyvän ja avoimemman hallinnon puolesta, jonka tarkoitus on synnyttää toivoa paremmasta hallinnosta myös kansalaisten keskuudessa. Hän pyrkii argumentoinnillaan vahvistamaan luottamusta (ks. Juuti 2005: 136–143) hänen hallintonsa ja kansalaisten välillä. Kun Obama korostaa sitä, että hän aikoo parantaa luottamusta hallinnossaan, hän käyttää esimerkkinä pääkaupunki Washingtonia. Luottamuspulla keskushallintoa kohtaan toimii Obaman retoriikassa antimallina. Antimallin käyttö on tyypillistä todellisuuden rakennetta muokkaamaan pyrkivää argumentointia (ks. Perelman 1982: 106–113).

³⁰ ”The answers to our problems don't lie beyond our reach. They exist in our laboratories and our universities, in our fields and our factories, in the imaginations of our entrepreneurs and the pride of the hardest-working people on Earth.” (Obama, B.H. State of the Nation 24.2.2009)

³¹ ”For as much as government can do and must do, it is ultimately the faith and determination of the American people upon which this nation relies.” (Obama, B.H. Inaugural Address 20.1.2009)

³² ”Let's invest in our people without leaving them a mountain of debt. Let's meet our responsibility to the citizens who sent us here.” (Obama, B.H. State of the Union Address. 27.1.2010)

³³ ”We face a deficit of trust, deep and corrosive doubts about how Washington works that have been growing for years. [...]we have to take action [...] to do our work openly, to give our people the government they deserve.” (Obama, B.H. State of the Union Address. 27.1.2010)

Obama haluaa muistuttaa ja painottaa kansalaisille ja koko maailmalle, etteivät amerikkalaiset ole luovuttajia. Hän toteaa, ettei mikään tule hinnatta tai helposti. Mutta amerikkalaiset eivät ole koskaan tehneet asioita helpoimman kautta vaan he tekevät sen, mikä on välttämätöntä maan kannalta³⁴. Obama kannustaa kansalaisia periksi antamattomuuteen ja uskomaan itseensä, mikä on esimerkki toivolla johtamisesta (ks. Juuti 2005: 136–143) ja tyypillistä toivolla johtamisen retoriikkaa. Kannustavalla retoriikallaan Obama pyrkii vakuuttamaan kansalaiset heidän kyvykkyydestään ja siitä, että heidän on mahdollisuus selvitä taloudellisesta kriisistä uskomalla itseensä. Samalla hän pyrkii argumentoimaan muille valtioille, että Yhdysvallat on valmiita ottamaan maailman johtoasemansa takaisin. Obama argumentoi vahvoilla ja ytimekkäillä lausahduksilla, joissa on toivoa paremmasta tulevaisuudesta. Maailman johtoaseman takaisin otto vahvistaa amerikkalaista esisopimusta Yhdysvalloista maailman johtajana.

Obama kannustaa kansalaisia heidän johtajanaan peräänantamattomuuteen. Käyttämällä me-pronominia hän korostaa, että on itse henkilökohtaisesti sitoutunut argumentteihinsa (ks. Kuusisto 1996: 272). ”Me emme anna periksi. Me emme luovuta. Me emme anna pelon tai erimielisyyksien rikkoa meidän henkeä.”³⁵ Näillä lauseilla Obama pyrkii voimaannuttamaan kansalaisia ja lupaa johtajana hallituksen, joka on yhtä kunniallinen ja voimakas kuin amerikkalaiset ihmiset. Tästä voi tulkita, että Obama kritisoi vanhaa hallintoa ja lupaa tällä uudella vuosikymmenellä amerikkalaisten ansaitsemaa parempaa hallintoa ja johtamista. Vaikeasta taloudellisesta tilanteesta ja muista kriiseistä huolimatta Obama haluaa korostaa, etteivät amerikkalaiset luovuta. Toivo paremmasta elästä, eikä siitä kannata luopua.

Obaman kannustavat argumentit ovat myös historiaan vetoavia ja painottavat sitä, että ”ainoa syy miksi me amerikkalaiset olemme täällä, on sukupolvien pelottomuus tehdä myös hankalia asioita. Tehdä asioita, mitä piti tehdä pitääkseen unelman tästä kansasta elossa lapsille ja lapsenlapsille, vaikka menestys oli epävarmaa.”³⁶ Historiaan vedoten voi tulkita, että amerikkalaiset eivät saa nyt luovuttaa, sillä heidän esi-isätkään eivät luovuttaneet. Obaman kannustus korostuu kansakunnantilapuheessa ja hän toistaakin samaa retoriikkaa amerikkalaisten voimaannuttamiseksi.

³⁴ ”Now, none of this will come without cost, nor will it be easy. But this is America. We don't do what's easy. We do what's necessary to move this country forward.” (Obama, B.H. State of the Nation 24.2.2009)

³⁵ ”We do not give up. We do not quit. We do not allow fear or division to break our spirit. In this new decade, it's time the American people get a government that matches their decency, that embodies their strength.” (Obama, B.H. State of the Union Address. 27.1.2010)

³⁶ ”The only reason we are here is because generations of Americans were unafraid to do what was hard, to do what was needed even when success was uncertain, to do what it took to keep the dream of this nation alive for their children and their grandchildren.” (Obama, B.H. State of the Union Address. 27.1.2010)

Hän toistaa sitä, että ”Me emme luovuta. Minä en luovuta”³⁷, jolloin hän vahvistaa omaa sitoutumistaan parempaan, vahvempaan tulevaisuuteen ja liittovaltion vahvistamiseen. Historiallisella esimerkillä Obama hyödyntää jälleen todellisuuden rakennetta muokkaamaan pyrkivää argumentointikeinoa (ks. Perelman 1982: 106–113).

Obama kannustaa kansalaisia ottamaan itseään ”niskasta kiinni” ja ”pyyhkimään pois menneisyyden pölyt” sekä aloittamaan Yhdysvaltojen uudelleenrakentamisen³⁸. Obama kannustaa viittaamalla omaan afroamerikkalaisuuteensa. Obaman mielestä, mikä tahansa voi olla mahdollista, ”sillä tänä päivänä mies, jonka isää ei ehkä palveltu ravintolassa 60 vuotta sitten, nyt vannoo pyhintä valaa”³⁹ amerikkalaisten edessä. Ajat ovat siis muuttuneet ja heidän maansa johtajakin voi olla niin sanottu vähemmistöedustaja. Obaman toivolla johtamisargumentointi perustuu pitkälti myös hänen valintansa historiallisuuteen, joka jo pelkästään luo toivoa amerikkalaisten keskuudessa. Kaikilla on mahdollisuus, ihon väristä ja lähtökohdista huolimatta. Tällä tarinaesimerkillään Obama korostaa omaa inhimillisyyttään, millä hän vetoaa kansalaisten emootioihin (ks. Torkki 2006: 271–273, Charteris-Black 2005: 13–14). Esimerkki on myös tyypillistä todellisuuden rakennetta muokkaamaan pyrkivää argumentointia (ks. Perelman 1982: 106–113).

Muita inhimilliseksi johtajaksi tekeviä retorisia keinoja Obama käyttää kertoessaan omasta esimerkistään, mikä on jälleen Obaman tyypillistä todellisuuden rakennetta muokkaamaan pyrkivää argumentointia. Se, mikä saa hänet jaksamaan jatkaa eteenpäin, mikä saa hänet taistelemaan kaikista vastoinkäymisistä huolimatta, on ”vallitseva määrätietoisuuden ja optimismin henki ja perustavanlaatuinen kunnollisuus, mikä on aina vallinnut amerikkalaisten keskuudessa”⁴⁰. Tällä hän henkilökohtaiseen uskoon ja toivoon vedoten argumentoi optimistisen ajattelun puolesta kansalaisiin. Se elää amerikkalaisissa ja se saa Obaman jatkamaan taistelua amerikkalaisten tulevaisuuden puolesta. Tällä Obama haluaa myös argumentoida toivon puolesta ja ettei saa menettää toivoaan.

³⁷ ”We don't quit. I don't quit. Let's seize this moment, to start anew, to carry the dream forward, and to strengthen our union once more.” (Obama, B.H. State of the Union Address. 27.1.2010)

³⁸ ”Starting today, we must pick ourselves up, dust ourselves off, and begin again the work of remaking America.” (Obama, B.H. Inaugural Address 20.1.2009)

³⁹ ”And why a man whose father less than 60 years ago might not have been served at a local restaurant can now stand before you to take a most sacred oath.” (Obama, B.H. Inaugural Address 20.1.2009)

⁴⁰ ”And what keeps me going, what keeps me fighting, is that despite all these setbacks, that spirit of determination and optimism, that fundamental decency that has always been at the core of the American people, that lives on.” (Obama, B.H. State of the Union Address. 27.1.2010)

Obama haluaa Amerikan olevan maailman johtava valtio uuden puhtaan energian tuotannossa. Tämän hän näkee yhtenä mahdollisuutena nousta lamasta. Obama haluaa ”Amerikan vaurauden saavan energiansa siitä, mitä me keksimme ja missä olemme edelläkävijöitä”. Obama kannustaa amerikkalaisia panostamaan omaan tuotantoonsa, eikä lainaamaan ja kuluttamaan muualta tuotua energiaa. Obama korostaa, että Yhdysvallat voi saavuttaa sen aseman, jos todella haluaa. ”Tiedän, että me voimme ja tulemme olemaan se valtio”⁴¹. Obama pyrkii kannustamaan amerikkalaisia uusiin innovaatioihin, sillä ne johdattavat eteenpäin taloudellisesta kriisistä. Tämä on myös esimerkki siitä, miten johtaja vahvistaa kansalaisia uusiin tulevaisuuden päämääriin pyrkimisestä (ks. Juuti 2005: 136–143).

Obama johtaa amerikkalaisia toivolla talouskriisin keskellä. Hän argumentoi toivon puolesta ”Minulla on kaikki toiveeni ja odotukseni siitä, että me voimme nousta tähän hetkeen, että voimme nousta menneisyyden epäonnistumisien yläpuolelle, että voimme taas kerran ottaa vastuun tulevaisuudestamme.”⁴² Obaman toivolla johtaminen on epäonnistumisista huolimatta johtamista parempaan tulevaisuuteen. Hän osoittaa luottamusta siihen, että maa nousee jälleen haasteista huolimatta.

Obama pyrkii johtamaan kansalaisiaan elämään arvojensa mukaan. Hän argumentoi sitä, että ”amerikkalaisten arvojen mukaan eläminen ei tee meistä heikkoja vaan varmistaa turvallisuuden ja tekee meistä vahvoja”⁴³. Tällä hän korostaa ihmisyydenarvoja sekä rauhan ja vapauden arvojen mukaan elämistä. Hän haluaa amerikkalaisten elävän näiden arvojen mukaan ja tietävän, että Yhdysvallat ei kiduta (hän lupaa sulkea Guantanamo vankeileirin). Tällä hän myös viestii universaalimmalle yleisölle eli muille valtioille, että Yhdysvallat elää arvojensa mukaan ja Obaman ollessa johtajana kidutukset ja muut ihmisoikeuksien loukkaukset loppuvat. Arvojohtaminen ja inhimillisyyden korostaminen ovat osa toivolla johtamista. Arvojohtamisella saadaan kansalaiset sitoutumaan paremmin presidentin esittämiin päämääriin (ks. Mattila 2007: 25–28). Tyypillistä dissosiativista argumentointia on korostaa sitä, mitä arvojen mukaan eläminen ei tee

⁴¹ “And because our economic future depends on our leadership in the industries of the future, we are [...] working to create the incentives to build a new clean energy economy. For we know the nation that leads in clean energy will be the nation that leads the world. I want America to be that nation. I want America's prosperity to be powered by what we invent and pioneer [...] And I know that we can and will be that nation if we are willing to do what it takes to get there.” (Obama, B.H. 2009: Jobs & the Economy 8.12.2009)

⁴² “But I have every hope and expectation that we can rise to this moment, that we can transcend the failures of the past, that we can once again take responsibility for our future.” (Obama, B.H. 2009: Jobs & the Economy 8.12.2009)

⁴³ “[...] because living our values doesn't make us weaker. It makes us safer, and it makes us stronger. And that is why I can stand here tonight and say without exception or equivocation that the United States of America does not torture. We can make that commitment here tonight.” (Obama, B.H. State of the Nation 24.2.2009)

amerikkalaisista. Arvojen mukaan eläminen ei tee amerikkalaisista ainakaan heikkoja vaan se tekee heistä vahvoja.

Obaman keskeiset arvot virkaanastujaispuheessa ovat rauha ja kunnioitus, rehellisyys ja työnteko, rohkeus ja reilu peli, toleranssi ja uteliaisuus, lojaalius ja isänmaallisuus, toivo ja hyveellisyys sekä hyvinvointi ja vapaus.⁴⁴ Obama käyttää usein todellisuuden rakenteeseen perustuvia peräkkäisyysiteitä kuvailemaan arvoja. Tällä hän pyrkii yhdistämään kaksi arvoa ja rinnastaa ne samanarvoisiksi ja samalla hän myös vahvistaa näiden arvojen merkitystä. Obama argumentoi arvojen puolesta ja hän kehottaa ammentamaan voimaa niistä. ”Vaikka haasteet, joita kohtaamme ovat saattaneet muuttua, mutta asiat, joihin uskomme, eivät saa muuttua.”⁴⁵ Obama argumentoi amerikkalaisten perusarvojen puolesta, jotka eivät muutu, vaikka tilanteet muuttuisivat. Toivolla johtamisessa tukeudutaan samoihin arvoihin ja niiden mukaan johtamiseen. Obama korostaa, että arvot ovat olleet ”kehityksen hiljainen voima läpi historian”⁴⁶.

”Amerikan täytyy aina seisoa vapauden ja ihmisarvon rinnalla, aina.”⁴⁷ Obama korostaa tasa-arvoisuutta ja sitä, ettei ole väliä kuka on tai miltä näyttää, jos noudattaa lakia. Lain täytyy suojella kaikkia tasa-arvoisesti. Jos henkilö noudattaa amerikkalaisten yhteisiä arvoja, häntä täytyy kohdella samanarvoisesti kuin muita. ”Nämä ovat Amerikan arvoja.”⁴⁸ Obama painottaa, ettei tällaisia ihmisarvoja voida jakaa puolueiden tai muiden määrittelyjen mukaan, vaan ne ovat kaikille amerikkalaisille kuuluvia arvoja.

Obama kannustaa amerikkalaisia sotilaita ja toteaa, että ”Me kunnioitamme teidän palvelustanne; teidän uhrautumisenne inspiroi meitä; ja teillä on meidän taipumaton tuki.”⁴⁹ Obama pyrkii olemaan kannustava johtaja myös puolustusvoimien ylipäällikkönä ja haluaa ilmaista sotilaille, että heillä on koko kansan tuki. Obama osoittaa sotilaille kunnioitusta heidän palveluksestaan maan turvallisuuden vuoksi ja sanoo heidän ”edustavan sitä, mikä on hienointa meidän maassamme”⁵⁰.

⁴⁴ “peace and dignity, honesty and hard work, courage and fair play, tolerance and curiosity, hope and virtue, prosperity and freedom.” (Obama, B.H. Inaugural Address 20.1.2009)

⁴⁵ “[...] we must draw on the strength of our values -- for the challenges that we face may have changed, but the things that we believe in must not.” (Obama, B.H. The Plan for Afghanistan 1.12.2009)

⁴⁶ “These things are true. They have been the quiet force of progress throughout our history.” (Obama, B.H. Inaugural Address 20.1.2009)

⁴⁷ “America must always stand on the side of freedom and human dignity, always.” (Obama, B.H. State of the Union Address. 27.1.2010)

⁴⁸ “These aren't Republican values or Democratic values that they're living by, business values or labor values. They're American values.” (Obama, B.H. State of the Union Address 27.1.2010)

⁴⁹ “We honor your service; we are inspired by your sacrifice; and you have our unyielding support.” (Obama, B.H. State of the Nation 24.2.2009)

⁵⁰ “[...] where so many men and women have prepared to stand up for our security, and to represent what is finest about our country.” (Obama, B.H. The Plan for Afghanistan 1.12.2009)

Kun Obama käyttää sotilaita esimerkkinä tai mallina muille amerikkalaisille, hän hyödyntää todellisuuden rakennetta muokkaamaan pyrkivää argumentointikeinoja (ks. Perelman 1982: 106–113).

Obama argumentoi pyrkimään kohti ”Amerikkaa ja maailmaa, joka on turvallisempi sekä tulevaisuutta, joka edustaa suurimpia toiveitamme, ei pahimpia pelkojamme.”⁵¹ Obama korostaa tulevaisuutta, joka on täynnä toivoa pelon sijasta. Kun Obama kehottaa pyrkimään kohti tulevaisuutta, hän korostaa pyrkimään toiveita kohti, ei pelkoja. Tämä on Obamalle ominaista dissosiatiiivista argumentointia (ks. Perelman 1996: 150.)

Obama vahvistaa argumentointiaan todellisuuden rakennetta muokkaamaan pyrkivillä keinoilla käyttämällä puheessaan esimerkkinä kirjeitä lapsilta, joiden täytyy jättää kotinsa ja joiden vanhemmat ovat työttömiä⁵². Obama pyrkii konkretisoimaan näillä esimerkeillään sitä, että hän ymmärtää amerikkalaisia kriisin keskellä. Tällä hän vahvistaa omaa viestiään, vaikka hän niin sanotusti puhuu toisen ihmisen puolesta. Obama käyttää puheissaan paljon assosiatiiivisia argumentointikeinoja vahvistamaan viestiään. Obama argumentoi vastuullisen johtamisen puolesta ja lupaa, että tällä kertaa yhtiöiden toimitusjohtajat eivät varasta veronmaksajien rahoja ja katoa paikalta⁵³. Nyt on vastuullisuuden aika, johon sitoutumalla itse henkilökohtaisesti Obama odottaa myös koko kansan sitoutuvan. Kun Obama käyttää konkreettisia esimerkkejä johtajista, jotka katoavat yksityisillä suihkukoneillaan, hän vetoaa kansalaisten tunteisiin ja saa näin enemmän vaikutusta puheelleen. Obama korostaa, että talouden kriisistä selviytyminen on hänen sekä ”meidän (amerikkalaisten) tehtävä. Nyt on aika johtaa vastuullisesti.”⁵⁴ Kun Obama mainitsee konkreettisia esimerkkejä, vahvistaa hän argumentointiaan todellisuuden rakennetta muokkaamaan pyrkivin keinoin (ks. Perelman 1982: 106–113).

⁵¹ “We will go forward [...] with the commitment to forge an America that is safer, a world that is more secure, and a future that represents not the deepest of fears but the highest of hopes.” (Obama, B.H. The Plan for Afghanistan 1.12.2009)

⁵² “I hear about them in the letters that I read each night. The toughest to read are those written by children, asking why they have to move from their home, asking when their mom or dad will be able to go back to work.” (Obama, B.H. State of the Union Address 27.1.2010)

⁵³ “This time -- this time, CEOs won't be able to use taxpayer money to pad their paychecks, or buy fancy drapes, or disappear on a private jet. Those days are over.” (Obama, B.H. State of the Nation 24.2.2009)

⁵⁴ “My job -- our job -- is to solve the problem. Our job is to govern with a sense of responsibility.” (Obama, B.H. State of the Nation 24.2.2009)

5.3.4 Obama ja pelolla johtamisen retoriikka

Jo virkaanastujaispuheessa Obama uhkailee niitä, jotka pyrkimyksillään suosii tai saa aikaiseksi terroria ja teurastaa viattomia. ”Henki meissä on vahvempi, eikä sitä voi rikkoa. Ette voi selviytyä pidempään kuin me, ja me kukistamme teidät.”⁵⁵ Tämän pelon retoriikan voi nähdä suorana uhkailuna terroristeille ja terroria harjoittaville. Obama myös painottaa, ettei salli terroristien vehkeilevän amerikkalaisia vastaan toiselta puolelta maapalloa olevista turvapaikoistaan. ”Me emme salli sitä”⁵⁶ vahvistaa Obama uhkailevasti. Erikssonin (2005: 90–94) mukaan uhkailu on osa pelolla johtamista ja näin ollen myös osa Obaman pelolla johtamisen retoriikkaa.

Obaman uhkakuvat ja pelon retoriikka liittyy taloudellisen laman lisäksi ydin- ja joukkotuhoaseisiin. Hän toteaa ydinaseiden olevan suurin vaara amerikkalaisille⁵⁷. Obama argumentoi pelolla vahvistaakseen pyrkimyksiään johtaa maailma eroon ydinaseista. Kun Obama käyttää ydinaseita pelon mallina, hän argumentoi todellisuuden rakennetta muokkaamaan pyrkivällä retoriikalla (Perelman 1982: 106–113).

Obaman tavoite onkin ”sulkea” tai ”lukita” kaikki alttiit ydinasemateriaalit maailmasta neljässä vuodessa, jotteivät ne joudu terroristien käsiin⁵⁸. Tällä Obama pyrkii vahvistamaan pelon argumentointia siitä, että vaarana on ydinaseiden joutuminen terroristien käsiin. Hän argumentoi vahvasti Iranin johdolle, etteivät he voi sivuuttaa velvoitteitaan, vaan ”myös he kohtaavat kasvavat seuraamukset”⁵⁹. Tällä hän viittaa Iranin toistuvasti kieltämiin kansainvälisiin IAEA:n tarkastuksiin. ”Tämä on lupaus.” toteaa Obama vielä loppuun, millä hän pyrkii viestittämään päättäväisyyttään ja lujaa johtamista. Tämän voi nähdä myös epäsuorana uhkauksena Iranin johdolle. Kasvavilla seuraamuksilla uhkailu on tyypillistä pelolla johtamisen retoriikkaa (ks. Eriksson 2005: 90–94). Rinnastamalla Iranin pelon retoriikkaan Obama argumentoi todellisuuden rakenteeseen perustuvien keinoin (ks. Perelman 1996: 62–63).

⁵⁵ “Our spirit is stronger and cannot be broken. You cannot outlast us, and we will defeat you.” (Obama, B.H. Inaugural Address 20.1.2009)

⁵⁶ “[...] I will not allow terrorists to plot against the American people from safe havens halfway around the world. We will not allow it.” (Obama, B.H. State of the Nation 24.2.2009)

⁵⁷ “[...]we're also confronting perhaps the greatest danger to the American people, the threat of nuclear weapons.” (Obama, B.H. State of the Union Address 27.1.2010)

⁵⁸ “[...] securing all vulnerable nuclear materials around the world in four years so that they never fall into the hands of terrorists.” (Obama, B.H. State of the Union Address 27.1.2010)

⁵⁹ “[...] as Iran's leaders continue to ignore their obligations, there should be no doubt: They, too, will face growing consequences. That is a promise.” (Obama, B.H. State of the Union Address 27.1.2010)

Obama muistuttaa ydinaseiden uhasta terroristien käsissä. Hän käyttää pelon retoriikkaa argumentoidessaan terroristien etsivän ja yrittävän saada käsiinsä ydinaseita ja myös käyttävän niitä, mikäli mahdollista⁶⁰. Rinnastamalla terroristit ydinaseisiin pelon retoriikan avulla, Obama argumentoi myös todellisuuden rakenteeseen perustuvien keinoin (ks. Perelman 1996: 62–63).

Obama kuvailee Afganistania ja Pakistania al Qaedan harjoittaman ääri- ja väkivallan epämiellyttäviksi kohteiksi ja siitä syystä haluaa keskittää amerikkalaiset sotilaat sinne. Obama argumentoi päätöstään pelon retoriikalla. Hän toteaa, että “Täältä (viitaten Afganistaniin ja Pakistaniin) meitä kohtaan hyökättiin 9/11 ja täältä uudet hyökkäykset suunnitellaan samaan aikaan kun puhun. Tämä ei ole tyhjäpäiväinen vaara tai hypoteettinen uhka.”⁶¹ Obama argumentoi pelon olevan todellista ja sanoo viime kuukausienkin aikana terroristien yrittäneen hyökätä Yhdysvaltoihin. Kun Obama ylläpitää pelon retoriikkaa, hän argumentoi uusien sotajoukkojen lähettämisen puolesta. Obama korostaa vielä, että taistelu vaarallisia ääri- ja väkivallan vastaan ei tule olemaan helppoa, eikä se tule loppumaan nopeasti ja se ulottuu hyvin kauas Afganistanista ja Pakistanista. Obama käyttää argumentoidessaan esimerkkeinä Afganistania ja Pakistania, mikä on tyypillistä todellisuuden rakennetta muokkaamaan pyrkivää argumentointia (Perelman 1982: 106–113).

Obama argumentoi pelolla muistuttaessaan al-Qaidasta ja amerikkalaisia yhdistävästä tavoitteesta ”häiritä, hajottaa ja kukistaa al-Qaida ja sen liittolaiset”⁶² Afganistanissa ja Pakistanissa sekä estää sen kapasiteettia uhata Amerikkaa ja Amerikan liittolaisia tulevaisuudessa. Tällä hän vahvistaa argumentointiaan joukkojen lisäämisen puolesta Afganistaniin ja argumentoi pelolla ja olemassa olevalla terroristiuhalla. Obama konkretisoi pelolla johtamista määrittelemällä amerikkalaisille yhteisen vihollisen al-Qaidan, jolloin argumentointi on tehokkaampaa ja tyypillistä todellisuuden rakennetta muokkaavaa. Obama käyttää kollektiivista pelkoa vahvistamaan argumentointiaan (ks. Parviainen 2009: 207–208). Pelon tunteita voi herättää ihmisissä tehokkaammin, kun vihan ja uhan kohde on määritelty (Rantapelkonen 2006: 117–119). Obama myös muistuttaa syyskuun 11.

⁶⁰ “[...] because we know that al Qaeda and other extremists seek nuclear weapons, and we have every reason to believe that they would use them.” (Obama, B.H. The Plan for Afghanistan 1.12.2009)

⁶¹ “I make this decision because I am convinced that our security is at stake in Afghanistan and Pakistan. This is the epicenter of violent extremism practiced by al Qaeda. It is from here that we were attacked on 9/11, and it is from here that new attacks are being plotted as I speak. This is no idle danger; no hypothetical threat. In the last few months alone, we have apprehended extremists within our borders who were sent here from the border region of Afghanistan and Pakistan to commit new acts of terror. And this danger will only grow [...]” (Obama, B.H. The Plan for Afghanistan 1.12.2009)

⁶² “Our overarching goal remains the same: to disrupt, dismantle, and defeat al Qaeda in Afghanistan and Pakistan, and to prevent its capacity to threaten America and our allies in the future.” (Obama, B.H. The Plan for Afghanistan 1.12.2009)

tapahtumista ja vetoaa NATO:n kollektiiviseen artikla 5:teen, että ”hyökkäys yhtä jäsenvaltiota kohtaan on hyökkäys kaikkia kohtaan”⁶³.

Obama toteaa ydinaseiden olevan suurin vaara amerikkalaisille. Hän käyttää todellisuuden rakenteeseen perustuvaa argumentaatiota ja vertaa henkilöitä tekoihin (ks. Perelman 1996: 93, 103). Pyrkiväthän John F. Kennedy ja Ronald Reagankin aikanaan pysäyttämään näiden aseiden leviämisen⁶⁴. Tällä Obama argumentoi pyrkimyksiään johtaa maailma eroon ydinaseista.

5.3.5 Bush ja toivolla johtamisen retoriikka

Bush korostaa virkaanastujaispuheessaan, että ”suurin ihanne kaikista on amerikkalainen lupaus siitä, että kaikki kuuluvat jonnekin, kaikki ansaitsevat mahdollisuuden eikä yhtäkään merkityksetöntä henkilöä ole ikinä syntynyt”⁶⁵. Bush argumentoi johtajana siis suvaitsevaisuuden puolesta ja siitä, että jokainen ansaitsee ihmisarvonsa ja mahdollisuutensa eli toivon.

Bush sanoo, että ”terroristit hyökkäsivät Amerikan vaurauden symbolia vastaan, mutteivät koskeneet sen lähteeseen”⁶⁶. Tällä Bush pyrkii nostattamaan kansallistuntoa ja argumentoida toivoa paremmasta. Hän haluaa luoda sellaista toivoa kansalaisiin, että vastoinikäymisistä huolimatta amerikkalaiset ovat edelleen voimissaan. Bush luo kansalaisiin toivoa vedoten amerikkalaisten kovaan työntekoon, luovuuteen ja yrittäjyyteen. ”Ne ovat olleet amerikkalaisen talouden todelliset voimavarat ja ovat edelleen.”⁶⁷ Tämä on Bushin tyypillistä toivon retoriikkaa. Hän luo toivoa amerikkalaisten keskuuteen toteamalla, että ”yhdistämme voimamme tai tulemme yhteen parantaaksemme turvallisuutta ja vakautta”⁶⁸. Vahvistaakseen ”me yhdistymme” argumentointia Bush toistaa sitä puheessaan viisi kertaa. Bushin tyypillinen toivolla johtamisen retoriikka on

⁶³ “[...] the North Atlantic Treaty Organization invoked Article 5 -- the commitment that says an attack on one member nation is an attack on all.” (Obama, B.H. The Plan for Afghanistan 1.12.2009)

⁶⁴ “I’ve embraced the vision of John F. Kennedy and Ronald Reagan through a strategy that reverses the spread of these weapons and seeks a world without them.” (Obama, B.H. State of the Union Address 27.1.2010)

⁶⁵ “The grandest of these ideals is an unfolding American promise that everyone belongs, that everyone deserves a chance, that no insignificant person was ever born.” (Bush, G.W. Inaugural Address. 20.1.2001)

⁶⁶ “Terrorists attacked a symbol of American prosperity. They did not touch its source.” (Bush, G.W. Address to the Nation 20.9.2001)

⁶⁷ “America is successful because of the hard work, and creativity, and enterprise of our people. These were the true strengths of our economy before September 11th, and they are our strengths today.” (Bush, G.W. Address to the Nation 20.9.2001)

⁶⁸ “We will come together to improve air safety [...] We will come together to promote stability [...] We will come together to strengthen our intelligence capabilities [...]” (Bush, G.W. Address to the Nation. 20.9.2001)

korostaa amerikkalaisten yhtenäisyyttä me-pronominin avulla (ks. Kuusisto 1996: 272) ja turvallisuuden parantamista.

Hän pyrkii vakuuttamaan amerikkalaisia olemaan määrätietoisia ja vahvoja. ”Niin kauan kuin amerikkalaiset ovat vahvoja, tästä ei tule pelon aikakautta vaan vapauden.”⁶⁹ Bushin retoriikassa vapauden korostaminen on tyypillistä hänen toivolla johtamisessa. Kun Bush korostaa sitä, mikä aikakausi tästä ei tule, hän argumentoi dissosiativisin keinoin (ks. Perelman 1996: 150).

Bushin toivolla johtamiseen kuuluu muun muassa kansalaisten yhtenäisyyden ja ylpeyden nostattaminen. Hän korostaa tätä tarinamuodoilla viitaten menneisiin tapahtumiin (9/11) sekä metaforilla. ”Me tunsimme kansamme yhtenäisyyden ja toveruuden, kun vapautta vastaan hyökättiin ja meidän vastareaktio tuli kuin yksi käsi yhden sydämen yli.”⁷⁰ Tällä Bush argumentoi kansakunnan yhtenäisyyden puolesta ja kuvailee sitä kansallishymnin aikana tapahtuvana käsi sydämelle-metaforana. ”Ja me voimme tuntea saman yhtenäisyyden ja ylpeyden aina kun Amerikka toimii hyvän puolesta”⁷¹ Bush argumentoi kansalaisylpeyden ja toivon nostattamiseksi, mikä on tyypillistä toivolla johtamisen retoriikkaa (ks. Juuti 2005: 66) sekä karismaattisen johtajan retoriikkaa (ks. Bligh et al 2004: 213–214). Kun Bush argumentoi tarinaesimerkeillä, hän argumentoi todellisuuden rakennetta muokkaamaan pyrkivällä argumentaatiotekniikalla (ks. Perelman 1982: 106–113).

Amerikkalaisiin arvoihin vedoten Bush kannustaa kansalaisiaan olemaan ”määrätietoisia ja rauhallisia, vaikka moni pelkää”⁷². Samalla, kun Bush vakuuttaa kansalaisiaan jatkamaan normaalia elämää, hän muistuttaa jatkuvan uhan olemassaolosta. Tässä Bushin voi nähdä käyttävän kvasiloogista argumentointia (ks. Perelman 1996: 62–63). Hän kehottaa pysymään rauhallisena, vaikka jatkuva uhka vallitsee.

Bush argumentoi amerikkalaisten voimasta, minkä salaisuus piilee kansalaisten hengessä ja määrätietoisuudessa, ei hallituksessa. Hän kuvaa tätä amerikkalaisten henkeä ja päättäväisyyttä

⁶⁹ “As long as the United States of America is determined and strong, this will not be an age of terror; this will be an age of liberty, here and across the world.” (Bush, G.W. Address to the Nation. 20.9.2001)

⁷⁰ “We felt the unity and fellowship of our nation when freedom came under attack, and our response came like a single hand over a single heart.” (Bush, G.W. Second Inaugural Address. 20.1.2005)

⁷¹ “And we can feel that same unity and pride whenever America acts for good [...]” (Bush, G.W. Second Inaugural Address. 20.1.2005)

⁷² “I know many citizens have fears tonight, and I ask you to be calm and resolute, even in the face of a continuing threat.” (Bush, G.W. Address to the Nation. 20.9.2001)

”Amerikan ihmeeksi”.⁷³ Argumentoinnillaan Bush pyrkii vahvistamaan amerikkalaisten itsetuntoa ja korostamaan heidän voimaansa, mikä on tyyppillistä toivolla johtamisen retoriikkaa (Juuti 2005: 66).

Bush korostaa uskoaan ja toivoaan kansalaisiin argumentoidessaan sitä, että ”luotettavin opas meidän maallemme on kansalaistemme kollektiivinen viisaus.”⁷⁴ Opas-metaforalla Bush viittaa oppaaseen päätösten matkalla. Amerikan kansalaiset itse tekevät päätöksensä, joten heitä pitää voimaannuttaa päätösten matkalla. Argumenteillaan Bush pyrkii johtamaan toivolla ja vahvistaa amerikkalaisten kykyä päätöksentekoon.

Bush kannustaa amerikkalaisia ja voimaannuttaa heitä siitä, että ”ihmisten vapaus, joka on aikamme suuri saavutus, riippuu nyt meistä. Meidän kansamme, tämä sukupolvi, tulee nostamaan tumman väkivaltaisuuden uhan meidän kansaltamme ja meidän tulevaisuudeltamme. Me tulemme ajamaan läpi maailman tämän aatteen puolesta rohkeudellamme. Me emme väsy, me emme horju, ja me emme epäonnistu”⁷⁵. Kun Bush korostaa sitä, että amerikkalaisten tulevaisuus on nyt tämän sukupolven käsissä, hän pyrkii saamaan kansalaiset tuntemaan itsensä tärkeäksi (ks. Juuti 2005: 43, 66). Heidän panoksensa ja rohkeutensa maansa ja tulevien sukupolvien puolesta on tärkeää. Toivon johtamisen piirre on myös osoittaa kansalaisille, että he ovat tärkeitä ja merkityksellisiä. Kuusiston (2001: 85) mukaan Bush piti kiinni tällaisella retoriikalla linjastaan olla muuttamatta päätöksiään ja toimia ehdottomasti oikeassa olevan suurjohtajan tavoin.

Bush kannustaa kansalaisiaan argumentoimalla kansallisen rohkeuden puolesta. ”Kansallinen rohkeutemme on ollut ilmeinen laman ja sodan aikoina, kun olemme puolustautuneet yhteisiltä vaaroilta ja määritelleet yhteisen etumme. Nyt meidän täytyy valita, inspiroiko isiemme ja äitiemme esimerkki meitä vai tuomitseeko se meidät. Meidän täytyy näyttää rohkeutta siunattuna aikana kohtaamalla ongelmat sen sijaan, että siirtäisimme ne tulevaisuuden sukupolville.”⁷⁶

⁷³ “The strength -- the secret of our strength, the miracle of America, is that our greatness lies not in our government, but in the spirit and determination of our people.” (Bush, G.W. State of the Union Address 28.1.2008)

⁷⁴ “We believe that the most reliable guide for our country is the collective wisdom of ordinary citizens. And so in all we do, we must trust in the ability of free peoples to make wise decisions, and empower them to improve their lives for their futures.” (Bush, G.W. State of the Union Address 28.1.2008)

⁷⁵ “The advance of human freedom -- the great achievement of our time, and the great hope of every time -- now depends on us. Our nation -- this generation -- will lift a dark threat of violence from our people and our future. We will rally the world to this cause by our efforts, by our courage. We will not tire, we will not falter, and we will not fail.” (Bush, G.W. Address to the Nation. 20.9.2001)

⁷⁶ “Our national courage has been clear in times of depression and war, when defending common dangers defined our common good. Now we must choose if the example of our fathers and mothers will inspire us or condemn us. We must

Kannustaminen on tyypillistä toivolla johtamisen retoriikkaa (ks. Juuti 2005: 66). Historiaan ja perhesiteisiin vedoten, Bush vetoaa argumentoinnillaan kansalaisten tunteisiin (ks. Charteris-Black 2005: 13–14). Bush kannustaa kohtaamaan ongelmat ja ratkaisemaan ne nyt. Hän voimaannuttaa kansalaisia toivolla paremmasta tulevaisuudesta. Tarinaesimerkki on Bushille tyypillistä todellisuuden rakennetta muokkaamaan pyrkivää argumentointia (ks. Perelman 1982: 106–113).

Bush kannustaa kansalaisia tekemään valtiosta oikeudenmukaisemman ja reilumman, ja varmistamaan elämän, kaikkien elämien arvokkuuden. ”Koskaan väsymättä, koskaan periksi antamatta, koskaan lopettamatta.”⁷⁷ Bushin periksi antamattomuuden argumentointi on hänen tyypillistä toivolla johtamisen retoriikkaa, minkä tarkoitus on kannustaa kansalaisia olemaan periksi antamattomia (ks. Juuti 2005: 66).

Bush korostaa luottamuksen merkitystä ja painottaa, että amerikkalaisten täytyy luottaa, että kaikki tekevät vapaasti päätöksensä ja ihmiset ovat itse vastuussa elämästään. Tällä hän voimaannuttaa kansalaisiaan sekä painottaa yksilönvapauksia. ”Meidän täytyy luottaa ihmisiin heidän omalla panoksellaan ja rahallaan kasvattamaan talouttamme.”⁷⁸ ”Meidän täytyy luottaa amerikkalaisten talonmistajien vastuuseen ja voimaannuttaa heitä selviytymään sekasortoisista asuntomarkkinoista.”⁷⁹ Lista on pitkä ja kaikissa sama argumentointi ”meidän täytyy luottaa” ja ”voimaannuttaa”. Bush johtaa periaatteessa argumenteissaan toivon retoriikalla, mutta toisaalta pakenee vastuuta johtajana sillä, että luottaa kaiken hoituvan ihmisten omalla vastuulla. Toivolla johtaminen sisältää luottamusta ja tulevaisuuden päämääriin pyrkimistä (ks. Juuti 2005: 136–143).

Bush johtaa amerikkalaisia sotilaita toivolla ja mainitsee Afganistanin sodan alkaneen hyvin. Hän kannustaa sotilaita ja sanoo olevansa heistä ylpeä. ”Aina kun me kannamme sitä, Amerikan lippu ei edusta pelkästään meidän voimaamme, vaan myös vapautta.”⁸⁰ Bush korostaa luottamusta armeijaan ”Tämä kansa kunnioittaa ja luottaa armeijaamme, ja me olemme luottavaisia teidän

show courage in a time of blessing by confronting problems instead of passing them on to future generations.” (Bush, G.W. Inaugural Address. 20.1.2001)

⁷⁷ “Never tiring, never yielding, never finishing, we renew that purpose today, to make our country more just and generous, to affirm the dignity of our lives and every life.” (Bush, G.W. Inaugural Address. 20.1.2001)

⁷⁸ “To build a prosperous future, we must trust people with their own money and empower them to grow our economy.” (Bush, G.W. State of the Union Address 28.1.2008)

⁷⁹ “On housing, we must trust Americans with the responsibility of homeownership and empower them to weather turbulent times in the housing market.” (Bush, G.W. State of the Union Address 28.1.2008)

⁸⁰ “Wherever we carry it, the American flag will stand not only for our power, but for freedom.” (Bush, G. W. Commencement Address at West Point 1.6.2002)

tuleviin voittoihinne.”⁸¹ Kun Bush mainitsee esimerkkeinä Amerikan lipun ja amerikkalaiset sotilaat, hän pyrkii argumentoimaan todellisuuden rakennetta muokkaamaan pyrkivin keinoin (Perelman 1982: 106–113).

”Olette nähneet velvollisuuden tunteen ja uskollisuuden sotilaidemme määrätietoisilla kasvoilla. Olette nähneet, että elämä on haavoittuvaa, pahuus on totta ja rohkeus voittaa.”⁸² Bush vetoaa kansalaisten velvollisuuden tunteeseen ja uskollisuuteen sotilaiden esimerkillä, eli pyrkii muokkaamaan todellisuuden rakenteeseen perustuvaa argumentointia (ks. Perelman 1982: 106–113).

Bushin retoriikassa on paljon erilaisia arvoja, kuten ”vapaus ja demokratia”, ”oikeus ja mahdollisuus”, ”kohteliaisuus, rohkeus, myötätunto ja päättäväisyys”, ”hyväntahtoisuus ja kunnioitus sekä reilu käyttäytyminen ja anteeksianto”.⁸³ Bush käyttää arvoja kuvaillessaan usein todellisuuden rakenteeseen perustuvia peräkkäisyysiteitä vahvistamaan toisiaan (ks. Perelman 1996: 93). Sisällyttämällä arvoja puheisiinsa Bush pyrkii saamaan kansalaisia yhtenäiseksi ja saavuttamaan heidän luottamuksensa (ks. Mattila 2007: 25–28).

5.3.6 Bush ja pelolla johtamisen retoriikka

Pelolla johtaminen on keskeistä Bushin retoriikassa ja hänelle oli myös perusteltua käyttää voimakastakin retoriikkaa syykuun 11. tapahtumien jälkeen, sillä Yhdysvaltoihin oli hyökätty (Charteris-Black 2005:172). Bushin johtamisretoriikassa on selvästi päättäväisempi sävy hänen ”Address to the Nation” -puheessa kansalle 20.9.2001 kuin esimerkiksi hänen virkaanastujaispuheessaan. Hänen puheessaan on selvää päättäväisyyttä ja uhkailua oikeudenmukaisuuden puolesta. Hän sanoo, että ”joko me tuomme vihollisemme oikeuden eteen tai viemme oikeuden vihollisillemme, oikeus tapahtuu.”⁸⁴ Uhkailu on tyypillistä pelolla johtamisen retoriikkaa (Eriksson 2005: 90–94).

⁸¹ “This nation respects and trusts our military, and we are confident in your victories to come.” (Bush, G. W. Commencement Address at West Point 1.6.2002)

⁸² “You have seen duty and allegiance in the determined faces of our soldiers. You have seen that life is fragile, and evil is real, and courage triumphs.” (Bush, G.W. Second Inaugural Address. 20.1.2005)

⁸³ “freedom and democracy“, “justice and opportunity“, “good will and respect, fair dealing and forgiveness“, “civility, courage, compassion and character” (Bush, G.W. Inaugural Address. 20.1.2001)

⁸⁴ “Whether we bring our enemies to justice, or bring justice to our enemies, justice will be done.” (Bush, G.W. Address to the Nation 20.9.2001)

Vihollisilla Bush tarkoittaa terrori-iskuista vastuussa olevia. Tällaisen argumentoinnin voi tulkita niin, että amerikkalaiset ottavat ohjat omiin käsiinsä oikeuden toteuttajina maailmassa. He ovat valmiita johtamaan. Hän kuitenkin kiittää puheessaan muita valtioita, jotka ovat olleet Yhdysvaltojen tukena hädän keskellä.⁸⁵

Bush keskittyy puheessaan argumentoimaan “vihollisen vaarallisuutta”, kun hän kuvaa maailman eri alueilla kytevää kaunaa ja tyranniaa, mikä altistaa vihalle ja oikeuttaa murhaamisen. ”Väkivalta kerääntyy ja moninkertaistuu tuhoavaksi voimaksi ylittäen suojelluimmatkin rajat aiheuttaen hengenvaarallista uhkaa.”⁸⁶ Tällainen todellisuuden rakennetta muokkaamaan pyrkivä argumentaatio (ks. Perelman 1982: 106–113) on täynnä pelottelua ja uhkailua. Väkivalta personoidaan (Charteris-Black 2005: 174–183) joksikin, joka voi kerääntyä ja moninkertaistua, kuten ihmisten voima. Tällaisesta argumentoinnista voi tulkita sen, että Bush pelottelee amerikkalaisia siitä, että edes he eivät ole turvassa maailmassa vallitsevasta tyranniasta ja vihasta sekä kerääntyvästä väkivallasta. Vaikka viha ja vaara kytevät kaukana, ne voivat silti tavoittaa amerikkalaiset. Bushin argumentoinnin tarkoitus on siis lietsoa pelkoa ja uhkakuvia amerikkalaisissa, mikä on tyypillistä pelolla johtamista (ks. Eriksson 2005: 90–94).

Bush kuvailee terroristeja vapauden vihollisiksi. Kun Bush käyttää tällaista nimitystä terroristeista, hän vahvistaa retoriikkaansa. Vapautta vastaan hyökättiin koko maailmassa, kun hyökättiin vapautta vaalivaan Yhdysvaltoihin. Bush vakuuttaa, että heidän sotansa terroria vastaan alkaa al-Qaidasta, muttei pääty siihen. ”Amerikkalaisten sota jatkuu niin kauan kun jokainen terroristiryhmä on maailmanlaajuisesti löydetty, pysäytetty ja lannistettu.”⁸⁷ Tämä on selvää pelottelun retoriikkaa terroristeille ja amerikkalaisille sekä argumentointia sodan oikeuttamiselle ja välttämättömyydelle. Al-Qaidan ja terroristien käyttäminen esimerkkinä on Bushille ominaista argumentointia, joka pyrkii muokkaamaan todellisuuden rakennetta (ks. Perelman 1982: 106–113).

Bushin 9/11 jälkeiselle retoriikalle on tyypillistä me-he-vastakkainasettelu. Dissosiaatio meidän ja heidän välillä on selvä. ”Me” edustaa Bushin retoriikassa amerikkalaista tai länsimaalaista sekä ”he” edustaa terroristeja ja terroristien liittolaisia. Dissosiativinen argumentaatio korostaa sitä, että

⁸⁵ “And on behalf of the American people, I thank the world for its outpouring of support.” (Bush, G.W. Address to the Nation 20.9.2001)

⁸⁶ “For as long as whole regions of the world simmer in resentment and tyranny, prone to ideologies that feed hatred and excuse murder, violence will gather and multiply in destructive power and cross the most defended borders and raise a mortal threat.” (Bush, G.W. Second Inaugural Address. 20.1.2005)

⁸⁷ “Our war on terror begins with al Qaeda, but it does not end there. It will not end until every terrorist group of global reach has been found, stopped and defeated.” (Bush, G.W. Address to the Nation 20.9.2001)

viholliset edustavat tai ovat jotakin sellaista, mitä amerikkalaiset eivät edusta tai ole. Bush esimerkiksi sanoo amerikkalaisten kysyvän ”Miksi he vihaavat meitä?”⁸⁸. Hän perustelee ja vastaa kysymykseen, että he vihaavat meitä meidän demokraattisesti valitun hallituksen sekä meidän vapauksiemme (sanan- ja uskonnonvapauden) tähden. Tässä Bushin argumentointikeinona erottelevien lisäksi on kysymys-vastaus-yhdistelmä. Konkreettiseen kysymykseen konkreettinen vastaus, mikä vahvistaa argumentoinnin tehokkuutta kansalaisten vakuuttamiseksi. Bush käyttää tätä uudestaan myös silloin, kun amerikkalaiset kysyvät ”Miten taistelemme ja voitamme tämän sodan?”⁸⁹ ja Bush vastaa että keskitymme siihen kaikki resurssimme, jotta voimme tuhota ja kukistaa maailmanlaajuisen terroristiverkoston. Tällä hän pyrkii suostuttelemaan amerikkalaisia kannattamaan sodan aloittamista ja vakuuttamaan amerikkalaiset sodan välttämättömyydestä.

Bush konkretisoi vastakkainasettelua myös arvojen vastakkainasettelulla. ”Terroristit vastustavat kaikkia inhimillisyyden periaatteita ja käyttäytymissääntöjä, joita me pidämme arvokkaana.”⁹⁰ Jolloin Bush argumentoi, että kaikki arvot ja periaatteet, joita amerikkalaiset arvostavat, terroristit eivät. Tällainen argumentointi on dissosiativista (ks. Perelman 1996: 150).

Bushin erottelu toistuu myös maailmanlaajuisena viestinä. Hän painottaa, että jokaisella valtiolla, jokaisella alueella on päätöksenteon aika. ”Joko olette meidän kanssamme tai olette terroristien kanssa.”⁹¹ Tässä korostuu Bushin pelottelun retoriikka globaalisti. Joko olette meidän amerikkalaisten puolella tai olette meitä vastaan. Bush korostaa, että tämä on koko maailman ja koko sivilisaation sota. Bush käyttää pelolla johtamisen retoriikkaa myös muita valtioita ja koko maailmaa kohtaan. Myös Bush vetoaa NATO:n viidenteen artiklaan, että ”hyökkäys yhtä kohtaan on hyökkäys kaikkia kohtaan”.⁹² Bushin mustavalkoinen retoriikka jakaa maailman ”hyviin” ja ”pahoihin” (Rantapelkonen 2006: 118.) eli amerikkalaisiin tai länsimaalaisiin sekä terroristeihin ja heidän kannattajiin.

⁸⁸ “Americans are asking, why do they hate us? They hate what we see right here in this chamber -- a democratically elected government. Their leaders are self-appointed. They hate our freedoms -- our freedom of religion, our freedom of speech, our freedom to vote and assemble and disagree with each other.” (Bush, G.W. Address to the Nation 20.9.2001)

⁸⁹ “Americans are asking: How will we fight and win this war? We will direct every resource at our command [...] to the disruption and to the defeat of the global terror network.” (Bush, G.W. Address to the Nation 20.9.2001)

⁹⁰ “The terrorists oppose every principle of humanity and decency that we hold dear.” (Bush, G.W. State of the Union Address 28.1.2008)

⁹¹ “Every nation, in every region, now has a decision to make. Either you are with us, or you are with the terrorists.” (Bush, G.W. Address to the Nation 20.9.2001)

⁹² “Perhaps the NATO Charter reflects best the attitude of the world: An attack on one is an attack on all.” (Bush, G.W. Address to the Nation 20.9.2001)

Bush kuvaa vihollisia usein pahoiksi miehiksi, jolloin kansalaisten on helpompi käsittää, että vihollinen on vain mies, mutta paha sellainen. Kun Bush argumentoi vihollisia pahoiksi, hän oikeuttaa heitä vastaan hyökkäämisen. ”Vapauden edistymistä estävät terroristit ja ääriryhmät – pahat miehet, jotka halveksivat vapautta, halveksivat Amerikkaa ja pyrkivät alistamaan miljoonia heidän väkivaltaisella hallitsemisella.”⁹³ Bush käyttää todellisuuden rakenteeseen perustuvaa argumentointia rinnastaessaan pahat miehet amerikkalaisten vihollisiin ja terroristeihin (ks. Perelman 1982: 106–113).

Bush käyttää erottelua vastakohtapareissa. Hän toteaa ”vapauden ja pelon sekä oikeudenmukaisuuden ja julmuuden olleen aina sodassa”⁹⁴. Tällä hän erottelee, että amerikkalaiset ovat vapaus ja oikeudenmukaisuus sekä viholliset ovat pelko ja julmuus (ks. Kuusisto 2001: 81). Vetoamalla siihen, että nämä arvot ovat olleet aina sodassa, hän normalisoi sotaa (ks. Charteris-Black 2005: 15). Tällä Bush johtaa pelon retoriikalla, sillä puolustaakseen kunniaansa vapautta ja oikeudenmukaisuutta amerikkalaisten on hyökättävä pelkoa ja julmuutta vastaan. Bush argumentoi dissosiatiiivisin keinoin, mitä vapaus ja oikeudenmukaisuus eivät ainakaan ole (ks. Perelman 1982: 126–127).

Bush vetoaa kansalaisiin sekä muihin valtioihin argumentoimalla arvojen puolesta. Hän korostaa, että ”tämä on kaikkien niiden taistelu, jotka uskovat kehitykseen, pluralismiin, suvaitsevuuteen ja vapauteen.”⁹⁵ Tällä hän haluaa viestittää muille länsimaille arvojen kautta, että heidän pitäisi tukea Yhdysvaltoja tässä taistelussa. Tällä hän vahvistaa aikaisempaa argumentointiaan siitä, että ”jos ette ole Yhdysvaltojen puolella, olette heitä vastaan”.

Bush muistuttaa, että syyskuun 11. iskut vaativat vain ”pari sataa tuhatta dollaria käteen tusinalle pahoja ja petturi miehiä. Kaikki kaaos ja kärsimys, jonka he aiheuttivat, onnistui halvemmalla, kuin yhden panssarivaunun hinta.”⁹⁶ Tämä on tyypillistä kvasiilooogista argumentointia. Kun Bush vertaa numeerisia arvoja tuhoon ja kaaokseen, jonka pahat miehet aiheuttivat, hän konkretisoi sitä, kuinka

⁹³ “The advance of liberty is opposed by terrorists and extremists -- evil men who despise freedom, despise America, and aim to subject millions to their violent rule.” (Bush, G.W. State of the Union Address 28.1.2008)

⁹⁴ “Freedom and fear, justice and cruelty, have always been at war, and we know that God is not neutral between them.” (Bush, G.W. Address to the Nation 20.9.2001)

⁹⁵ “This is not, however, just America's fight. And what is at stake is not just America's freedom. This is the world's fight. This is civilization's fight. This is the fight of all who believe in progress and pluralism, tolerance and freedom.” (Bush, G.W. Address to the Nation 20.9.2001)

⁹⁶ “The attacks of September the 11th required a few hundred thousand dollars in the hands of a few dozen evil and deluded men. All of the chaos and suffering they caused came at much less than the cost of a single tank. The dangers have not passed.” (Bush, G. W. Commencement Address at West Point 1.6.2002)

vähällä rahallisella panostuksella saatiin niin paljon pahaa aikaiseksi. Tällaisella kvasiloogisella argumentoinnilla (ks. Perelman 1996: 62–63) hän myös huomauttaa, etteivät pelot ole menneet ohi, vaan terroristit voivat hyökätä minä hetkenä vain uudelleen. Tällaisella argumentoinnilla Bush pitää yllä kollektiivista pelkoa terrorismia kohtaan (ks. Parviainen 2009: 207–208).

Bush korostaa, että hänen rooli johtajana on suojella Amerikan kansaa. “Minun tärkein velvollisuus on suojella tätä kansaa ja sen ihmisiä tulevilta hyökkäyksiltä ja kehittyviltä uhilta.”⁹⁷ Bushin rooli on olla johtaja pelon ilmapiirissä, jossa päättäväisyys ja uhkailevuus ovat oletettuja johtamismalleja (ks. Eriksson 2005: 90–94). Bush johtajana suojelee kansalaisiaan tulevilta uhilta. Tällä hän vahvistaa sitä, että uhkia tulee ja hän tekee kaikkensa puolustaakseen kansaansa.

Vielä virkakautensa viimeisessä Kansakunnantilapuheessa Bush käyttää pelolla johtamisen ja uhkailun retoriikkaa. ”Al-Qaidan pääkomentaja julisti, etteivät he lepää ennen kuin he ovat hyökänneet meitä kohtaan tänne Washingtoniin. Minun amerikkalaiset toverini: Mekään emme lepää. Me emme lepää ennen kuin tämä vihollinen on kukistettu.”⁹⁸ Bush käyttää todellisuuden rakennetta muokkaamaan pyrkivää argumentointia, kun hän käyttää esimerkkinä Al-Qaidan pääkomentajan uhkausta, jolloin Bush voi esittää viholliselle vastauhkauksen (ks. Perelman 1982: 106–113). Bush pitää siis yllä pelolla johtamisen retoriikkaa (ks. Eriksson 2005: 90–94) viimeisissä puheissaankin. Tämä on tyypillistä todellisuuden rakennetta muokkaamaan pyrkivää argumentointia (ks. Perelman 1982: 106–113).

Bush käyttää terroristeja kuvaillessaan paljon vertauskuvia, jonka voi nähdä todellisuuden rakennetta muokkaamaan pyrkivänä argumentaationa (ks. Perelman 1982: 106–113). Hän rinnastaa terroristeja ”fasisteihin, natseihin ja totalitarismiin”⁹⁹. Hän kutsuu heitä ”vapauden vihollisiksi”, jotka juonivat pahaa ja tuhoa”¹⁰⁰.

⁹⁷ “My most solemn duty is to protect this nation and its people from further attacks and emerging threats.” (Bush, G.W. Second Inaugural Address 20.1.2005)

⁹⁸ “The enemy has made its intentions clear. At a time when the momentum seemed to favor them, al Qaida's top commander in Iraq declared that they will not rest until they have attacked us here in Washington. My fellow Americans: We will not rest either. We will not rest until this enemy has been defeated.” (Bush, G.W. State of the Union Address 28.1.2008)

⁹⁹ “We have seen their kind before. They are the heirs of all the murderous ideologies of the 20th century [...] they follow in the path of fascism, and Nazism, and totalitarianism.” (Bush, G.W. Address to the Nation 20.9.2001)

¹⁰⁰ “[...]enemies of freedom committed an act of war against our country [...]”, “[...] to plot evil and destruction.” (Bush, G.W. Address to the Nation 20.9.2001)

Historialliset tarinat orjaomistajayhteiskunnasta vapauden palvelijaksi siirtymiseen kuvaavat maan historiallista muutosta ja tarinaa, jossa amerikkalaiset menivät maailmalle suojelemaan, ei valtaamaan sekä puolustamaan, ei kukistamaan¹⁰¹. Bushille on tyypillistä vahvistaa argumentointiaan tällaisilla dissosiatiiivisilla esimerkeillä (ks. Perelman 1982: 126–127, Perelman 1996: 150). Bush haluaa korostaa, mitä amerikkalaiset eivät nimenomaan menneet maailmalle tekemään. Tässä Bush on kääntänyt Perelmanin dissosiatiiivisen argumentointikeinon toisin päin. Ensimmäisenä on termi II, joka edustaa syvempää totuutta ja toisena termi I, joka on virheellinen. Charteris-Black (2005: 5–6) käytti tällaisesta vastakkainasettelusta termiä ”soundbites” eli sanaparit. Charteris-Blackin mukaan sanaparien käyttö on yleistä valtionpäämiesten retoriikalle.

5.3.7 Barack Obaman yleisimmät metaforat ja personifikaatiot

Presidentin puheet ovat täynnä erilaisia metaforia, joista käyn läpi vain useimmin käytetyt, toistuvat ja oleelliset metaforat. Obama käyttää puheissaan paljon luonto-metaforia. Hän käyttää taloudellisesti hyvästä ajasta rikkauksien nousuvesi-metaforaa ja niin sanotusta rauhan ajasta tyynen veden rauha-metaforaa. Obama painottaa, että presidentin ”valaa on vannottu niin rauhan aikana kuin myrskynkin”. Obama kuvailee ”pilvien kerääntyvän ja myrskyjen riehuvan”¹⁰² ja viittaa todennäköisesti tällä hetkellä vallitsevaan taloudelliseen kriisiin ja Yhdysvaltojen käymiin sotiin. Obama käyttää usein myös matka-metaforaa, mikä kuvaa amerikkalaisten yhdessä kulkemaa matkaa, mennyttä ja tulevaa. ”Meidän matkamme ei ole koskaan ollut oikoteitä tai tyytymistä vähempään.”¹⁰³ Sekä erilaisten luonto-metaforien ja matka-metaforien käytön voi nähdä Perelmanin (1996: 129–130) mukaan puhujan pyrkivän viittaamaan kaikkien tuntemaan asiaan eli esimerkiksi myrskyyn tai matkaan. Viittaamalla tunnettuun asiaan Obama todennäköisesti pyrkii kuvailemaan esimerkiksi kriisiä myrskynä ja kulunutta aikaa matkana. Kaikki tietävät, minkälainen myrsky on ja kaikki tietävät, mitä matkanteko voi tuoda tullessaan tai, mitä matkanteko ei esimerkiksi tässä tapauksessa ole.

Matka-metaforat kuvaavat myös tulevaisuutta ja toivoa. Matka-metafora voi kuvata myös aikaa tulevaisuuteen sekä fyysistä liikkumista alkupisteestä päätepisteeseen (Charteris-Black 2005: 198–199). Obama korostaa ”matkan jatkamista rohkeasti tulevien sukupolvien hyväksi. Tämä matka on

¹⁰¹ “[...] to protect but not possess, to defend but not to conquer.” (Bush, G.W. Inaugural Address 20.1.2001)

¹⁰² “The words have been spoken during rising tides of prosperity and the still waters of peace.” “[...] the oath is taken amidst gathering clouds and raging storms” (Obama, B.H. Inaugural Address 20.1.2009)

¹⁰³ “Our journey has never been one of shortcuts or settling for less.” (Obama, B.H. Inaugural Address 20.1.2009)

vapauden matka ja sen turvallinen toimittaminen sukupolvelta toiselle on tärkeää.”¹⁰⁴ Obama pyrkii kuvailemaan matkaa sellaisena asiana, minkä voi siirtää sukupolvelta toiselle. Matka-metafora pitää tässä esimerkissä sisällään vapauden arvoa sekä aikaa tulevaisuuteen (Perelman 1982: 114–116). Matkan aikana on tärkeää pitää kiinni arvoista ja ”kuljettaa” ne tuleville sukupolville.

Obama käyttää matkaa kuvaavana metaforina myös polkua tai tietä. Nämä metaforat liittyvät aikaan ja historian kulkuun. Hän käyttää tie-metaforaa myös mielikuvaksi matkalle amerikkalaisten ja kaukana taistelevien sotilaiden välille. Obama käyttää kielikuvina ”kaukaisuudessa sijaitsevia aavikoita ja vuoria”¹⁰⁵ kuvatakseen, kuinka kaukana kotoa sotilaat joutuvat taistelemaan. Muun muassa tällaiset kuvaukset tekevät Obaman retoriikasta tarinankerronnallista ja ihmisten tunteisiin vetoavaa (Conger 1991: 31–32).

Puheissaan Obama kuvailee useasti, että ajat ovat muuttuneet ja hän pyrkii muutokseen kohti parempaa politiikkaa, taloutta, koulutusta sekä ympäristöystävällisyyttä. Hän kritisoi aiempaa politiikkaa läpinäkymättömäksi ja pyrkii kohti uudistuksia. Uudistuksista ja muutoksesta hän käyttää metaforaa muun muassa ”maan liikkumisena kyynikoiden alta”¹⁰⁶. Maan liikkumisen lisäksi Obama puhuu ”pilaantuneista poliittisista argumenteista, jotka ovat kuluttaneet amerikkalaisia pitkään, eivät enää päde.” Näillä metaforilla hän haluaa korostaa muutosta parempaan. Vanhat poliittiset argumentit ovat jo niin vanhoja, että ne ovat pilaantuneita. Pilaantumisen voi nähdä viittaavan esimerkiksi pilaantuneeseen ruokaan, jota ei voi enää syödä.

Luonto-metaforia Obama käyttää myös kuvaamaan sitä, että ”amerikkalaiset pystyvät jälleen kerran taistelemaan jäisiä virtauksia vastaan ja kestävämmän tulevat myrskyt”¹⁰⁷. Näiden metaforien avulla Obama haluaa kannustaa amerikkalaisia nousemaan lamasta, kuten heidän esi-isänsäkin ovat tehneet muinoin. Obama käyttää historiallisia metaforia vahvistaakseen amerikkalaisia pyrkimään samaan kuin ennenkin. Kollektiiviseen historiaan viittaaminen on tyypillistä karismaattiselle johtamisretoriikalle (Bligh et al 2004: 213–214).

¹⁰⁴ “[...] let it be said by our children's children that when we were tested we refused to let this journey end, that we did not turn back nor did we falter; and with eyes fixed on the horizon and God's grace upon us, we carried forth that great gift of freedom and delivered it safely to future generations.” (Obama, B.H. Inaugural Address 20.1.2009)

¹⁰⁵ “As we consider the road that unfolds before us, we remember with humble gratitude those brave Americans who, at this very hour, patrol far-off deserts and distant mountains.” (Obama, B.H. Inaugural Address 20.1.2009)

¹⁰⁶ . “What the cynics fail to understand is that the ground has shifted beneath them, that the stale political arguments that have consumed us for so long, no longer apply.” (Obama, B.H. Inaugural Address 20.1.2009)

¹⁰⁷ “[...] let us brave once more the icy currents, and endure what storms may come” (Obama, B.H. Inaugural Address 20.1.2009)

Obama käyttää selvästi enemmän luonto-metaforia virkaanastujaispuheessaan kuin muissa puheissa. Muissa puheissa luonto-metaforana esiintyy muun muassa työttömyyden ja terveydenhuollon kanssa kamppailevista amerikkalaisista ja heidän selviytymisestään myrskystä selviytymisen metaforana¹⁰⁸. Tie-metaforaa on käytetty korostamaan historiallista tilannetta ja kuvailemaan, kuinka Yhdysvallat on ”historian tiehaarassa”¹⁰⁹. Tienhaara voi kuvata jonkun ajan päättymistä ja uuden alkua. Se voi myös kuvata montaa vaihtoehtoa ja mahdollisuutta, minne kääntyä tiehaarasta.

Obama käyttää luonto-metaforia puhuessaan taloudellisesti vaikeista vuosista, mutta haluaa korostaa sitä, että ajat paranevat. ”Menneisyyden myrskyt ovat vetäytymässä. Taivaat ovat kirkastumassa. Ja horisontti siintää silmiemme edessä taas kerran.”¹¹⁰.

Obama kritisoi Yhdysvaltojen politiikkaa ja painottaa sitä, että se tulee muuttumaan. Näitä metaforia ovat ”pikkusieluiset epäkohdat ja valheelliset lupaukset” sekä ”vastasytökset ja loppuun kulutetut dogmat”¹¹¹. Obama kuvailee sitä, että nämä epäkohdat ovat jo liian pitkään tukahduttaneet maan politiikkaa. Obama argumentoi näillä metaforilla muutoksen puolesta. Hän haluaa johtajana tuoda muutosta maan politiikkaan. Tämä on hyvä esimerkki kahteen eri ulottuvuuteen viittauksesta metaforien avulla. Obama ei suoraan syytä ketään, mutta metaforien avulla hän voi kuvainnollisesti viitata maan poliittisiin epäkohtiin (ks. Perelman 1982: 115–119).

Obama toistaa Amerikan personointia (ks. Charteris-Black 2005: 174), kun hän argumentoi Afganistanin sotaa. ”Amerikan pitää näyttää meidän vahvuutemme tavalla, miten me lopetamme sotia ja estämme konflikteja – ei ainoastaan sitä, miten me ryhdymme sotimaan.”¹¹² Obama personoi Amerikkaa myös toteamalla Amerikalla olevan omat arvot. ”Amerikan täytyy aina seisoa vapauden ja ihmisarvon rinnalla, aina.”¹¹³ Obama personoi Amerikkaa myös vakuuttaessaan, että

¹⁰⁸ ”weather this storm” (Obama, B.H. State of the Nation 24.2.2009)

¹⁰⁹ ”As we stand at this crossroads of history, the eyes of all people in all nations are once again upon us, watching to see what we do with this moment, waiting for us to lead.” (Obama, B.H. State of the Nation 24.2.2009)

¹¹⁰ ”But the storms of the past are receding. The skies are brightening. And the horizon is beckoning once more.” (Obama, B.H. Jobs & the Economy 8.12.2009)

¹¹¹ ”On this day, we come to proclaim an end to the petty grievances and false promises, the recriminations and worn-out dogmas that for far too long have strangled our politics.” (Obama, B.H. Inaugural Address 20.1.2009)

¹¹² ”America will have to show our strength in the way that we end wars and prevent conflict -- not just how we wage wars.” (Obama, B.H. The Plan for Afghanistan 1.12.2009)

¹¹³ ”America must always stand on the side of freedom and human dignity, always.” (Obama, B.H. State of the Union Address. 27.1.2010)

”Amerikka on kaikkien kansalaisuuksien, jokaisen miehen, naisen ja lapsen [...] ystävä.”¹¹⁴ Obaman retoriikassa uhka ja vihollinen personoituu al-Qaidaksi sekä Afganistanissa ja Pakistanissa turvapaikkaa pitäviksi terroristeiksi.¹¹⁵

5.3.8 George W. Bushin yleisimmät metaforat ja personifikaatiot

Bushin retoriikassa luonto-metaforat ovat myös yleisiä. Lainatessaan John Pagea Bush käyttää metaforaa enkelistä, ”joka edelleen ratsastaa tuulenpyörteessä ja ohjaa tätä myrskyä”¹¹⁶. Charteris-Black (2005:172) toteaa, että todennäköisesti Bush näki itsensä tuona enkelinä ja odotti olevansa myrskyn suunnannäyttäjää.

Metaforat ”orjaomistajayhteiskunnasta vapauden palvelijaksi” siirtymiseen kuvaavat maan historiallista muutosta ja tarinaa, jossa amerikkalaiset menivät maailmalle ”suojelemaan, ei valtaamaan sekä puolustamaan, ei kukistamaan”¹¹⁷. Yhteiskunnan kuvaamiseen näillä metaforilla liittyy paljon tunteita ja niitä Bush pyrkii kansalaisissa herättämäänkin (ks. Conger 1991: 31–32).

Bush käyttää metaforaa ”Amerikan usko vapauteen ja demokratiaan oli kuin kivi myrskyävässä meressä. Nyt se on kuin siemen tuulessa, joka juurtuu moniin kansoihin.”¹¹⁸ Tällä Bush todennäköisesti halusi kuvailla sitä, että amerikkalaiset uskovat vapauteen ja demokratiaan yhtä pysyvästi kuin kivi pysyy paikallaan myrskyävässä meressä. Nyt amerikkalaiset levittävät tätä uskoa ympäri maailman. Tämä vahvistaa esisopimusta siitä, että Yhdysvallat on maailman johtajavaltio. Bushin käyttämät metaforat nostattavat isänmaallisia tunteita ja vetoavat kansalaisiin emotionaalisesti. (Charteris-Black 2005: 13–14, 174–183.)

Bush käyttää puheissaan myös matka-metaforia. ”Aloita tämä kehityksen ja oikeudenmukaisuuden matka, ja Amerikka kulkee rinnallasi.”¹¹⁹ Tällä lauseella Bush halusi ohjata muita valtioita ”oikealle

¹¹⁴ “know that America is a friend of each nation and every man, woman and child [...]”(Obama, B.H. Inaugural Address 20.1.2009)

¹¹⁵ “We must deny al Qaeda a safe haven.” (Obama, B.H The Plan for Afghanistan 1.12.2009)

¹¹⁶ “[...] an angel still rides in the whirlwind and directs this storm” (Bush, G.W. Inaugural Address. 20.1.2001)

¹¹⁷ “[...] a story of a slave-holding society that became a servant of freedom, the story of a power that went into the world to protect but not possess, to defend but not to conquer.” (Bush, G.W. Inaugural Address. 20.1.2001)

¹¹⁸ “America’s faith in freedom and democracy was a rock in a raging sea. Now it is a seed upon the wind, taking root in many nations.” (Bush, G.W. Inaugural Address. 20.1.2001)

¹¹⁹ “Start on this journey of progress and justice, and America will walk at your side.” (Bush, G.W. Second Inaugural Address. 20.1.2005)

matkalle”, joka edistää kehitystä ja oikeudenmukaisuutta. Tämä on todennäköisesti viestinä valtioille, jotka eivät ole yhtä kehittyneitä ja oikeudenmukaisia kuin Yhdysvallat. Bush haluaa argumentoida Yhdysvaltojen tukevan valtioita, jotka haluavat kehittyä tähän suuntaan. Bush käyttää myös tie-metaphoria. Esimerkiksi virkaanastujaispuheessaan hän korostaa ihmisten auttamista. “Voin osoittaa kansallemme päämäärän: Kun näemme haavoittuneen matkustajan tiellä Jerikoon, emme siirry tien toiselle puolelle.”¹²⁰ Bush käyttää myös polku-metaphoraa ”Maailmassa, johon olemme astuneet sisään, ainoa polku turvaan on taistelun polku. Ja tämä kansa taistelee.” Käyttäessään uskonnollisia termejä (tiellä Jerikoon) Bush vetoaa kansalaisten tunteisiin (Charteris-Black 13–14).

Bush käyttää vapautta kuvaillessaan erilaisia metaphoria. “...vapaus on pysyvä ihmiskunnan toivo, nälkä pimeissä paikoissa, sielun kaipuu.”¹²¹ Hän myös käyttää “vapauden historia” metaphoraa argumentoidessaan sotien puolesta. “Vahvistettuina voimastamme, koeteltuna muttei väsyttynä, me olemme valmiita merkittävimpiin saavutuksiin vapauden historiassa.”¹²² Tällä metaphoralla hän vahvistaa myös sitä, että Yhdysvallat taistelee nimenomaan vapauden puolesta.

Bush kuvailee historiallisesti, kuinka amerikkalaiset ovat ottaneet vastuuta vapauden suojelemisesta kaukanakin, muiden maiden rajoilla. ”Rauhan ja sapattivuosien jälkeen tulikin yllättäen tulen päivä”¹²³. Rauhalla ja sapattivuodella Bush pyrkii kuvaamaan sitä, ettei Yhdysvaltoja kohtaan ole vuosikymmeniin hyökätty, joten ne olivat rauhan vuosia. Hän kuvaa syyskuun 11. 2001 terrorismipäivää tulen päiväksi. Tällä hän edelleen toisessa virkaanastujaispuheessaan muistuttaa pelon metaphorilla syyskuun tapahtumista. Bush vetoaa kollektiiviseen historiaan, mikä tekee hänen johtamisretoriikastaan karismaattista (ks. Bligh et al 2004: 213–214).

Bush on yleisesti puheissaan käyttänyt tuli-metaphoraa uhkakuvana. Mutta Bush käyttää sitä myös toivon metaphorana. ”Aikaansaannoksillamme olemme myös sytyttäneet tulen; tulen ihmisten mieliin. Se lämmittää niitä, jotka tuntevat sen voiman. Se polttaa niitä, jotka taistelevat sen edistymistä vastaan. Ja jonain päivänä tämä kesyttämätön vapauden tuli ulottuu maailmamme

¹²⁰ “And I can pledge our nation to a goal: When we see that wounded traveler on the road to Jericho, we will not pass to the other side.” (Bush, G.W. Inaugural Address. 20.1.2001)

¹²¹ “In the world we have entered, the only path to safety is the path of action. And this nation will act.” (Bush, G.W. Commencement Address at West Point 1.6.2002)

¹²² “We have confidence because freedom is the permanent hope of mankind, the hunger in dark places, the longing of the soul.” (Bush, G.W. Second Inaugural Address. 20.1.2005)

¹²³ “[...] came years of relative quiet, years of repose, years of sabbatical. And then there came a day of fire” (Bush, G.W. Second Inaugural Address. 20.1.2005)

pimeimpäänkin nurkkaan.”¹²⁴. Tulen voi tulkita kuvaamaan tässä toivoa, vapautta tai jopa Yhdysvaltoja. Yhdysvaltojen aikaansaannokset ovat herättäneet ihmisissä toivoa. Ne, jotka ymmärtävät sen (Yhdysvaltojen) voimakkuuden, ovat turvassa, lämpimässä. Ne, jotka taistelevat sitä vastaan, palavat. Yhdysvallat levittää vapauden tulta joka puolelle maailmaa. Tämä vahvistaa myös metaforaa ”Yhdysvallat on maailman johtaja” (ks. Charteris-Black 2005: 174–183.). Tuli-metaforalla Bush viittaa sekä ”hyvään” että ”pahaan”. Metaforaa ei ole tarkkaan määritelty, mikä tekee Bushin retoriikasta monitulkinnallista (ks. Perelman 1996: 16–17).

Bush puhuu paljon pahuudesta ja käyttää pahuuden metaforaa kuvailemaan vihollista. ”Olette nähneet, että elämä on haavoittuvaa ja pahuus on totta.”¹²⁵ Tällä hän haluaa muistuttaa amerikkalaisia syyskuun 11. tapahtumista ja edelleen pitää yllä pelon ilmapiiriä. Kaikki amerikkalaiset ovat nähneet nämä kauheat tapahtumat, joten heidän tunteisiin vetoaminen näillä argumenteilla onnistuu.

Bushille vastakkain asetteleva argumentointi on tyypillistä. Vastakohtaisuusretoriikka on tyypillistä, kun haetaan tiettyä eettistä arvojärjestelmää (ks. Charteris-Black 2005: 197). Kun käytetään monta metaforaa samassa lauseessa, niiden merkitys korostuu ja näin argumentointi vahvistuu. Bushin argumentoinnissa vastakohtina ovat ”vihan ja kaunan tyrannit” sekä ”kunnialliset ja suvaitsevaiset”¹²⁶. Hänen argumentoinnissa korostuu myös se historiamalli, kuinka aina historiassa ihmisen vapaus voittaa pahan. Tässä argumentointikeinona voidaan nähdä myös me ja he vastakkainasettelu eli amerikkalaiset ja heidän liittolaisensa (kunnialliset ja suvaitsevaiset) sekä heidän vihollisensa (vihan ja kaunan tyrannit).

Charteris-Blackin (ks. 2005: 175) mukaan Bushin yleistä retoriikkaa on käyttää metaforia, jossa valtio on johtaja, mutta johtajan eli presidentin ja valtion sanoma on sama. Tällöin johtajan näkemykset ovat yhtä valtion näkemysten kanssa presidentin puheissa. Kun Bush käyttää Amerikkaa persoonana sekä me ja minä pronomineja sekaisin puheissaan, hän sulauttaa valtion, kansalaiset ja omat näkemykset yhteen. Yhdysvaltojen presidenttien retoriikalle on tyypillistä asettaa amerikkalaiset maailman johtajiksi. Bush lisäksi asettaa Yhdysvallat ”moraaliseksi maailman johtajaksi”.

¹²⁴ “By our efforts we have lit a fire as well; a fire in the minds of men. It warms those who feel its power. It burns those who fight its progress. And one day this untamed fire of freedom will reach the darkest corners of our world.” (Bush, G.W. Second Inaugural Address. 20.1.2005)

¹²⁵ “[...] life is fragile, and evil is real [...]” (Bush, G.W. Second Inaugural Address. 20.1.2005)

¹²⁶ “There is only one force of history that can break the reign of hatred and resentment and expose the pretensions of tyrants and reward the hopes of the decent and tolerant, and that is the force of human freedom.” (Bush, G.W. Second Inaugural Address. 20.1.2005)

Amerikan personointi on yleistä Bushin retoriikassa. Yhteishengen ja yhtenäisyyden korostaminen on Bushin tyypillistä argumentointia. ”Amerikan keskeisimmät kiinnostukset ja syvimmat uskomukset ovat nyt yhtä.” ”Tänään Amerikka puhuu uudelleen maailman kansoille.”¹²⁷ Bush personoi Amerikan ihmiseksi, mikä nostattaa isänmaallisia tunteita amerikkalaisten keskuudessa. Maan personointi on tyypillistä poliittisissa puheissa. (Charteris-Black 2005: 174.) Hän puhuu muun muassa ”Amerikan olevan parhaimmillaan myös rohkea”¹²⁸.

Bush personoi Amerikan positiiviseen sävyyn vapaana ja historian omaavana persoonana. Terroristit hän epäpersonoi ja luokittelee Charteris-Blackin (2005: 174.) mukaan muun muassa alimpiin elämänmuotoihin (loiset). Tällaisen persoonien jaottelun on mahdollistanut kansakunnan. Amerikan personointi on viestinä myös ”vihollisille”, Amerikka aikoo toimia ja pian. ”Se hetki, jolloin Amerikka toimii, on tulossa”.¹²⁹ Personointi on yksi merkittävä johtamisen retorinen keino varsinkin kansallisen kriisin keskellä. Hän personoi amerikkalaisten viholliset al-Qaidaksi tai talebaneiksi, joiden ”tavoitteena on tappaa kaikki amerikkalaiset”¹³⁰. Tämän kaltainen retoriikka on suoraa pelottelua amerikkalaisia kohtaan.

5.4 Obaman ja Bushin puheiden vertailua

5.4.1 Johdetaanko toivolla, pelolla vai kummallakaan?

Molempien presidenttien retoriikalle on tyypillistä tiettyjen argumentointikeinojen käyttö. Molemmat korostavat Yhdysvaltojen ylivertauutta ja roolia maailman johtajavaltiona. Molemmat korostavat uskoa Yhdysvaltojen ja amerikkalaisten vahvuuteen. Retoriikoissa on enemmän samankaltaisuutta kuin eroavaisuutta, sillä presidenttien puheille on tietyt esisopimukset, joiden mukaan ne rakentuvat. Kuitenkin tiettyjä sävyeroja puheista on havaittavissa. Obaman retoriikka on esimerkiksi huomattavasti toiveikkaampaa kuin Bushin. Bush korostaa vapautta toistuvasti, kun taas Obama mainitsee vapauden huomattavasti harvemmin. Bushin, varsinkin 9/11 jälkeinen

¹²⁷ ”America's vital interests and our deepest beliefs are now one.” “Today, America speaks anew to the peoples of the world.” (Bush, G.W. Second Inaugural Address. 20.1.2005)

¹²⁸ ”America, at its best, is also courageous.” (Bush, G.W. Inaugural Address. 20.1.2001)

¹²⁹ ”The hour is coming when America will act [...]” (Bush, G.W. Address to the Nation 20.9.2001)

¹³⁰ ”The terrorists' directive commands them [...] to kill all Americans [...]” (Bush, G.W. Address to the Nation 20.9.2001)

retoriikka on päättäväisempää ja voimakkaampaa. Bush puhuu paljon vapaudesta eri yhteyksissä. Bush käyttää paljon vapauden metaforaa, joka vahvistaa hänen viestiään taistelusta vapauden puolesta ”hinnalla millä hyvänsä”. Kuten jo aiemmin todettiin, syynä Obamaa voimakkaampaan retoriikkaan oli Yhdysvaltoja kohtaan tehty hyökkäys. Bushin oli argumentoitava sodan puolesta. Molemmat presidentit puhuvat ydinaseuhasta ja tällä tavalla vahvistavat pelolla johtamisen retoriikkaa.

Molemmat presidentit johtavat sekä toivolla että pelolla. Obamalla on selvästi vähemmän pelolla johtamisen retoriikkaa. Bushilla sitä on huomattavasti enemmän, mikä johtuneekin muun muassa Bushin virkakauden sodan ilmapiiristä. Bushilla on yllättävän paljon pelolla johtamista myös toisen virkakauden loppupuolella olevissa puheissa, vaikka sodan ilmapiiri ei ollut enää samalla tavoin vallitseva kuin hänen ensimmäisellä virkakaudellaan. Obaman retoriikka painottaa selvästi enemmän toivolla johtamista. Hän pyrkii puheissaan useasti voimaannuttamaan kansalaisia, mitä myös Bush pyrkii tekemään. Obaman toivoa korostavaan johtamisretoriikkaan vaikuttaa todennäköisesti yleisesti vallitseva epätoivon ja laman ilmapiiri. Molempien presidenttien puheissa esiintyy paljon voimaannuttamisen retoriikkaa osana toivolla johtamista. Obama korostaa moneen otteeseen amerikkalaisten peräänantamattomuutta ja sisukkuutta. Muita samoja piirteitä ja arvoja puheissa ovat luottamuksen, määrätietoisuuden ja tasa-arvoisuuden korostaminen. Bush myös vetoaa toistuvasti amerikkalaisten kansallishenkeen, vahvuuteen, yhtenäisyyteen ja turvallisuuden parantamiseen. Obama vetoaa uskomaan itseensä muun muassa omien esimerkkiensä kautta sekä korostaa optimismia ja vastuuta. Bush painottaa amerikkalaisten vahvuutta ja kansalaisylpeyttä, vaikka heitä kohtaan on hyökätty.

Obaman puheissa esiintyy paljon rohkeutta ja innovatiivisuutta korostavaa retoriikkaa, millä hän pyrkii kannustamaan kansalaisia. Myös Bush korostaa rohkeutta usein ja eri yhteyksissä. Molempien retoriikka pyrkii kannustamaan kansalaisia. Molemmilla on sekä yksilöä että yhteisöä kannustavia argumentteja. Sekä Obama että Bush pyrkivät rakentamaan tulevaisuutta ja saamaan kansalaiset uskomaan ja vakuuttamaan paremmasta tulevaisuudesta.

Bushilla on toivolla johtamisen retoriikassa päämäärätietoisien johtajan piirteitä. Obama on taas enemmän kannustava ja hänen omaa tasavertaisuutta kansalaisiin nähden korostava johtaja. Molemmilla presidenteillä esiintyy puheissa samoja arvoja, koska ne ovat yhteisiä amerikkalaisia arvoja, jotka toimivat puheiden esisopimuksena. Niihin vetoaminen vahvistaa presidenttien retoriikan vakuuttavuutta kansalaisten keskuudessa. Arvoihin vetoaminen vetoaa myös kansalaisten

tunteisiin (ks. Junnola & Juuti 1997: 22). Lisäksi arvoilla johtaminen sitouttaa kansalaisia paremmin presidenttien päämääriin (ks. Mattila 2007: 25–28). Molemmat presidentit luovat toivoa paremmasta ja pyrkivät nostattamaan kollektiivisia tunteita amerikkalaisten keskuudessa. Turvallisuus, isänmaallisuus ja yhtenäisyys ovat keskeisiä Bushin toivolla johtamisen retoriikassa.

Obama käyttää uhkailevaa retoriikkaa ydinaseisiin liittyen. Hän uhkaa muun muassa Iranin johtoa vastatoimilla, mikäli he eivät päästä IAEA:n tarkastajia maahan. Obamalle on tyypillistä Afganistaniin ja terroristeihin liittyvä pelolla johtaminen, sillä hän pelottelee vallitsevalla terroristiuhalla. Bushin pelolla johtaminen on konkreettisempaa kuin Obaman, hän puhuu muun muassa oikeuden viemisestä vihollisille ja pahuuden kitkemisestä. Bushilla on paljon vihan retoriikkaa. Lisäksi hän puhuu paljon tyranniasta ja väkivallasta. Bush jakaa retoriikassaan voimakkaammin ”hyvät” ja ”pahat”, me-he-vastakkainasettelulla, kun taas Obama ei suoranaista jakoa ”hyviin” ja ”pahoihin” tee.

Obama käyttää Bushin tapaan pelolla johtamisen retoriikkaa puhuessaan terroristeista ja terroristiuhasta. Sekä Obamalla että Bushilla pelko personoituu al-Qaidaan. Kuitenkaan Obaman pelon retoriikka ei ole läheskään niin vahvaa ja toistuvaa, kuin Bushin. Molemmilla presidenteillä on terroristeja uhkailevaa retoriikkaa ja molemmat presidentit vakuuttavat kukistavansa terroristit. Molemmat presidentit konkretisoivat amerikkalaisille yhteisen vihollisen, jota vastaan on helpompi käyttää pelolla johtamisen retoriikkaa. Konkreettinen vihan ja pelon aiheuttaja eli terroristit vahvistavat presidenttien pelolla johtamisen retoriikkaa. Amerikkalaisilla on joku konkreettinen uhka, jota pelätä (Rantapelkonen 2006: 117–119).

Molemmat presidentit uhkaavat terroristien tuhoamisella ja kukistamisella. He myös vetoavat NATO:n 5:n artiklaan, jossa hyökkäys yhtä vastaan on hyökkäys kaikkia vastaan. Presidentit olettavat saavansa tukensa NATO:n jäsenvaltioilta.

Obama muistuttaa selvästi Bushia useammin hallituksen vastuusta kansalaisille sekä avoimuuden ja luottamuksen tärkeydestä. Molemmat käyttävät samankaltaisia rakenteita puheissa ja esimerkiksi parilliset todellisuuden rakenteeseen perustuvat argumentit puhuttaessa arvoista ovat yleisiä. Sekä Obama että Bush viittaavat usein tulevaisuuteen retoriikassaan ja yhdistää toivolla johtamisen tulevaisuuteen.

Molemmat presidentit vetoavat historian tapahtumiin mallina ja esikuvana. Presidentit korostavat todellisuuden rakennetta muokkaamaan pyrkivillä argumentoinnillaan (ks. Perelman 1982: 105–116) sitä, että nyt on amerikkalaisten aika toimia. Presidentit kehottavat amerikkalaisia menettelemään heidän esi-isiensä tai vanhempiensa tavoin, eikä siirtämään ongelmia tulevaisuuden sukupolville. Historian tapahtumat ja esi-isien esimerkki toimivat käyttäytymismallina, jota presidentit toivovat tämän päivän amerikkalaisilta. Presidentit käyttävät selvästi eniten argumentointikeinoja, jotka pyrkivät muokkaamaan todellisuuden rakennetta. Muita yleisiä presidenttien käyttämiä argumentointikeinoja ovat dissosiatiiiviset ja todellisuuden rakenteeseen perustuvat keinot. Yllättävää oli, että kvasiloogista argumentointia käytti ainoastaan Bush.

5.4.2 Presidenttien metaforien ja personifikaatioiden käytön vertailua

Sekä Obaman että Bushin retoriikassa esiintyy lähes yhtä paljon luontoaiheisia metaforia. Suosituimmat metaforat presidenttien puheissa ovat matka- ja myrsky-metaforat. Matka-metaforien yhteyteen voi liittää myös tie-metaforat. Metaforien avulla presidenttien retoriikka on rikkaampaa ja niillä on merkitystä myös johtajien suosioon (ks. Charteris-Black 2005: 1).

Congerin (1991: 31–32) mukaan analogioiden, tarinoiden ja metaforien avulla voi vedota ihmisten tunteisiin. Sekä Obama että Bush sisällyttivät puheisiin paljon sekä tarinoita että metaforia, jolloin presidenttien retoriikasta tuli merkittävää. Käyttämällä tällaisia argumentaatiokeinoja presidentit varmistivat puheiden herättävän yleisössä tunteita (ks. Charteris-Black 13–14) ja lisäävän puheiden vakuuttavuutta. Metaforien avulla presidenttien puheista tulee myös kuvauksellisempia. Metaforien avulla presidentit luovat kansalaisille ja yleisölle merkityksiä, mutta myös valikoivat, mistä puhutaan ja minkälaiseen sävyyn. (ks. Kuusisto 1998: 34–40)

Obama käyttää puheissaan selvästi enemmän muutosta korostavia metaforia (esim. ”maan liikkumisena kyynikoiden alta”, ”pilaantuneet poliittiset argumentit eivät enää päde”) kuin Bush. Obama myös arvostelee metaforien avulla entistä hallintoa ja politiikkaa (esim. ”pikkusieluiset epäkohdat ja valheelliset lupaukset”). Bush käyttää Obamaa enemmän monitulkinnallisia metaforia eri argumentoinneissaan (esim. tuli-metafora) sekä vastakkain asettelevia (”vihan ja kaunan tyrannit” sekä ”kunnialliset ja suvaitsevaiset”) metaforia. Bush käyttää myös vapautta kuvailevia metaforia selvästi Obamaa enemmän.

Obama ja Bush personoivat vihollisen terroristiksi ja al-Qaidaksi. Bush personoi vihollista eri termein ja selvästi enemmän kuin Obama. Bushin mukaan viholliset ovat ”vihan ja kaunan tyranneja” sekä pahoja miehiä (”pahuus on totta”).

Molemmat presidentit kuvailevat metaforilla muun muassa historiallisia tilanteita (Obama: Yhdysvallat on ”historian tiehaarassa”, Bush”orjaomistajayhteiskunnasta vapauden palvelijaksi” siirtymiseen). Sekä Obama että Bush personoivat Amerikan esimerkiksi argumenteilla ”Amerikka puhuu”, ”Amerikka on rohkea”, ”Amerikka on ystävä”.

Metaforat ovat tärkeitä presidenttien retoriikassa, sillä ne vaikuttavat yleisön uskomuksiin, asenteisiin ja arvoihin. Käyttämällä metaforia presidentit todennäköisesti pyrkivät aktivoimaan yleisön tiedostamattomia emotionaalisia miellelyhtymiä (ks. Charteris-Black 2005: 13–14). Sekä Obama että Bush käyttävät muun muassa siitä syystä metaforia puheissaan, että ne herättävät yleisössä emotionaalisia reaktioita. Tästä syystä Obama ja Bush ovat kiinnittäneet erityistä huomiota metaforien käyttöön. Retoreina heidän täytyy miettiä, mitkä arvot yleisölle ovat tärkeitä sekä mihin tunteisiin presidenttien kannattaa vedota.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA YHTEENVETO

6.1 Tutkimuksen arviointi ja päätelmät

Tutkimuksen tieteellinen tavoite on ollut analysoida objektiivisesti presidenttien puheita uusretorisen analyysin kautta ja tuottaa vertailevaa tietoa presidenttien puheista. Tutkimusongelmana on ollut se, miten Barack Obama ja George W. Bush käyttävät puheissaan toivolla ja pelolla johtamisen retoriikkaa. Tutkimusongelmaan on vastattu erittelemällä molempien presidenttien valittuja puheita tältä osin mahdollisimman kattavasti. Tutkimuksen tieteelliseen tavoitteeseen on vastattu Perelmanin argumentointikeinojen avulla sekä vertailevaa tietoa tuottavasti.

Tutkimus pyrittiin tekemään objektiivisesti, mistä syystä teorian muodostaminen tapahtui aineistolähtöisesti. Fenomenologinen aspekti tutkimuksessa oli lähestyä presidenttien puheita avoimesti, ilman ennalta asetettuja määritelmiä, odotuksia tai teoriakehikoita (Åstedt-Kurki & Nieminen 1997: 152–153). Aineiston pohjalta Parviaisen (2009) avulla muodostettu teoria toimi tutkimuksessa hyvin, sillä sen avulla tietyt teemat nousivat aineistosta selkeämmin esiin. Jos aineistosta olisi pyritty löytämään jo analysointivaiheen alussa tiettyjä teoriaviittauksia, analyysi olisi todennäköisesti ollut liian teorialähtöistä. Kuitenkin on muistettava, että tutkijan ei ole mahdollista tehdä koskaan täysin objektiivista analyysia tai havaintoja (Tuomi & Sarajärvi 2009, 95), sillä jo tutkijan toimintaympäristö ja kulttuuri asettavat tutkimukselle tietyt raamit.

Johtamisretoriikka on mielenkiintoinen ja monitulkinnallinen tutkimusaihe. Aineiston analysointivaiheessa esiin noussut toivolla ja pelolla johtamisen retoriikka antoi tutkimukselle mielenkiintoisen suuntauksen. Toivolla ja pelolla johtamisen retoriikan näkökulmasta puheiden analysointi nosti esiin nykyaikaisia johtamisteemoja. Jako toivolla ja pelolla johtamisen retoriikkaan selkeytti tutkimuksen tekoa ja rajasi aihetta. Aineistosta nousi paljon materiaalia analysoitavaksi. Toisaalta, mikäli olisi keskitytty selkeämmin rajattuihin yksittäisiin teemoihin, olisi analyysivaiheeseen voinut sisällyttää enemmän puheita kuin kymmenen. Yksistään Bushilta löytyy yhteensä yli 300 puhetta. Mikäli tutkimuksessa olisi analysoitu useampia puheita, tutkimuksen reliabiliteetti olisi ilmeisesti vielä parantunut.

Tutkimuksessa selvitettiin myös, onko Obaman retoriikka niin toivolla johtamispainotteista, kuin yleisesti uskotaan. Tutkimuksessa päästiin suunnilleen samoihin päätelmiin, mitä yleisesti on

todettu Obaman ja Bushin johtamisesta sekä johtamisretoriikasta. Bushilla on päämäärätietoisien johtajan piirteitä selkeästi enemmän syyskuun 11. tapahtumien jälkeen (ks. Bligh et al 2004). Obama on enemmän kannustava ja omaa tasavertaisuuttaan kansalaisiin nähden korostava johtaja kuin Bush (ks. Parviainen 2009). Bush myös käyttää selvästi enemmän pelolla johtamisretoriikkaa kuin Obama. Kuitenkin myös Obaman puheista löytyi jonkun verran pelolla johtamisen retoriikkaa.

Tutkimuksessa päästiin samoihin lopputuloksiin presidenttien merkityksestä todellisuuden muokkaamisessa (ks. Zarefskyn 2004: 611–612). Molemmat presidentit käyttävät todellisuuden rakennetta muokkaamaan pyrkiviä argumentteja selvästi enemmän kuin muita argumentointikeinoja. Todellisuuden rakennetta muokkaamaan pyrkiviä argumentointikeinoja ovat muun muassa mallit, antimallit, esimerkit ja metaforat.

Bushin retoristen taitojen kritiikistä (esim. Crockett 2003) huolimatta Bush on myös taitava retori ja hänen puheensa ovat kansalaisten tunteisiin vetoavia. Hän myös vakuuttaa kansalaiset taitavasti päämäärästään (esim. sodan aloittamisesta) eri argumentaatiokeinoja hyväksikäyttäen. Obaman johtamisretoriikka on selvästi toivolla johtamista painottavaa. Hän käyttää puheissaan enemmän kannustavaa ja innovatiivista argumentointia kuin Bush. Myös voimaannuttavaa argumentointia esiintyy Obaman puheissa enemmän kuin Bushin.

Perelmanilainen argumentaatioanalyysikeino toimi tutkimuksen metodina hyvin, sillä sen avulla puheista löytyi sellaisia argumentointikeinoja, mitkä muuten olisivat saattaneet jäädä huomaamatta. Puheita analysoidessa oli hyvä kiinnittää huomiota Perelmanin teorian kannalta tärkeimpiin elementteihin puheiden vakuuttavuuden keinoista. Yleisön ja esisopimusten rooli presidenttien puheiden muodostumisessa on ollut keskeistä. Toisaalta argumentaatiotekniikoihin, yleisöön ja esisopimukseen keskittyminen ei tuonut esille kaikkea, mitä tekstistä olisi voinut analysointivaiheessa nousta esiin. Jos olisi keskitytty analysoimaan pelkästään toivolla ja pelolla johtamisretoriikkaa, tutkimus olisi saattanut kehittyä toisenlaiseen suuntaan. Tämän kaltaiseen analyysiin olisi saattanut soveltua paremmin esimerkiksi diskurssianalyysi tai sisällönanalyysi, jolloin ei olisi keskitytty syvemmin esimerkiksi kielen tekniikoihin.

Aineistoa analysoidessa haasteena on ollut kääntää metaforia ja muita kielen sävyeroja englannista suomeksi. Myös se, että puheet ovat englanniksi ja puheiden kulttuuritausta on amerikkalainen, on hankaloittanut puheiden analysointia. Tutkimuksen rajoittavina tekijöinä ovat olleet englannin kieli ja amerikkalainen kulttuuri. Puheista on näiden rajoittavien tekijöiden vuoksi vaikeampaa tunnistaa

puheissa piileviä amerikkalaisia esisopimuksia ja sanontoja tai metaforia. Toisaalta se, että tutkimus ei ole tehty amerikkalaisesta näkökulmasta tuo tutkimukseen tuoretta ja ulkopuolista näkökulmaa. Amerikkalaisen puhekulttuurin tuntemuksen puute ei vaaranna tutkimuksen validiteettia. Kysymyksessähän on johtamisen näkökulmasta tehty tutkimus, jossa päämääränä on ollut löytää johtamisen kannalta oleellista tietoa presidenttien retoriikasta.

Toinen haastava tekijä tutkimuksen teossa on ollut pysyä objektiivisena. Esimerkiksi Obamalta toivolla johtamisretoriikkaa on ollut puheissa selvästi enemmän, joten analysointi jakautuu sen mukaisesti. Bushilla taas pelolla johtamisretoriikkaa on ollut enemmän, jolloin analysoitavaakin on enemmän.

6.2 Tutkimuksen yhteenveto ja loppusanat

Sekä Obaman että Bushin puheista löytyy toivolla ja pelolla johtamisretoriikkaa. Tutkimuksessa yllättävin havainto on ollut se, että Barack Obaman ja George W. Bushin retoriikka on niinkin samankaltaista. On kuitenkin luonnollista, että Yhdysvaltain presidenttinä heillä on samanlaista retoriikkaa, sillä heitä yhdistää sama yleisö, samat esisopimukset ja puheiden tietynlainen rakenne. Presidenttien puheilla on myös selviä eroja, jotka tutkimuksessa on myös osoitettu.

Jatkotutkimukselle on tarvetta, sillä aineistoa on selvästi laajemman tutkimuksen tekemiseen. Jatkotutkimusta voi laajentaa esimerkiksi puheiden esittämisen ja ilmaisun sekä eleiden tutkimiseen. Aihe on erittäin mielenkiintoinen jo pelkästään ruohonjuuritason esimiestyötä ajatellen. Johtajan retoriikka on tärkeää ja sillä on vaikutusvaltaa, oli kyseessä sitten pienen organisaation esimies tai valtion päämies. Kaikessa johtamisessa tärkeää on retoriikka ja puhe, joten on yllättävää, että sitä on niin vähän Suomessa tutkittu. Rikas kielenkäyttö voi olla johtajan voimavara ja mahdollisuus sitouttaa organisaation jäsenet organisaation päämääriin. Toisaalta retoristen taitojen puute tai johtaminen pelon retoriikalla voi kääntyä johtajaa ja organisaation päämääriä vastaan.

Johtamisretoriikka kaipaa ”kunnian palautusta”, minkä retoriikka sai 1950-luvun vaihteessa. Toisaalta on parempi puhua ”kunnian tuomisesta” johtamisretoriikan tutkimukselle, ainakin Suomessa, sillä tutkimusta on tehty niin vähän. On yllättävää, että johtamisen tutkimusperinteessä ei ole kiinnitetty enempää huomiota puheiden ja retoriikan valtaan, sillä jo Antiikin kulttuureissa

retoriikan valta on huomattu. Johtamiskulttuureja rikastuttaisi ”retoriikan tajun” korostaminen (Torkki 2006). Torkin mukaan retoriikka on myös ajattelutapa, jota tarvitaan neuvotteluissa ja väittelyissä, suostuttelemaan ja vakuuttamaan. Johtajalle neuvottelut ovat jokapäiväisiä tilanteita, joissa pyritään suostuttelemaan tai vakuuttamaan toista osapuolta. Rikkaamman johtamisretoriikan ja argumentoinnin avulla myös neuvottelutaidot paranevat.

LÄHTEET

Kirjallisuus

- Barley, S. R., & Kunda, G. 1992: Design and Devotion: Surges of Rational and Normative Ideologies of Control in Managerial Discourse. *Administrative Science Quarterly*, 37(3), 363-399.
- Barnes, J. A. 2001: Striking the Rights Notes. *National Journal*, January 13, 2001, 111.
- Bate, R. 2010: Obama's Nobel Prize for Rhetoric. *Economic Affairs*, 30 (2), 88.
- Billig, M. 1991: *Ideology and Opinions*. London: Sage.
- Bligh, M.C. & Kohles J. C. & Meindl J.R. 2004: Charisma Under Crisis: Presidential Leadership, Rhetoric, and Media Responses Before and After the September 11th Terrorist Attacks. *Leadership Quarterly* 15 (2), 211-239.
- Blondel, J. 1987: *Political Leadership: Towards a General Analysis*. London: Sage.
- Burke, K. 1969: *A Rhetoric of Motives*. Berkeley: University of California Press.
- Burns, J. M. 1978: *Leadership*. New York: Harper & Row.
- Capone, A. 2010: Barack Obama's South Carolina Speech. *Journal of Pragmatics*, 42 (11), 2964-2977.
- Ceaser, J.W. & Thurow, G.E. & Tulis, J. & Bessette J.M. 1981: The Rise of the Rhetorical Presidency. *Presidential Studies Quarterly* 11: 163-170.
- Charteris-Black, J. 2005: *Politicians and Rhetoric. The Persuasive Power of Metaphor*. New York: Palgrave Macmillan.
- Conger, J. 1991: Inspiring Others: The Language of Leadership. *Academy of Management Executive*, 5(1), 31-45.
- Conley, D. S. 2010: The Joys of Victimage in George W. Bush's War of Totality. *Cultural Studies, Critical Methodologies*, 10 (4), 347-357.
- Crockett, D. A. 2003: George W. Bush and the Unrhetorical Rhetorical Presidency. *Rhetoric & Public Affairs*, 6 (3), 465-486.
- Dorsey, L. G. 2002: *The Presidency and Rhetorical Leadership*. Texas: A&M University Press.
- Elgie, R. 1995: *Political Leadership in Liberal Democracies*. Basingstoke: Macmillan Press.
- Eriksson, M. 2005: Pelolla johdettu yritys ei kehity. Teoksessa Ropo, A., Eriksson, M., Sauer, E., Lehtimäki, H., Keso, H., Pietiläinen, T. & Koivunen, N. *Jaetun johtajuuden särämät*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 90-98.

- Eriksson, M. 2006: Pelko, johtaminen ja asiantuntijatyö. Teoksessa Parviainen, J. Kollektiivinen asiantuntijuus. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy, 115–151.
- Fairhurst, G. T. & Sarr, R. A. 1996: *The Art of Framing: Managing the Language of Leadership*. San Fransisco: Jossey-Bass Inc.
- Fine, G. A. 1996: Justifying Work. Occupational Rhetorics as Resources in Restaurant Kitchens. *Administrative Science Quarterly*, 41 (1), 90–115.
- Gardner, W. I., & Avolio, B. J. 1998: The Charismatic Relationship: A Dramaturgical Perspective. *Academy of Management Review*, 23(1), 32–58.
- Haapanen, P. 1996: Roomalaisten korkein taito. Johdanto antiikin retoriikkaan. Teoksessa Palonen, K. & Summa, H. (toim.) Pelkkää retoriikkaa. Tutkimuksen ja politiikan retoriikat. Tampere: Vastapaino, 23–50.
- Habermas, J. 1976: Tieto ja intressi. Teoksessa Tuomela, R & Patoluoto, I. Yhteiskuntatieteiden filosofiset perusteet. Helsinki: Oy Gaudeamus Ab.
- Hankamäki, J. 2003: Dialoginen filosofia. Teoria, metodi ja politiikka. Helsinki: Yliopistopaino.
- Harisalo, R., Keski-Petäjä, T. & Talkkari, A. 2002: Otin kynän kynsihini: ohjeita tutkimuksen tekijöille. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy.
- Hart, R.P. 1987: *The Sound of Leadership. Presidential Communication in the Modern Age*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Hart, R. P. 2004: Why Do They Talk That Way? A Research Agenda for the Presidency. *Presidential Studies Quarterly*, 32 (4), 693-709.
- Hartelius, E.J. & Browning, L.D. 2008: The Application of Rhetorical Theory in Managerial Research : A Literature Review, *Management Communication Quarterly*, 22 (13), 13-40.
- Hirsjärvi, S, Remes, P & Sajavaara, P. 2004: *Tutki ja kirjoita*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Hägg, G. 2001: *Hyvin puhuttu*. Suom. Kiuru, V. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Jokinen, A. 1999: Vakuuttelevan ja suostuttelevan retoriikan analysoiminen. Teoksessa Jokinen, A., Juhila, K. & Suoninen, E. Diskurssianalyysi liikkeessä. Tampere: Vastapaino, 126–159.
- Jokinen, A. & Juhila, K. 1999: Diskurssianalyttisen tutkimuksen kartta. Teoksessa Jokinen, A. & Juhila, K. & Suoninen, E. Diskurssianalyysi liikkeessä. Tampere: Vastapaino, 86–97.
- Junnola, R. & Juuti, P. 1997: *Arvot ja johtaminen*. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- Juuti, P. 2001: *Johtamispuhe*. Jyväskylä: PS-kustannus.

- Juuti, P. 2005: Toivon johtaminen. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava.
- Korhonen, K. 2006: Pax Americana: George W. Bushin pelon perintö: pamfletti. Helsinki: WSOY.
- Korhonen, K. 2010: Obaman oppivuosi. Amerikan idoli putosi maanpinnalle: pamfletti. Helsinki: WSOY.
- Kuusisto, R. 1996: Sodan retoriikasta. Persianlahden ja Bosnian konfliktit läntisten suurvaltajohtajien lausunnoissa. Teoksessa Palonen, Kari & Summa, Hilikka (toim.): Pelkkää retoriikkaa. Tutkimuksen ja politiikan retoriikat. Tampere: Vastapaino, 267–291.
- Kuusisto, R. 1998: Oikeutettu sota ja julma teurastus? Läntisten suurvaltajohtajien sotaretoriikkaa Persianlahdella ja Bosniassa. Helsinki: Like.
- Kuusisto, R. 2001: Terrorismin vastaisen sotamme perusteluista. *Kosmopolis*, 31 (3), 79–86.
- Lakoff, G. & Johnson, M. 1980: *Metaphors We Live By*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Leiwo, M. & Pietikäinen, S. 1996: Kieli vuorovaikutuksen ja vallankäytön välineenä. Teoksessa Kari Palonen ja Hilikka Summa (toim.) Pelkkää retoriikkaa. Tutkimuksen ja politiikan retoriikat. Tampere: Vastapaino, 85–108.
- Maggio, J. 2007: The Presidential Rhetoric of Terror: The (Re)Creation of Reality Immediately after 9/11. *Politics & Policy*, 35 (4), 810–835.
- Mattila, M. 2007: Value processing in organizations – individual perceptions in three case companies. Lappeenrannan teknillinen yliopisto. Lappeenranta: Digipaino.
- Miles, M.B. & Huberman M. 1994: *Qualitative Data Analysis: an Expanded Sourcebook*. Thousand Oaks, California: Sage.
- Nilsson, T. 2010: The Reluctant Rhetorician: Senior Managers as Rhetoricians in a Strategic Change Context. *Journal of Organizational Change Management*, 23 (2), 137–144.
- Northouse, P. 1997: *Leadership: Theory and Practice*. Thousand Oaks, California: Sage.
- Parviainen, J. 2009: Poliittinen johtajuus ja tunneilmastonmuutos. *Yhteiskuntapolitiikka* 74 (2), 207–213.
- Palonen, K. & Summa, H. (toim.) 1996: Pelkkää retoriikkaa. Tutkimuksen ja politiikan retoriikat. Tampere: Vastapaino.
- Perelman, C. 1982: *The Realm of Rhetoric*. Trans. William Kluback, Notre Dame: University of Notre Dame Press.
- Perelman, C. 1996: *Retoriikan valtakunta*. Suom. Leevi Lehto. Tampere: Vastapaino.

- Plato 1987: *Gorgias*. Trans. Zeyl, D.J. Indianapolis, IN: Hackett.
- Puro, J-P. 1998: Puhetaidosta retoriikkaan, vai oliko se päinvastoin. *Tiedotustutkimus* 21 (3), 82–91.
- Puro, J-P. 2005: *Retoriikan historia*. Helsinki: WSOY.
- Potter, J. 1996: *Representing Reality: Discourse, Rhetoric and Social Construction*. London: Sage.
- Raivola, E. 1984: *Vertaileva kasvatustiede*. Tampereen yliopiston kasvatustieteen laitos. Julkaisusarja A. Tutkimusraportti n:o 30.
- Rantapelkonen, J. 2006: *The Narrative Leadership of War. Presidential Phrases in the “War on Terror” and Their Relation to Information Technology*. Julkaisusarja 1, Tutkimuksia n:o 34. Helsinki: National Defence University, Department of Leadership and Management Studies.
- Reynolds, J. 2010: *State of Fear: Rhetorical Analysis of George W. Bush’s State of the Union Addresses*. Texas Tech University. Communication Studies. Texas.
- Robin, C. 2004: *Fear: The History of Political Idea*. New York: Oxford University Press.
- Roof, W. C. 2009: American Presidential Rhetoric from Ronald Reagan to George W. Bush: Another Look at Civil Religion. *Social Compass*, 56 (2), 286–301.
- Rowland, R. C. & Jones, J. M. 2007: Recasting the American Dream and American Politics. Barack Obama's Keynote Address to the 2004 Democratic National Convention. *Quarterly Journal of Speech*, 93 (4), 425–448.
- Sauer, C. 1997: Echoes from abroad – Speeches for the Domestic Audience. Queen Beatrix Address to the Israeli Parliament. Teoksessa Schäffner, C. (toim.) *Analysing Political Speeches*. Clevedon: Multilingual Matter.
- Shamir, B., Arthur, M. B. & House R. J. 1994: The Rhetoric of Charismatic Leadership. A Theoretical Extension, a Case Study and Implications for Research. *The Leadership Quarterly*, 5 (1), 25–42.
- Snyder, C. R., Irving, L. M., & Anderson, J. R. 1991: Hope and Health: Measuring the Will and the Ways. In C. R. Snyder & Donelson R. Forsyth (toim.), *The Handbook of Social and Clinical Psychology. The Health Perspective*. Elmsford, NY: Pergamon Press, 285–307.
- Summa, H. 1996: Kolme näkökulmaa uuteen retoriikkaan: Burke, Perelman, Toulmin ja retoriikan kunnianpalautus. Teoksessa Palonen, K. Summa, H.(toim.): *Pelkkää retoriikkaa: Tutkimuksen ja politiikan retoriikat*. Tampere: Vastapaino, 51–83.
- Torkki, J. 2006: *Puhevalta: kuinka kuulijat vakuutetaan*. Helsinki: Otava.
- Tucker, R. C. 1981: *Politics as Leadership*. Columbia: University Press.
- Tulis, J. K. 1987: *The Rhetorical Presidency*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press.

- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009: Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi, Helsinki: Tammi.
- Viinamäki, O. 2007: Ekvivalenssin ongelma vertailututkimuksessa. *Hallinnon tutkimus*, 26 (2), 3–12.
- Weber, M. 1946: *From Max Weber*. Gerth, H. H. & Mills, C. W. (toim.), New York: Oxford University Press.
- Willner, A. R. 1984: *The spellbinders: Charismatic political leadership*. New Haven, CT: Yale University Press.
- Zarefsky, D. 2004: Presidential Rhetoric and the Power of Definition. *Presidential Studies Quarterly*, 34 (3) 607–619.
- Zuckerman, M.B. 2010: Obama's Big Swoon. *U.S. News & World Report*, 147 (2), 83–84.
- Åstedt-Kurki, P. & Nieminen, H. 1997: Fenomenologisen tutkimuksen peruskysymykset hoitotieteessä. Teoksessa Paunonen, M & Vehviläinen-Julkunen, K. *Hoitotieteen tutkimusmetodiikka*. Juva: WSOY, 152–163.

Muut lähteet:

- Kofman, F. & Senge, P. 1994 (rev. 2001): *Communities of Commitment: The Heart of Learning Organizations*. Organizational Learning Center.
<http://www.cambioclimatico.gov.co/documentos/DocRefCambioClimatico/DocsIngles/Communities%20of%20Commitment.%20Axialent.%20MIT.pdf> [katsottu 2.9.2010]
- Lauterbach U. & Mitter W. 1998. *Theory and Methodology of International Comparisons. Vocational education and training- the European research field, background report 1998, Volume II CEDEFOP- European centre for development of vocational training*
- Pekkala, J. 2009: Obaman opit ovat saapuneet Suomeenkin. *Suomen Kuvalehti* 15.6.2009.
- Sorensen, T. 2009: Obama's inauguration: John F. Kennedy's speechwriter hails Obama's address. *The Guardian* 20.1.2009.
- Winston, B.E. 2005: Towards a deeper understanding of hope and leadership. *Journal of Leadership & Organizational Studies*, 22.12.2005 <http://www.allbusiness.com/human-resources/employee-development-leadership/852657-1.html> [katsottu 5.10.2010]

Puheet:

- Bush, G.W. 2001: Inaugural Address. 20.1.2001. Washington, D.C.
<http://www.presidentialrhetoric.com/speeches/01.20.01.html>
- Bush, G.W. 2001: Address to the Nation. 20.9.2001. Washington, D.C.
<http://www.presidentialrhetoric.com/speeches/09.20.01.html>
- Bush, G.W. 2002: Commencement Address at the United States Military Academy at West Point.

- 1.6.2002. West Point, New York. (Commencement Address at West Point)
<http://www.presidentialrhetoric.com/speeches/06.01.02.html>
- Bush, G.W. 2005: Second Inaugural Address. 20.1.2005. Washington, D.C.
<http://www.presidentialrhetoric.com/speeches/01.20.05.html>
- Bush, G.W. 2008: State of the Union Address 28.1.2008. Washington, D.C.
<http://www.presidentialrhetoric.com/speeches/01.28.08.html>
- Obama, B.H. 2009: Inaugural Address. 20.1.2009. Washington, D.C.
<http://www.presidentialrhetoric.com/speeches/01.20.09.html>
- Obama, B.H. 2009: State of the Nation: Address to a Joint Session of Congress. 24.2.2009.
Washington, D.C. (State of the Nation)
<http://www.presidentialrhetoric.com/speeches/02.24.09.html>
- Obama, B.H. 2009: The Plan for Afghanistan: Address at West Point. 1.12.2009. West Point, New
York (The Plan for Afganistan)
<http://www.presidentialrhetoric.com/speeches/12.01.09.html>
- Obama, B.H. 2009: Jobs & the Economy: Remarks at the Brookings Institution. 8.12.2009.
Washington, D.C. (Jobs & the Economy)
<http://www.presidentialrhetoric.com/speeches/12.08.09.html>
- Obama, B.H. 2010: State of the Union Address. 27.1.2010. Washington, D.C.
<http://www.presidentialrhetoric.com/speeches/01.27.10.html>

LIITE 1 TEKSTIN ANALYSOINTIKEHIKKO

Analysointikehikko	Barack Obama	George W. Bush
Esisopimukset (arvot, faktat)	“We are a nation of Christians and Muslims, Jews and Hindus, and nonbelievers. We are shaped by every language and culture, drawn from every end of this Earth” (Obama, B.H Inaugural Address 20.1.2009) Yht. 6 lainausta	“So it is the policy of the United States to seek and support the growth of democratic movements and institutions in every nation and culture with the ultimate goal of ending tyranny in our world.” (Bush, G.W. Second Inaugural Address 20.1.2005) Yht. 6 lainausta
Argumentaatiotekniikat (metaforat, personifikaatiot)	“The words have been spoken during rising tides of prosperity and the still waters of peace.” “[...] the oath is taken amidst gathering clouds and raging storms” (Obama, B.H. Inaugural Address 20.1.2009) Yht. 17 lainausta	“[...] an angel still rides in the whirlwind and directs this storm” (Bush, G.W. Inaugural Address. 20.1.2001) Yht. 16 lainausta
Argumentaatiotekniikat (kvasiloogiset argumentit)		“I know many citizens have fears tonight, and I ask you to be calm and resolute, even in the face of a continuing threat.” (Bush, G.W. Address to the Nation. 20.9.2001) Yht. 2 lainausta
Argumentaatiotekniikat (kausaliteetit, symboliset siteet ja muut todellisuuden rakenteeseen perustuvat argumentit)	“The answers to our problems don't lie beyond our reach. They exist in our laboratories and our universities, in our fields and our factories, in the imaginations of our entrepreneurs and the pride of the hardest-working people on Earth.” (Obama, B.H. State of the Nation 24.2.2009) Yht. 5 lainausta	“freedom and democracy “, “justice and opportunity “, “good will and respect, fair dealing and forgiveness”, “civility, courage, compassion and character” (Bush, G.W. Inaugural Address. 20.1.2001) Yht. 4 lainausta
Argumentaatiotekniikat (muut todellisuuden rakennetta muokkaamaan pyrkivät argumentit: esimerkit, mallit, antimallit)	“[...] what free men and women can achieve when imagination is joined to common purpose and necessity to courage.” (Obama, B.H. Inaugural Address 20.1.2009) yht. 11 lainausta	“The advance of human freedom -- the great achievement of our time, and the great hope of every time -- now depends on us. Our nation -- this generation -- will lift a dark threat of violence from our people and our future. We will rally the world to this cause by our efforts, by our courage. We will not tire, we will not falter, and we will not fail.” (Bush, G.W. Address to the Nation. 20.9.2001) Yht. 8 lainausta
Argumentaatiotekniikat (dissosiatiiiviset argumentit)	”On this day, we gather because we have chosen hope over fear, unity of purpose over conflict and discord.” (Obama, B.H. Inaugural Address 20.1.2009) Yht. 4 lainausta	“As long as the United States of America is determined and strong, this will not be an age of terror; this will be an age of liberty, here and across the world.” (Bush, G.W. Address to

		the Nation. 20.9.2001) Yht. 5 lainausta
Yleisö → Kenelle puhutaan? Määritelty (erityinen) Määrittelemätön (universaali)	”My fellow citizens”, “I thank President Bush for his service to our nation [...]” (Obama, B. H. Inaugural Address 20.1.2009) “Madam Speaker, Vice President Biden, members of Congress, distinguished guests, and fellow Americans” (Obama, B.H. State of the Union Address 27.1.2010) Yht. 5 lainausta	“President Clinton, distinguished guests and my fellow citizens [...]” (Bush, G.W. Inaugural Address 20.1.2001) “Vice President Cheney, Mr. Chief Justice, President Carter, President Bush, President Clinton, members of the United States Congress, Reverend, clergy, distinguished guests, fellow citizens [...]”(Bush, G.W. Second Inaugural Address 20.1.2005) Yht. 6 lainausta
Toivolla johtaminen	”On this day, we gather because we have chosen hope over fear, unity of purpose over conflict and discord.” (Obama, B.H. Inaugural Address 20.1.2009) Yht. 39 lainausta	“The advance of human freedom -- the great achievement of our time, and the great hope of every time -- now depends on us. Our nation -- this generation -- will lift a dark threat of violence from our people and our future. We will rally the world to this cause by our efforts, by our courage. We will not tire, we will not falter, and we will not fail.” (Bush, G.W. Address to the Nation. 20.9.2001) Yht. 18 lainausta
Pelolla johtaminen	“[...] because we know that al Qaeda and other extremists seek nuclear weapons, and we have every reason to believe that they would use them.” (Obama, B.H. The Plan for Afghanistan 1.12.2009) Yht. 9 lainausta	“Whether we bring our enemies to justice, or bring justice to our enemies, justice will be done.” (Bush, G.W. Address to the Nation 20.9.2001) Yht. 17 lainausta

LIITE 2 BUSH, G.W. 2008: STATE OF THE UNION ADDRESS. 28.1.2008.

WASHINGTON, D.C.

Madam Speaker, Vice President Cheney, members of Congress, distinguished guests, and fellow citizens: Seven years have passed since I first stood before you at this rostrum. In that time, our country has been tested in ways none of us could have imagined. We faced hard decisions about peace and war, rising competition in the world economy, and the health and welfare of our citizens. These issues call for vigorous debate, and I think it's fair to say we've answered the call. Yet history will record that amid our differences, we acted with purpose. And together, we showed the world the power and resilience of American self-government.

All of us were sent to Washington to carry out the people's business. That is the purpose of this body. It is the meaning of our oath. It remains our charge to keep.

The actions of the 110th Congress will affect the security and prosperity of our nation long after this session has ended. In this election year, let us show our fellow Americans that we recognize our responsibilities and are determined to meet them. Let us show them that Republicans and Democrats can compete for votes and cooperate for results at the same time.

From expanding opportunity to protecting our country, we've made good progress. Yet we have unfinished business before us, and the American people expect us to get it done.

In the work ahead, we must be guided by the philosophy that made our nation great. As Americans, we believe in the power of individuals to determine their destiny and shape the course of history. We believe that the most reliable guide for our country is the collective wisdom of ordinary citizens. And so in all we do, we must trust in the ability of free peoples to make wise decisions, and empower them to improve their lives for their futures.

To build a prosperous future, we must trust people with their own money and empower them to grow our economy. As we meet tonight, our economy is undergoing a period of uncertainty. America has added jobs for a record 52 straight months, but jobs are now growing at a slower pace. Wages are up, but so are prices for food and gas. Exports are rising, but the housing market has declined. At kitchen tables across our country, there is a concern about our economic future.

In the long run, Americans can be confident about our economic growth. But in the short run, we can all see that that growth is slowing. So last week, my administration reached agreement with Speaker Pelosi and Republican Leader Boehner on a robust growth package that includes tax relief for individuals and families and incentives for business investment. The temptation will be to load up the bill. That would delay it or derail it, and neither option is acceptable. This is a good agreement that will keep our economy growing and our people working. And this Congress must pass it as soon as possible.

We have other work to do on taxes. Unless Congress acts, most of the tax relief we've delivered over the past seven years will be taken away. Some in Washington argue that letting tax relief expire is not a tax increase. Try explaining that to 116 million American taxpayers who would see their taxes rise by an average of \$1,800. Others have said they would personally be happy to pay higher taxes. I welcome their enthusiasm. I'm pleased to report that the IRS accepts both checks and money orders.

Most Americans think their taxes are high enough. With all the other pressures on their finances, American families should not have to worry about their federal government taking a bigger bite out of their paychecks. There's only one way to eliminate this uncertainty: Make the tax relief permanent. And members of Congress should know: If any bill raises taxes reaches my desk, I will veto it.

Just as we trust Americans with their own money, we need to earn their trust by spending their tax dollars wisely. Next week, I'll send you a budget that terminates or substantially reduces 151 wasteful or bloated programs, totaling more than \$18 billion. The budget that I will submit will keep America on track for a surplus in 2012. American families have to balance their budgets; so should their government.

The people's trust in their government is undermined by congressional earmarks -- special interest projects that are often snuck in at the last minute, without discussion or debate. Last year, I asked you to voluntarily cut the number and cost of earmarks in half. I also asked you to stop slipping earmarks into committee reports that never even come to a vote. Unfortunately, neither goal was met. So this time, if you send me an appropriations bill that does not cut the number and cost of earmarks in half, I'll send it back to you with my veto.

And tomorrow, I will issue an executive order that directs federal agencies to ignore any future earmark that is not voted on by Congress. If these items are truly worth funding, Congress should debate them in the open and hold a public vote.

Our shared responsibilities extend beyond matters of taxes and spending. On housing, we must trust Americans with the responsibility of homeownership and empower them to weather turbulent times in the housing market. My administration brought together the HOPE NOW alliance, which is helping many struggling homeowners avoid foreclosure. And Congress can help even more. Tonight I ask you to pass legislation to reform Fannie Mae and Freddie Mac, modernize the Federal Housing Administration, and allow state housing agencies to issue tax-free bonds to help homeowners refinance their mortgages. These are difficult times for many American families, and by taking these steps, we can help more of them keep their homes.

To build a future of quality health care, we must trust patients and doctors to make medical decisions and empower them with better information and better options. We share a common goal: making health care more affordable and accessible for all Americans. The best way to achieve that goal is by expanding consumer choice, not government control. So I have proposed ending the bias in the tax code against those who do not get their health insurance through their employer. This one reform would put private coverage within reach for millions, and I call on the Congress to pass it this year.

The Congress must also expand health savings accounts, create Association Health Plans for small businesses, promote health information technology, and confront the epidemic of junk medical lawsuits. With all these steps, we will help ensure that decisions about your medical care are made in the privacy of your doctor's office -- not in the halls of Congress.

On education, we must trust students to learn if given the chance, and empower parents to demand results from our schools. In neighborhoods across our country, there are boys and girls with dreams -- and a decent education is their only hope of achieving them.

Six years ago, we came together to pass the No Child Left Behind Act, and today no one can deny its results. Last year, fourth and eighth graders achieved the highest math scores on record. Reading scores are on the rise. African American and Hispanic students posted all-time highs. Now we must work together to increase accountability, add flexibility for states and districts, reduce the number of high school dropouts, provide extra help for struggling schools.

Members of Congress: The No Child Left Behind Act is a bipartisan achievement. It is succeeding. And we owe it to America's children, their parents, and their teachers to strengthen this good law.

We must also do more to help children when their schools do not measure up. Thanks to the D.C. Opportunity Scholarships you approved, more than 2,600 of the poorest children in our Nation's Capital have found new hope at a faith-based or other non-public school. Sadly, these schools are disappearing at an alarming rate in many of America's inner cities. So I will convene a White House summit aimed at strengthening these lifelines of learning. And to open the doors of these schools to more children, I ask you to support a new \$300 million program called Pell Grants for Kids. We have seen how Pell Grants help low-income college students realize their full potential. Together, we've expanded the size and reach of these grants. Now let us apply that same spirit to help liberate poor children trapped in failing public schools.

On trade, we must trust American workers to compete with anyone in the world and empower them by opening up new markets overseas. Today, our economic growth increasingly depends on our ability to sell American goods and crops and services all over the world. So we're working to break down barriers to trade and investment wherever we can. We're working for a successful Doha Round of trade talks, and we must complete a good agreement this year. At the same time, we're pursuing opportunities to open up new markets by passing free trade agreements.

I thank the Congress for approving a good agreement with Peru. And now I ask you to approve agreements with Colombia and Panama and South Korea. Many products from these nations now enter America duty-free, yet many of our products face steep tariffs in their markets. These agreements will level the playing field. They will give us better access to nearly 100 million customers. They will support good jobs for the finest workers in the world: those whose products say "Made in the USA."

These agreements also promote America's strategic interests. The first agreement that will come before you is with Colombia, a friend of America that is confronting violence and terror, and fighting drug traffickers. If we fail to pass this agreement, we will embolden the purveyors of false populism in our hemisphere. So we must come together, pass this agreement, and show our neighbors in the region that democracy leads to a better life.

Trade brings better jobs and better choices and better prices. Yet for some Americans, trade can mean losing a job, and the federal government has a responsibility to help. I ask Congress to reauthorize and reform trade adjustment assistance, so we can help these displaced workers learn new skills and find new jobs.

To build a future of energy security, we must trust in the creative genius of American researchers and entrepreneurs and empower them to pioneer a new generation of clean energy technology. Our security, our prosperity, and our environment all require reducing our dependence on oil. Last year, I asked you to pass legislation to reduce oil consumption over the next decade, and you responded. Together we should take the next steps: Let us fund new technologies that can generate coal power while capturing carbon emissions. Let us increase the use of renewable power and emissions-free

nuclear power. Let us continue investing in advanced battery technology and renewable fuels to power the cars and trucks of the future. Let us create a new international clean technology fund, which will help developing nations like India and China make greater use of clean energy sources. And let us complete an international agreement that has the potential to slow, stop, and eventually reverse the growth of greenhouse gases.

This agreement will be effective only if it includes commitments by every major economy and gives none a free ride. The United States is committed to strengthening our energy security and confronting global climate change. And the best way to meet these goals is for America to continue leading the way toward the development of cleaner and more energy-efficient technology.

To keep America competitive into the future, we must trust in the skill of our scientists and engineers and empower them to pursue the breakthroughs of tomorrow. Last year, Congress passed legislation supporting the American Competitiveness Initiative, but never followed through with the funding. This funding is essential to keeping our scientific edge. So I ask Congress to double federal support for critical basic research in the physical sciences and ensure America remains the most dynamic nation on Earth.

On matters of life and science, we must trust in the innovative spirit of medical researchers and empower them to discover new treatments while respecting moral boundaries. In November, we witnessed a landmark achievement when scientists discovered a way to reprogram adult skin cells to act like embryonic stem cells. This breakthrough has the potential to move us beyond the divisive debates of the past by extending the frontiers of medicine without the destruction of human life.

So we're expanding funding for this type of ethical medical research. And as we explore promising avenues of research, we must also ensure that all life is treated with the dignity it deserves. And so I call on Congress to pass legislation that bans unethical practices such as the buying, selling, patenting, or cloning of human life.

On matters of justice, we must trust in the wisdom of our founders and empower judges who understand that the Constitution means what it says. I've submitted judicial nominees who will rule by the letter of the law, not the whim of the gavel. Many of these nominees are being unfairly delayed. They are worthy of confirmation, and the Senate should give each of them a prompt up-or-down vote.

In communities across our land, we must trust in the good heart of the American people and empower them to serve their neighbors in need. Over the past seven years, more of our fellow citizens have discovered that the pursuit of happiness leads to the path of service. Americans have volunteered in record numbers. Charitable donations are higher than ever. Faith-based groups are bringing hope to pockets of despair, with newfound support from the federal government. And to help guarantee equal treatment of faith-based organizations when they compete for federal funds, I ask you to permanently extend Charitable Choice.

Tonight the armies of compassion continue the march to a new day in the Gulf Coast. America honors the strength and resilience of the people of this region. We reaffirm our pledge to help them build stronger and better than before. And tonight I'm pleased to announce that in April we will host this year's North American Summit of Canada, Mexico, and the United States in the great city of New Orleans.

There are two other pressing challenges that I've raised repeatedly before this body, and that this body has failed to address: entitlement spending and immigration. Every member in this chamber knows that spending on entitlement programs like Social Security, Medicare, and Medicaid is growing faster than we can afford. We all know the painful choices ahead if America stays on this path: massive tax increases, sudden and drastic cuts in benefits, or crippling deficits. I've laid out proposals to reform these programs. Now I ask members of Congress to offer your proposals and come up with a bipartisan solution to save these vital programs for our children and our grandchildren.

The other pressing challenge is immigration. America needs to secure our borders -- and with your help, my administration is taking steps to do so. We're increasing worksite enforcement, deploying fences and advanced technologies to stop illegal crossings. We've effectively ended the policy of "catch and release" at the border, and by the end of this year, we will have doubled the number of border patrol agents. Yet we also need to acknowledge that we will never fully secure our border until we create a lawful way for foreign workers to come here and support our economy. This will take pressure off the border and allow law enforcement to concentrate on those who mean us harm. We must also find a sensible and humane way to deal with people here illegally. Illegal immigration is complicated, but it can be resolved. And it must be resolved in a way that upholds both our laws and our highest ideals.

This is the business of our nation here at home. Yet building a prosperous future for our citizens also depends on confronting enemies abroad and advancing liberty in troubled regions of the world.

Our foreign policy is based on a clear premise: We trust that people, when given the chance, will choose a future of freedom and peace. In the last seven years, we have witnessed stirring moments in the history of liberty. We've seen citizens in Georgia and Ukraine stand up for their right to free and fair elections. We've seen people in Lebanon take to the streets to demand their independence. We've seen Afghans emerge from the tyranny of the Taliban and choose a new president and a new parliament. We've seen jubilant Iraqis holding up ink-stained fingers and celebrating their freedom. These images of liberty have inspired us.

In the past seven years, we've also seen images that have sobered us. We've watched throngs of mourners in Lebanon and Pakistan carrying the caskets of beloved leaders taken by the assassin's hand. We've seen wedding guests in blood-soaked finery staggering from a hotel in Jordan, Afghans and Iraqis blown up in mosques and markets, and trains in London and Madrid ripped apart by bombs. On a clear September day, we saw thousands of our fellow citizens taken from us in an instant. These horrific images serve as a grim reminder: The advance of liberty is opposed by terrorists and extremists -- evil men who despise freedom, despise America, and aim to subject millions to their violent rule.

Since 9/11, we have taken the fight to these terrorists and extremists. We will stay on the offense, we will keep up the pressure, and we will deliver justice to our enemies.

We are engaged in the defining ideological struggle of the 21st century. The terrorists oppose every principle of humanity and decency that we hold dear. Yet in this war on terror, there is one thing we and our enemies agree on: In the long run, men and women who are free to determine their own destinies will reject terror and refuse to live in tyranny. And that is why the terrorists are fighting to deny this choice to the people in Lebanon, Iraq, Afghanistan, Pakistan, and the Palestinian Territories. And that is why, for the security of America and the peace of the world, we are spreading the hope of freedom.

In Afghanistan, America, our 25 NATO allies, and 15 partner nations are helping the Afghan people defend their freedom and rebuild their country. Thanks to the courage of these military and civilian personnel, a nation that was once a safe haven for al Qaeda is now a young democracy where boys and girls are going to school, new roads and hospitals are being built, and people are looking to the future with new hope. These successes must continue, so we're adding 3,200 Marines to our forces in Afghanistan, where they will fight the terrorists and train the Afghan Army and police. Defeating the Taliban and al Qaeda is critical to our security, and I thank the Congress for supporting America's vital mission in Afghanistan.

In Iraq, the terrorists and extremists are fighting to deny a proud people their liberty, and fighting to establish safe havens for attacks across the world. One year ago, our enemies were succeeding in their efforts to plunge Iraq into chaos. So we reviewed our strategy and changed course. We launched a surge of American forces into Iraq. We gave our troops a new mission: Work with the Iraqi forces to protect the Iraqi people, pursue the enemy in its strongholds, and deny the terrorists sanctuary anywhere in the country.

The Iraqi people quickly realized that something dramatic had happened. Those who had worried that America was preparing to abandon them instead saw tens of thousands of American forces flowing into their country. They saw our forces moving into neighborhoods, clearing out the terrorists, and staying behind to ensure the enemy did not return. And they saw our troops, along with Provincial Reconstruction Teams that include Foreign Service officers and other skilled public servants, coming in to ensure that improved security was followed by improvements in daily life. Our military and civilians in Iraq are performing with courage and distinction, and they have the gratitude of our whole nation.

The Iraqis launched a surge of their own. In the fall of 2006, Sunni tribal leaders grew tired of al Qaeda's brutality and started a popular uprising called "The Anbar Awakening." Over the past year, similar movements have spread across the country. And today, the grassroots surge includes more than 80,000 Iraqi citizens who are fighting the terrorists. The government in Baghdad has stepped forward, as well -- adding more than 100,000 new Iraqi soldiers and police during the past year.

While the enemy is still dangerous and more work remains, the American and Iraqi surges have achieved results few of us could have imagined just one year ago. When we met last year, many said that containing the violence was impossible. A year later, high profile terrorist attacks are down, civilian deaths are down, sectarian killings are down.

When we met last year, militia extremists -- some armed and trained by Iran -- were wreaking havoc in large areas of Iraq. A year later, coalition and Iraqi forces have killed or captured hundreds of militia fighters. And Iraqis of all backgrounds increasingly realize that defeating these militia fighters is critical to the future of their country.

When we met last year, al Qaeda had sanctuaries in many areas of Iraq, and their leaders had just offered American forces safe passage out of the country. Today, it is al Qaeda that is searching for safe passage. They have been driven from many of the strongholds they once held, and over the past year, we've captured or killed thousands of extremists in Iraq, including hundreds of key al Qaeda leaders and operatives.

Last month, Osama bin Laden released a tape in which he railed against Iraqi tribal leaders who have turned on al Qaeda and admitted that coalition forces are growing stronger in Iraq. Ladies and

gentlemen, some may deny the surge is working, but among the terrorists there is no doubt. Al Qaeda is on the run in Iraq, and this enemy will be defeated.

When we met last year, our troop levels in Iraq were on the rise. Today, because of the progress just described, we are implementing a policy of "return on success," and the surge forces we sent to Iraq are beginning to come home.

This progress is a credit to the valor of our troops and the brilliance of their commanders. This evening, I want to speak directly to our men and women on the front lines. Soldiers and sailors, airmen, Marines, and Coast Guardsmen: In the past year, you have done everything we've asked of you, and more. Our nation is grateful for your courage. We are proud of your accomplishments. And tonight in this hallowed chamber, with the American people as our witness, we make you a solemn pledge: In the fight ahead, you will have all you need to protect our nation. And I ask Congress to meet its responsibilities to these brave men and women by fully funding our troops.

Our enemies in Iraq have been hit hard. They are not yet defeated, and we can still expect tough fighting ahead. Our objective in the coming year is to sustain and build on the gains we made in 2007, while transitioning to the next phase of our strategy. American troops are shifting from leading operations, to partnering with Iraqi forces, and, eventually, to a protective overwatch mission. As part of this transition, one Army brigade combat team and one Marine Expeditionary Unit have already come home and will not be replaced. In the coming months, four additional brigades and two Marine battalions will follow suit. Taken together, this means more than 20,000 of our troops are coming home.

Any further drawdown of U.S. troops will be based on conditions in Iraq and the recommendations of our commanders. General Petraeus has warned that too fast a drawdown could result in the "disintegration of the Iraqi security forces, al Qaeda-Iraq regaining lost ground, [and] a marked increase in violence." Members of Congress: Having come so far and achieved so much, we must not allow this to happen.

In the coming year, we will work with Iraqi leaders as they build on the progress they're making toward political reconciliation. At the local level, Sunnis, Shia, and Kurds are beginning to come together to reclaim their communities and rebuild their lives. Progress in the provinces must be matched by progress in Baghdad. We're seeing some encouraging signs. The national government is sharing oil revenues with the provinces. The parliament recently passed both a pension law and de-Baathification reform. They're now debating a provincial powers law. The Iraqis still have a distance to travel. But after decades of dictatorship and the pain of sectarian violence, reconciliation is taking place -- and the Iraqi people are taking control of their future.

The mission in Iraq has been difficult and trying for our nation. But it is in the vital interest of the United States that we succeed. A free Iraq will deny al Qaeda a safe haven. A free Iraq will show millions across the Middle East that a future of liberty is possible. A free Iraq will be a friend of America, a partner in fighting terror, and a source of stability in a dangerous part of the world.

By contrast, a failed Iraq would embolden the extremists, strengthen Iran, and give terrorists a base from which to launch new attacks on our friends, our allies, and our homeland. The enemy has made its intentions clear. At a time when the momentum seemed to favor them, al Qaida's top commander in Iraq declared that they will not rest until they have attacked us here in Washington. My fellow Americans: We will not rest either. We will not rest until this enemy has been defeated. We must do the difficult work today, so that years from now people will look back and say that this

generation rose to the moment, prevailed in a tough fight, and left behind a more hopeful region and a safer America.

We're also standing against the forces of extremism in the Holy Land, where we have new cause for hope. Palestinians have elected a president who recognizes that confronting terror is essential to achieving a state where his people can live in dignity and at peace with Israel. Israelis have leaders who recognize that a peaceful, democratic Palestinian state will be a source of lasting security. This month in Ramallah and Jerusalem, I assured leaders from both sides that America will do, and I will do, everything we can to help them achieve a peace agreement that defines a Palestinian state by the end of this year. The time has come for a Holy Land where a democratic Israel and a democratic Palestine live side-by-side in peace.

We're also standing against the forces of extremism embodied by the regime in Tehran. Iran's rulers oppress a good and talented people. And wherever freedom advances in the Middle East, it seems the Iranian regime is there to oppose it. Iran is funding and training militia groups in Iraq, supporting Hezbollah terrorists in Lebanon, and backing Hamas' efforts to undermine peace in the Holy Land. Tehran is also developing ballistic missiles of increasing range, and continues to develop its capability to enrich uranium, which could be used to create a nuclear weapon.

Our message to the people of Iran is clear: We have no quarrel with you. We respect your traditions and your history. We look forward to the day when you have your freedom. Our message to the leaders of Iran is also clear: Verifiably suspend your nuclear enrichment, so negotiations can begin. And to rejoin the community of nations, come clean about your nuclear intentions and past actions, stop your oppression at home, cease your support for terror abroad. But above all, know this: America will confront those who threaten our troops. We will stand by our allies, and we will defend our vital interests in the Persian Gulf.

On the home front, we will continue to take every lawful and effective measure to protect our country. This is our most solemn duty. We are grateful that there has not been another attack on our soil since 9/11. This is not for the lack of desire or effort on the part of the enemy. In the past six years, we've stopped numerous attacks, including a plot to fly a plane into the tallest building in Los Angeles and another to blow up passenger jets bound for America over the Atlantic. Dedicated men and women in our government toil day and night to stop the terrorists from carrying out their plans. These good citizens are saving American lives, and everyone in this chamber owes them our thanks.

And we owe them something more: We owe them the tools they need to keep our people safe. And one of the most important tools we can give them is the ability to monitor terrorist communications. To protect America, we need to know who the terrorists are talking to, what they are saying, and what they're planning. Last year, Congress passed legislation to help us do that. Unfortunately, Congress set the legislation to expire on February the 1st. That means if you don't act by Friday, our ability to track terrorist threats would be weakened and our citizens will be in greater danger. Congress must ensure the flow of vital intelligence is not disrupted. Congress must pass liability protection for companies believed to have assisted in the efforts to defend America. We've had ample time for debate. The time to act is now.

Protecting our nation from the dangers of a new century requires more than good intelligence and a strong military. It also requires changing the conditions that breed resentment and allow extremists to prey on despair. So America is using its influence to build a freer, more hopeful, and more compassionate world. This is a reflection of our national interest; it is the calling of our conscience.

America opposes genocide in Sudan. We support freedom in countries from Cuba and Zimbabwe to Belarus and Burma.

America is leading the fight against global poverty, with strong education initiatives and humanitarian assistance. We've also changed the way we deliver aid by launching the Millennium Challenge Account. This program strengthens democracy, transparency, and the rule of law in developing nations, and I ask you to fully fund this important initiative.

America is leading the fight against global hunger. Today, more than half the world's food aid comes from the United States. And tonight, I ask Congress to support an innovative proposal to provide food assistance by purchasing crops directly from farmers in the developing world, so we can build up local agriculture and help break the cycle of famine.

America is leading the fight against disease. With your help, we're working to cut by half the number of malaria-related deaths in 15 African nations. And our Emergency Plan for AIDS Relief is treating 1.4 million people. We can bring healing and hope to many more. So I ask you to maintain the principles that have changed behavior and made this program a success. And I call on you to double our initial commitment to fighting HIV/AIDS by approving an additional \$30 billion over the next five years.

America is a force for hope in the world because we are a compassionate people, and some of the most compassionate Americans are those who have stepped forward to protect us. We must keep faith with all who have risked life and limb so that we might live in freedom and peace. Over the past seven years, we've increased funding for veterans by more than 95 percent. And as we increase funding -- And as increase funding we must also reform our veterans system to meet the needs of a new war and a new generation. I call on the Congress to enact the reforms recommended by Senator Bob Dole and Secretary Donna Shalala, so we can improve the system of care for our wounded warriors and help them build lives of hope and promise and dignity.

Our military families also sacrifice for America. They endure sleepless nights and the daily struggle of providing for children while a loved one is serving far from home. We have a responsibility to provide for them. So I ask you to join me in expanding their access to child care, creating new hiring preferences for military spouses across the federal government, and allowing our troops to transfer their unused education benefits to their spouses or children. Our military families serve our nation, they inspire our nation, and tonight our nation honors them.

The strength -- the secret of our strength, the miracle of America, is that our greatness lies not in our government, but in the spirit and determination of our people. When the Federal Convention met in Philadelphia in 1787, our nation was bound by the Articles of Confederation, which began with the words, "We the undersigned delegates." When Governor Morris was asked to draft a preamble to our new Constitution, he offered an important revision and opened with words that changed the course of our nation and the history of the world: "We the people."

By trusting the people, our Founders wagered that a great and noble nation could be built on the liberty that resides in the hearts of all men and women. By trusting the people, succeeding generations transformed our fragile young democracy into the most powerful nation on Earth and a beacon of hope for millions. And so long as we continue to trust the people, our nation will prosper, our liberty will be secure, and the state of our Union will remain strong.

So tonight, with confidence in freedom's power, and trust in the people, let us set forth to do their business. God bless America.

LIITE 3 OBAMA, B.H. 2010: STATE OF THE UNION ADDRESS. 27.1.2010.
WASHINGTON, D.C.

Madam Speaker, Vice President Biden, members of Congress, distinguished guests, and fellow Americans, our Constitution declares that from time to time the president shall give to Congress information about the state of our union. For 220 years, our leaders have fulfilled this duty. They've done so during periods of prosperity and tranquility, and they've done so in the midst of war and depression, at moments of great strife and great struggle.

It's tempting to look back on these moments and assume that our progress was inevitable, that America was always destined to succeed.

But when the Union was turned back at Bull Run and the Allies first landed at Omaha Beach, victory was very much in doubt. When the market crashed on Black Tuesday and civil rights marchers were beaten on Bloody Sunday, the future was anything but certain.

These were the times that tested the courage of our convictions and the strength of our union. And despite all our divisions and disagreements, our hesitations and our fears, America prevailed because we chose to move forward as one nation, as one people.

Again, we are tested. And again, we must answer history's call.

One year ago, I took office amid two wars, an economy rocked by a severe recession, a financial system on the verge of collapse, and a government deeply in debt. Experts from across the political spectrum warned that if we did not act, we might face a second depression.

So we acted, immediately and aggressively. And one year later, the worst of the storm has passed.

But the devastation remains: One in ten Americans still can't find work. Many businesses have shuttered. Home values have declined. Small towns and rural communities have been hit especially hard. And for those who'd already known poverty, life has become that much harder.

This recession has also compounded the burdens that America's families have been dealing with for decades, the burden of working harder and longer for less, of being unable to save enough to retire or help kids with college.

So I know the anxieties that are out there right now. They're not new. These struggles are the reason I ran for president. These struggles are what I've witnessed for years in places like Elkhart, Indiana, Galesburg, Illinois.

I hear about them in the letters that I read each night. The toughest to read are those written by children, asking why they have to move from their home, asking when their mom or dad will be able to go back to work.

For these Americans and so many others, change has not come fast enough. Some are frustrated; some are angry. They don't understand why it seems like bad behavior on Wall Street is rewarded, but hard work on Main Street isn't, or why Washington has been unable or unwilling to solve any of our problems.

They're tired of the partisanship and the shouting and the pettiness. They know we can't afford it, not now.

So we face big and difficult challenges. And what the American people hope -- what they deserve -- is for all of us, Democrats and Republicans, to work through our differences, to overcome the numbing weight of our politics, for while the people who sent us here have different backgrounds, different stories, different beliefs, the anxieties they face are the same, the aspirations they hold are shared: a job that pays the bills, a chance to get ahead, most of all, the ability to give their children a better life.

You know what else they share? They share a stubborn resilience in the face of adversity. After one of the most difficult years in our history, they remain busy building cars and teaching kids, starting businesses and going back to school. They're coaching little league and helping their neighbors.

One woman wrote to me and said, "We are strained but hopeful, struggling but encouraged."

It's because of this spirit -- this great decency and great strength -- that I have never been more hopeful about America's future than I am tonight.

Despite -- despite our hardships, our union is strong. We do not give up. We do not quit. We do not allow fear or division to break our spirit. In this new decade, it's time the American people get a government that matches their decency, that embodies their strength.

And tonight -- tonight, I'd like to talk about how together we can deliver on that promise.

It begins with our economy.

Our most urgent -- our most urgent task upon taking office was to shore up the same banks that helped cause this crisis. It was not easy to do. And if there's one thing that has unified Democrats and Republicans -- and everybody in between -- it's that we all hated the bank bailout. I hated it.

I hated it. I hated it. You hated it. It was about as popular as a root canal.

But when I ran for president, I promised I wouldn't just do what was popular, I would do what was necessary. And if we had allowed the meltdown of the financial system, unemployment might be double what it is today. More businesses would certainly have closed; more homes would have surely been lost.

So I supported the last administration's efforts to create the financial rescue program. And when we took that program over, we made it more transparent and more accountable. And as a result, the markets are now stabilized, and we've recovered most of the money we spent on the banks.

Most, but not all. To recover the rest, I've proposed a fee on the biggest banks. Now...

Now, I know Wall Street isn't keen on this idea, but if these firms can afford to hand out big bonuses again, they can afford a modest fee to pay back the taxpayers who rescued them in their time of need.

Now, as we stabilized the financial system, we also took steps to get our economy growing again, save as many jobs as possible, and help Americans who'd become unemployed.

That's why we extended or increased unemployment benefits for more than 18 million Americans, made health insurance 65 percent cheaper for families who get their coverage through COBRA, and passed 25 different tax cuts.

Now, let me repeat: We cut taxes. We cut taxes for 95 percent of working families. We cut taxes for small businesses.

We cut taxes for first-time homebuyers. We cut taxes for parents trying to care for their children. We cut taxes for 8 million Americans paying for college.

I thought I'd get some applause on that one.

As a result...

As a result, millions of Americans had more to spend on gas and food and other necessities, all of which helped businesses keep more workers. And we haven't raised income taxes by a single dime on a single person, not a single dime.

Now, because of the steps we took, there are about 2 million Americans working right now who would otherwise be unemployed.

Two hundred thousand work in construction and clean energy. Three hundred thousand are teachers and other education workers. Tens of thousands are cops, firefighters, correctional officers, first responders.

And we're on track to add another 1.5 million jobs to this total by the end of the year.

The plan that has made all of this possible, from the tax cuts to the jobs, is the Recovery Act.

That's right, the Recovery Act, also known as the stimulus bill.

Economists on the left and the right say this bill has helped saved jobs and avert disaster, but you don't have to take their word for it.

Talk to the small business in Phoenix that will triple its workforce because of the Recovery Act.

Talk to the window manufacturer in Philadelphia who said he used to be skeptical about the Recovery Act, until he had to add two more work shifts just because of the business it created.

Talk to the single teacher raising two kids who was told by her principal in the last week of school that, because of the Recovery Act, she wouldn't be laid off after all.

There are stories like this all across America. And after two years of recession, the economy is growing again. Retirement funds have started to gain back some of their value. Businesses are beginning to invest again, and slowly, some are starting to hire again.

But I realize that, for every success story, there are other stories, of men and women who wake up with the anguish of not knowing where their next paycheck will come from, who send out resumes week after week and hear nothing in response.

That is why jobs must be our number-one focus in 2010, and that's why I'm calling for a new jobs bill tonight.

Now, the true engine of job creation in this country will always be America's businesses...

... but government can create the conditions necessary for businesses to expand and hire more workers.

We should start where most new jobs do, in small businesses, companies that begin when...

... companies that begin when an entrepreneur -- when an entrepreneur takes a chance on a dream or a worker decides it's time she became her own boss.

Through sheer grit and determination, these companies have weathered the recession and are ready to grow. But when you talk to small-business owners in places like Allentown, Pennsylvania, or Elyria, Ohio, you find out that even though banks on Wall Street are lending again, they're mostly lending to bigger companies. Financing remains difficult for small-business owners across the country, even though they're making a profit.

So tonight, I'm proposing that we take \$30 billion of the money Wall Street banks have repaid and use it to help community banks give small businesses the credit they need to stay afloat.

I'm also proposing a new small-business tax credit, one that will go to over 1 million small businesses who hire new workers or raise wages.

While we're at it, let's also eliminate all capital gains taxes on small-business investment and provide a tax incentive for all large businesses and all small businesses to invest in new plants and equipment.

Next, we can put Americans to work today building the infrastructure of tomorrow.

From -- from the first railroads to the Interstate Highway System, our nation has always been built to compete. There's no reason Europe or China should have the fastest trains or the new factories that manufacture clean-energy products.

Tomorrow, I'll visit Tampa, Florida, where workers will soon break ground on a new high-speed railroad funded by the Recovery Act. There are projects like that all across this country that will create jobs and help move our nation's goods, services and information.

We should put more Americans to work building clean-energy facilities and give...

... and give rebates to Americans who make their homes more energy efficient, which supports clean-energy jobs.

And to encourage these and other businesses to stay within our borders, it is time to finally slash the tax breaks for companies that ship our jobs overseas and give those tax breaks to companies that create jobs right here in the United States of America.

Now, the House has passed a jobs bill that includes some of these steps.

As the first order of business this year, I urge the Senate to do the same, and I know they will. They will.

People are out of work. They're hurting. They need our help. And I want a jobs bill on my desk without delay.

But -- but the truth is, these steps won't make up for the 7 million jobs that we've lost over the last two years. The only way to move to full employment is to lay a new foundation for long-term economic growth and finally address the problems that America's families have confronted for years.

We can't afford another so-called economic "expansion" like the one from last decade, what some call the "lost decade," where jobs grew more slowly than during any prior expansion, where the income of the average American household declined while the cost of health care and tuition reached record highs, where prosperity was built on a housing bubble and financial speculation.

From the day I took office, I've been told that addressing our larger challenges is too ambitious, such effort would be too contentious. I've been told that our political system is too gridlocked and that we should just put things on hold for a while.

For those who make these claims, I have one simple question: How long should we wait? How long should America put its future on hold? You see...

You see, Washington has been telling us to wait for decades, even as the problems have grown worse. Meanwhile, China's not waiting to revamp its economy; Germany's not waiting; India's not waiting.

These nations, they're not standing still. These nations aren't playing for second place. They're putting more emphasis on math and science. They're rebuilding their infrastructure. They're making serious investments in clean energy because they want those jobs.

Well, I do not accept second place for the United States of America.

As hard as it may be, as uncomfortable and contentious as the debates may become, it's time to get serious about fixing the problems that are hampering our growth.

Now, one place to start is serious financial reform. Look, I'm not interested in punishing banks. I'm interested in protecting our economy. A strong, healthy financial market makes it possible for businesses to access credit and create new jobs. It channels the savings of families into investments that raise incomes. But that can only happen if we guard against the same recklessness that nearly brought down our entire economy.

We need to make sure consumers and middle-class families have the information they need to make financial decisions. We can't allow financial institutions, including those that take your deposits, to take risks that threaten the whole economy.

Now, the House has already passed financial reform with many of these changes. And -- and the lobbyists are trying to kill it. Well, we cannot let them win this fight. And if the bill that ends up on my desk does not meet the test of real reform, I will send it back until we get it right. We've got to get it right.

Next, we need to encourage American innovation. Last year, we made the largest investment in basic research funding in history, an investment -- an investment that could lead to the world's cheapest solar cells or treatment that kills cancer cells but leaves healthy ones untouched.

And no area is more ripe for such innovation than energy. You can see the results of last year's investments in clean energy in the North Carolina company that will create 1,200 jobs nationwide, helping to make advanced batteries, or in the California business that will put 1,000 people to work making solar panels.

But to create more of these clean-energy jobs, we need more production, more efficiency, more incentives, and that means building a new generation of safe, clean nuclear power plants in this country.

It means making tough decisions about opening new off-shore areas for oil and gas development.

It means continued investment in advanced biofuels and clean-coal technologies.

And, yes, it means passing a comprehensive energy and climate bill with incentives that will finally make clean energy the profitable kind of energy in America.

I'm grateful to the House for passing such a bill last year.

And this year -- this year, I'm eager to help advance the bipartisan effort in the Senate.

I know there have been questions about whether we can afford such changes in a tough economy. I know that there are those who disagree with the overwhelming scientific evidence on climate change.

But -- but here's the thing. Even if you doubt the evidence, providing incentives for energy efficiency and clean energy are the right thing to do for our future, because the nation that leads the clean-energy economy will be the nation that leads the global economy, and America must be that nation.

Third, we need to export more of our goods.

Because the more products we make and sell to other countries, the more jobs we support right here in America. So...

So tonight, we set a new goal: We will double our exports over the next five years, an increase that will support 2 million jobs in America.

To help meet this goal, we're launching a National Export Initiative that will help farmers and small businesses increase their exports and reform export controls consistent with national security.

We have to seek new markets aggressively, just as our competitors are. If America sits on the sidelines while other nations sign trade deals, we will lose the chance to create jobs on our shores.

But realizing those benefits also means enforcing those agreements so our trading partners play by the rules.

And that's why we'll continue to shape a Doha trade agreement that opens global markets and why we will strengthen our trade relations in Asia and with key partners like South Korea, and Panama, and Colombia.

Fourth, we need to invest in the skills and education of our people. Now, this year -- this year, we've broken through the stalemate between left and right by launching a national competition to improve our schools.

And the idea here is simple: Instead of rewarding failure, we only reward success. Instead of funding the status quo, we only invest in reform, reform that raises student achievement, inspires students to excel in math and science, and turns around failing schools that steal the future of too many young Americans, from rural communities to the inner city.

In the 21st century, the best anti-poverty program around is a world-class education.

And in this country, the success of our children cannot depend more on where they live than on their potential. When we renew the Elementary and Secondary Education Act, we will work with Congress to expand these reforms to all 50 states.

Still, in this economy, a high school diploma no longer guarantees a good job. That's why I urge the Senate to follow the House and pass a bill that will revitalize our community colleges, which are a career pathway to the children of so many working families.

To make college more affordable, this bill will finally end the unwarranted taxpayer subsidies that go to banks for student loans. Instead, let's take that money and give families a \$10,000 tax credit for four years of college and increase Pell Grants.

And let's tell another 1 million students that, when they graduate, they will be required to pay only 10 percent of their income on student loans, and all of their debt will be forgiven after 20 years, and forgiven after 10 years if they choose a career in public service, because in the United States of America, no one should go broke because they chose to go to college.

And, by the way, it's time for colleges and universities to get serious about cutting their own costs, because they, too, have a responsibility to help solve this problem.

Now, the price of college tuition is just one of the burdens facing the middle class. That's why last year I asked Vice President Biden to chair a task force on middle-class families.

That's why we're nearly doubling the childcare tax credit and making it easier to save for retirement by giving access to every worker a retirement account and expanding the tax credit for those who start a nest egg. That's why we're working to lift the value of a family's single largest investment, their home.

The steps we took last year to shore up the housing market have allowed millions of Americans to take out new loans and save an average of \$1,500 on mortgage payments. This year, we will step up refinancing so that homeowners can move into more affordable mortgages. And...

And it is precisely to relieve the burden on middle-class families that we still need health insurance reform.

We do.

Now, let's clear a few things up.

I didn't choose to tackle this issue to get some legislative victory under my belt. And by now, it should be fairly obvious that I didn't take on health care because it was good politics.

I took on health care because of the stories I've heard, from Americans with pre-existing conditions whose lives depend on getting coverage, patients who've been denied coverage, families, even those with insurance, who are just one illness away from financial ruin.

After nearly a century of trying -- Democratic administrations, Republican administrations -- we are closer than ever to bringing more security to the lives of so many Americans.

The approach we've taken would protect every American from the worst practices of the insurance industry. It would give small businesses and uninsured Americans a chance to choose an affordable health care plan in a competitive market.

It would require every insurance plan to cover preventive care. And by the way, I want to acknowledge our first lady, Michelle Obama, who this year is creating a national movement to tackle the epidemic of childhood obesity and make kids healthier.

Thank you, honey.

She gets embarrassed.

Our approach would preserve the right of Americans who have insurance to keep their doctor and their plan. It would reduce costs and premiums for millions of families and businesses.

And according to the Congressional Budget Office, the independent organization that both parties have cited as the official scorekeeper for Congress, our approach would bring down the deficit by as much as \$1 trillion over the next two decades.

Still, this is a complex issue. And the longer it was debated, the more skeptical people became. I take my share of the blame for not explaining it more clearly to the American people. And I know that with all the lobbying and horse-trading, this process left most Americans wondering, "What's in it for me?"

But I also know this problem is not going away. By the time I'm finished speaking tonight, more Americans will have lost their health insurance. Millions will lose it this year. Our deficit will grow. Premiums will go up. Patients will be denied the care they need. Small-business owners will continue to drop coverage altogether.

I will not walk away from these Americans, and neither should the people in this chamber.

As temperatures cool, I want everyone to take another look at the plan we've proposed. There's a reason why many doctors, nurses, and health care experts who know our system best consider this approach a vast improvement over the status quo.

But if anyone from either party has a better approach that will bring down premiums, bring down the deficit, cover the uninsured, strengthen Medicare for seniors, and stop insurance company abuses, let me know.

Let me know. Let me know.

I'm eager to see it.

Here's what I ask Congress, though: Don't walk away from reform, not now, not when we are so close. Let us find a way to come together and finish the job for the American people. Let's get it done.

Let's get it done.

Now, even as health care reform would reduce our deficit, it's not enough to dig us out of a massive fiscal hole in which we find ourselves. It's a challenge that makes all others that much harder to solve and one that's been subject to a lot of political posturing.

So let me start the discussion of government spending by setting the record straight. At the beginning of the last decade, the year 2000, America had a budget surplus of over \$200 billion.

By -- by the time I took office, we had a one-year deficit of over \$1 trillion and projected deficits of \$8 trillion over the next decade. Most of this was the result of not paying for two wars, two tax cuts, and an expensive prescription drug program.

On top of that, the effects of the recession put a \$3 trillion hole in our budget. All this was before I walked in the door.

Now...

Now -- just stating the facts. Now, if we had taken office in ordinary times, I would have liked nothing more than to start bringing down the deficit. But we took office amid a crisis, and our efforts to prevent a second depression have added another \$1 trillion to our national debt. That, too, is a fact.

I'm absolutely convinced that was the right thing to do, but families across the country are tightening their belts and making tough decisions. The federal government should do the same.

So tonight, I'm proposing specific steps to pay for the \$1 trillion that it took to rescue the economy last year.

Starting in 2011, we are prepared to freeze government spending for three years. Spending related to our national security, Medicare, Medicaid, and Social Security will not be affected, but all other discretionary government programs will.

Like any cash-strapped family, we will work within a budget to invest in what we need and sacrifice what we don't. And if I have to enforce this discipline by veto, I will.

We will continue to go through the budget line by line, page by page, to eliminate programs that we can't afford and don't work. We've already identified \$20 billion in savings for next year.

To help working families, we'll extend our middle-class tax cuts. But at a time of record deficits, we will not continue tax cuts for oil companies, for investment fund managers, and for those making over \$250,000 a year. We just can't afford it.

Now, even after paying for what we spent on my watch, we'll still face the massive deficit we had when I took office. More importantly, the cost of Medicare, Medicaid, and Social Security will continue to skyrocket.

That's why I've called for a bipartisan Fiscal Commission, modeled on a proposal by Republican Judd Gregg and Democrat Kent Conrad.

This can't be one of those Washington gimmicks that lets us pretend we solved a problem. The commission will have to provide a specific set of solutions by a certain deadline.

Now, yesterday, the Senate blocked a bill that would have created this commission. So I'll issue an executive order that will allow us to go forward, because I refuse to pass this problem on to another generation of Americans.

And when the vote comes tomorrow, the Senate should restore the pay-as-you-go law that was a big reason for why we had record surpluses in the 1990s.

Now, I know that some in my own party will argue that we can't address the deficit or freeze government spending when so many are still hurting. And I agree, which is why this freeze won't take effect until next year, when the economy is stronger. That's how budgeting works.

But understand -- understand, if we don't take meaningful steps to rein in our debt, it could damage our markets, increase the cost of borrowing, and jeopardize our recovery, all of which would have an even worse effect on our job growth and family incomes.

From some on the right, I expect we'll hear a different argument, that if we just make fewer investments in our people, extend tax cuts, including those for the wealthier Americans, eliminate more regulations, maintain the status quo on health care, our deficits will go away.

The problem is, that's what we did for eight years.

That's what helped us into this crisis. It's what helped lead to these deficits. We can't do it again.

Rather than fight the same tired battles that have dominated Washington for decades, it's time to try something new. Let's invest in our people without leaving them a mountain of debt. Let's meet our responsibility to the citizens who sent us here. Let's try common sense, a novel concept.

Now, to do that, we have to recognize that we face more than a deficit of dollars right now. We face a deficit of trust, deep and corrosive doubts about how Washington works that have been growing for years.

To close that credibility gap, we have to take action on both ends of Pennsylvania Avenue, to end the outsized influence of lobbyists, to do our work openly, to give our people the government they deserve.

That's what I came to Washington to do. That's why, for the first time in history, my administration posts our White House visitors online. That's why we've excluded lobbyists from policy-making jobs or seats on federal boards and commissions.

But we can't stop there. It's time to require lobbyists to disclose each contact they make on behalf of a client with my administration or with Congress. It's time to put strict limits on the contributions that lobbyists give to candidates for federal office.

With all due deference to separation of powers, last week, the Supreme Court reversed a century of law that I believe will open the floodgates for special interests, including foreign corporations, to spend without limit in our elections.

I don't think American elections should be bankrolled by America's most powerful interests or, worse, by foreign entities. They should be decided by the American people. And I urge Democrats and Republicans to pass a bill that helps correct some of these problems.

I'm also calling on Congress to continue down the path of earmark reform, Democrats and Republicans.

Democrats and Republicans, you've trimmed some of this spending. You've embraced some meaningful change, but restoring the public trust demands more. For example, some members of Congress post some earmark requests online.

Tonight, I'm calling on Congress to publish all earmark requests on a single Web site before there's a vote so that the American people can see how their money is being spent.

Of course, none of these reforms will even happen if we don't also reform how we work with one another. Now, I'm not naive. I never thought that the mere fact of my election would usher in peace and harmony and some post-partisan era.

I knew that both parties have fed divisions that are deeply entrenched. And on some issues, there are simply philosophical differences that will always cause us to part ways. These disagreements, about the role of government in our lives, about our national priorities and our national security, they've been taking place for over 200 years. They're the very essence of our democracy.

But what frustrates the American people is a Washington where every day is Election Day. We can't wage a perpetual campaign where the only goal is to see who can get the most embarrassing headlines about the other side, a belief that if you lose, I win. Neither party should delay or obstruct every single bill just because they can.

The confirmation of...

I'm speaking of both parties now. The confirmation of well-qualified public servants shouldn't be held hostage to the pet projects or grudges of a few individual senators.

Washington may think that saying anything about the other side, no matter how false, no matter how malicious, is just part of the game. But it's precisely such politics that has stopped either party from helping the American people. Worse yet -- worse yet, it's sowing further division among our citizens, further distrust in our government.

So, no, I will not give up on trying to change the tone of our politics. I know it's an election year. And after last week, it's clear that campaign fever has come even earlier than usual. But we still need to govern.

To Democrats, I would remind you that we still have the largest majority in decades and the people expect us to solve problems, not run for the hills.

And if the Republican leadership is going to insist that 60 votes in the Senate are required to do any business at all in this town, a supermajority, then the responsibility to govern is now yours, as well. Just saying no to everything may be good short-term politics, but it's not leadership. We were sent here to serve our citizens, not our ambitions.

So let's show the American people that we can do it together.

This week -- this week, I'll be addressing a meeting of the House Republicans. I'd like to begin monthly meetings with both Democratic and Republican leadership. I know you can't wait.

Now, throughout our history, no issue has united this country more than our security. Sadly, some of the unity we felt after 9/11 has dissipated. And we can argue all we want about who's to blame for this, but I'm not interested in re-litigating the past.

I know that all of us love this country. All of us are committed to its defense. So let's put aside the schoolyard taunts about who's tough. Let's reject the false choice between protecting our people and upholding our values. Let's leave behind the fear and division and do what it takes to defend our nation and forge a more hopeful future, for America and for the world.

That's the work we began last year. Since the day I took office, we renewed our focus on the terrorists who threaten our nation. We've made substantial investments in our homeland security and disrupted plots that threatened to take American lives.

We are filling unacceptable gaps revealed by the failed Christmas attack, with better airline security and swifter action on our intelligence. We've prohibited torture and strengthened partnerships from the Pacific to South Asia to the Arabian Peninsula.

And in the last year, hundreds of Al Qaeda's fighters and affiliates, including many senior leaders, have been captured or killed, far more than in 2008.

And in Afghanistan, we're increasing our troops and training Afghan security forces so they can begin to take the lead in July of 2011 and our troops can begin to come home.

We will reward good governance, work to reduce corruption, and support the rights of all Afghans, men and women alike. We're joined by allies and partners who have increased their own commitment and who'll come together tomorrow in London to reaffirm our common purpose. There will be difficult days ahead, but I am absolutely confident we will succeed.

As we take the fight to Al Qaeda, we are responsibly leaving Iraq to its people. As a candidate, I promised that I would end this war, and that is what I am doing as president.

We will have all of our combat troops out of Iraq by the end of this August.

We will support -- we will support the Iraqi government -- we will support the Iraqi government as they hold elections, and we will continue to partner with the Iraqi people to promote regional peace and prosperity.

But make no mistake: This war is ending, and all of our troops are coming home.

Tonight, all of our men and women in uniform -- in Iraq, in Afghanistan, and around the world -- they have to know that we -- that they have our respect, our gratitude, our full support. And just as they must have the resources they need in war, we all have a responsibility to support them when they come home.

That's why we made the largest increase in investments for veterans in decades last year.

That's why we're building a 21st-century [Veterans Affairs] And that's why Michelle has joined with Jill Biden to forge a national commitment to support military families.

Now, even as we prosecute two wars, we're also confronting perhaps the greatest danger to the American people, the threat of nuclear weapons. I've embraced the vision of John F. Kennedy and Ronald Reagan through a strategy that reverses the spread of these weapons and seeks a world without them.

To reduce our stockpiles and launchers, while ensuring our deterrent, the United States and Russia are completing negotiations on the farthest-reaching arms control treaty in nearly two decades.

And at April's Nuclear Security Summit, we will bring 44 nations together here in Washington, D.C., behind a clear goal: securing all vulnerable nuclear materials around the world in four years so that they never fall into the hands of terrorists.

Now, these diplomatic efforts have also strengthened our hand in dealing with those nations that insist on violating international agreements in pursuit of nuclear weapons. That's why North Korea now faces increased isolation and stronger sanctions, sanctions that are being vigorously enforced.

That's why the international community is more united and the Islamic Republic of Iran is more isolated. And as Iran's leaders continue to ignore their obligations, there should be no doubt: They, too, will face growing consequences. That is a promise.

That's the leadership we are providing: engagement that advances the common security and prosperity of all people. We're working through the G-20 to sustain a lasting global recovery. We're working with Muslim communities around the world to promote science and education and innovation.

We have gone from a bystander to a leader in the fight against climate change. We're helping developing countries to feed themselves and continuing the fight against HIV/AIDS.

And we are launching a new initiative that will give us the capacity to respond faster and more effectively to bioterrorism or an infectious disease, a plan that will counter threats at home and strengthen public health abroad.

As we have for over 60 years, America takes these actions because our destiny is connected to those beyond our shores. But we also do it because it is right.

That's why, as we meet here tonight, over 10,000 Americans are working with many nations to help the people of Haiti recover and rebuild.

That's why we stand with the girl who yearns to go to school in Afghanistan, why we support the human rights of the women marching through the streets of Iran, why we advocate for the young man denied a job by corruption in Guinea, for America must always stand on the side of freedom and human dignity, always.

Abroad, America's greatest source of strength has always been our ideals. The same is true at home. We find unity in our incredible diversity, drawing on the promise enshrined in our Constitution, the notion that we're all created equal, that no matter who you are or what you look like, if you abide by the law, you should be protected by it, if you adhere to our common values, you should be treated no different than anyone else.

We must continually renew this promise. My administration has a Civil Rights Division that is once again prosecuting civil rights violations and employment discrimination. We finally strengthened...

We finally strengthened our laws to protect against crimes driven by hate.

This year -- this year, I will work with Congress and our military to finally repeal the law that denies gay Americans the right to serve the country they love because of who they are. It's the right thing to do.

We're going to crack down on violations of equal pay laws, so that women get equal pay for an equal day's work.

And we should continue the work of fixing our broken immigration system, to secure our borders, and enforce our laws, and ensure that everyone who plays by the rules can contribute to our economy and enrich our nations.

In the end, it's our ideals, our values that built America, values that allowed us to forge a nation made up of immigrants from every corner of the globe, values that drive our citizens still.

Every day, Americans meet their responsibilities to their families and their employers. Time and again, they lend a hand to their neighbors and give back to their country. They take pride in their labor and are generous in spirit.

These aren't Republican values or Democratic values that they're living by, business values or labor values. They're American values.

Unfortunately, too many of our citizens have lost faith that our biggest institutions -- our corporations, our media, and, yes, our government -- still reflect these same values.

Each of these institutions are full of honorable men and women doing important work that helps our country prosper. But each time a CEO rewards himself for failure or a banker puts the rest of us at risk for his own selfish gain, people's doubts grow. Each time lobbyists game the system or politicians tear each other down instead of lifting this country up, we lose faith.

The more that TV pundits reduce serious debates to silly arguments, big issues into sound bites, our citizens turn away.

No wonder there's so much cynicism out there. No wonder there's so much disappointment.

I campaigned on the promise of change, change we can believe in, the slogan went. And right now, I know there are many Americans who aren't sure if they still believe we can change, or that I can deliver it.

But remember this: I never suggested that change would be easy or that I could do it alone. Democracy in a nation of 300 million people can be noisy and messy and complicated. And when you try to do big things and make big changes, it stirs passions and controversy. That's just how it is.

Those of us in public office can respond to this reality by playing it safe and avoid telling hard truths and pointing fingers. We can do what's necessary to keep our poll numbers high and get through the next election instead of doing what's best for the next generation.

But I also know this: If people had made that decision 50 years ago or 100 years ago or 200 years ago, we wouldn't be here tonight. The only reason we are here is because generations of Americans were unafraid to do what was hard, to do what was needed even when success was uncertain, to do what it took to keep the dream of this nation alive for their children and their grandchildren.

Our administration has had some political setbacks this year, and some of them were deserved. But I wake up every day knowing that they are nothing compared to the setbacks that families all across this country have faced this year.

And what keeps me going, what keeps me fighting, is that despite all these setbacks, that spirit of determination and optimism, that fundamental decency that has always been at the core of the American people, that lives on.

It lives on in the struggling small-business owner who wrote to me of his company, "None of us," he said, "are willing to consider, even slightly, that we might fail."

It lives on in the woman who said that, even though she and her neighbors have felt the pain of recession, "We are strong, we are resilient, we are American."

It lives on in the 8-year-old boy in Louisiana who just sent me his allowance and asked if I would give it to the people of Haiti.

And it lives on in all the Americans who've dropped everything to go some place they've never been and pull people they've never known from the rubble, prompting chants of "USA! USA! USA!" when another life was saved.

The spirit that has sustained this nation for more than two centuries lives on in you, its people.

We have finished a difficult year. We have come through a difficult decade. But a new year has come. A new decade stretches before us.

We don't quit. I don't quit. Let's seize this moment, to start anew, to carry the dream forward, and to strengthen our union once more.

Thank you. God bless you. And God bless the United States of America.